

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TRANSSEKSÜEL KADINLARDA BABA İMGESİ VE
OTORİTENİN PROJEKTİF TESTLERLE
DEĞERLENDİRİLMESİ

AYŞEGÜL GÜNER UYSAL

2501170993

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ELİF SEVER
İSTANBUL – 2020

ÖZ

TRANSSEKSÜEL KADINLARDA BABA İMGESİNİN PROJEKTİF TESTLERLE DEĞERLENDİRİLMESİ

AYŞEGÜL GÜNER UYSAL

Bu çalışmanın temel amacı, cinsiyet geçiş ameliyatları için başvuruda bulunmuş olan transseksüel kadınların baba imgesi ve otorite açısından projektif testler kullanılarak incelenmesidir. Transseksüel, doğuştan getirdiği bedensel cinsiyetinden hoşnutsuzluk duyup, karşı cinsin biyolojik, ruhsal ve toplumsal özelliklerine sahip olmak isteyen bireylere denmektedir. Transseksüel kadın ise doğuştan erkek cinsiyet özelliklerine sahip olup, kadın olmak isteyen bireylere denilmektedir. Bu çalışma hastaneye cinsiyet değiştirme ameliyatı için başvurmuş ve takibi yapılan, 18-45 yaşları arasında Cinsiyet Disforisi tanısı almış 15 gönüllü transseksüel kadın ile yürütülmüştür. Katılımcılara yarı-yapılandırılmış psikanalitik ön-görüşme sonrası Rorschach Testi ve TAT uygulanmış olup, bu malzemeler, Fransız Okulu'na özgü içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, baba imgesi ve otoritenin bu bireyler için değersizleştirildiği, mesafe alındığı ve buradan hareketle babasal anlamda bir otorite güçlüğüne ortaya çıktığı söylenebilir. Bununla birlikte otorite imgesi incelendiğinde, daha çok annesel üstbenliğin baskınlığı, anneye oluşan simbiyotik tarzda bir ilişki paterni de çalışmanın sonuçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Transseksüalite, Trans Kadın, Cinsiyet Disforisi, Baba İmgesi, Rorschach Testi, T.A.T.

ABSTRACT

EVALUATION OF PATERNAL IMAGE WITH PROJECTIVE TESTS IN TRANSSEXUAL WOMEN

AYŞEGÜL GÜNER UYSAL

The main purpose of this study is to examine transsexual women who have applied for gender reassignment surgeries in terms of father image and authority using projective tests. Transsexual is a person who is dissatisfied with the bodily sex he is born with and wants to have the biological, spiritual and social characteristics of the opposite sex. Transgender women are individuals who are born with male gender characteristics and want to be a woman. This study was conducted with 15 volunteer transsexual women aged 18-45 who were admitted to the hospital for sex reassignment surgery and were diagnosed with Gender Dysphoria. After the semi-structured psychoanalytic pre-interview, Rorschach Test and TAT were applied to the participants, and these materials were evaluated with content analysis specific to the French School. According to the findings of the study, it can be said that for these individuals, fatherhood and authority are devalued, distance has been taken and an authority difficulty arises in the paternal sense.

However, when the authority image is examined, the dominance of the maternal authority and a symbiotic pattern of relationship with the mother are among the results of the study.

Keywords: Transsexuality, Trans Woman, Gender Dysphoria, Paternal Image, Rorschach Test, TAT.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, transseksüel kadınların ruhsal dünyasında baba imgesi ve otoritenin ne şekilde yer aldığını inceleneyecektir. Öncelikle, kişinin ruhsallığını da zorlayabilecek bu tez konusunu seçmem konusunda beni yüreklendiren, tez sürecinde de kapsayıcı ve anlayışlı tavırlarıyla beni sakinleştiren tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Elif SEVER'e buradan da teşekkürlerimi iletirim. Lisans ve yüksek lisans boyunca kendisinden çok şey öğrendiğim, tezde kullandığım Rorschach ve TAT testlerini kendisinden aldığım Dr. Öğretim Üyesi Bengi PİRİM DÜŞGÖR'e de teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreci iş yeriyle birlikte yürütebilmem konusunda bana çok destek olan, değerli iş arkadaşım Uzm. Psikolog Selin KONGUR'a; örneklem bulma konusunda zorlu şartlar altında dahi bana çok yardımcı olan Doç. Dr. Şenol TURAN'a buradan da teşekkür ederim.

Her daim ruhsal desteklerini asla esirgemeyen hem en yakın dostlarım hem de meslektaşlarım Ayşenur ŞAFAK ve Özgün KARA'ya; benzer süreçleri benzer zamanlarda, birbirimize destek olarak yaşadığımız Sezgi AKIN BURÇ'a; bu dönemde hayatımı birleştirdiğim, en büyük destekçim; eşim Ozan UYSAL'a ve eğitim hayatım boyunca bana her türlü desteği veren, canım anne ve babam Münevver ve Erol GÜNER'e çok teşekkür ederim.

Ayşegül GÜNER UYSAL

İstanbul, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZ-----	iii
ABSTRACT-----	iv
ÖNSÖZ-----	v
KISALTMALAR LİSTESİ-----	ix
GİRİŞ-----	1

BİRİNCİ BÖLÜM CİNSİYET KİMLİĞİ VE TRANSSEKSÜALİTE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

A. Cinsiyet Kimliği ve Bunlarla İlgili Genel Kavramlar-----	3
1. Cinsiyet Kimliği Gelişimi-----	6
2. Özdeşleşim-----	9
3. Çocuklarda Cins Kimliği Bozukluğu-----	11
4. Çiftcinsellik Kavramı-----	13
5. Dişiliğin-Erilliğin Reddi-----	14
B. Transseksüalite Hakkında Genel Bilgiler-----	16
C. Transseksüalitenin Tanı ve Sınıflandırılması-----	20
D. Transeksüalitenin Tarihi-----	22
E. Hukukta Cinsiyet Geçişi-----	24
F. Cinsiyet Değiştirme Süreci: Tıbbi Uygulamalar-----	26
1. Hormon Kullanımı-----	26
2. Cinsiyet Dönüştürme Cerrahisi-----	27
G. Transseksüaliteyi Konu Alan Çalışmalar-----	28

İKİNCİ BÖLÜM PSİKANALİTİK KURAMA GÖRE BABA İMGESİ

A. Otorite Kavramı-----	32
-------------------------	----

B. Babalık İşlevinin Psikanalitik Açıdan Açıklanması-----	33
1. Freud’a Göre Babalık İşlevi-----	36
2. Diğer Kuramcılara Göre Babalık İşlevi-----	40
2.1. Nesne İlişkileri Kuramcılarına Göre Babalık İşlevi-----	40
2.2. Lacan’a Göre Babalık İşlevi-----	43
2.3. Güncel Psikanalitik Yaklaşımlar-----	45
C. Stoller’a Göre Transseksüellerin Babaları-----	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

A. Araştırmanın Hipotezleri-----	50
1. Kuramsal Hipotezler-----	50
2. İşlemsel Hipotezler-----	50
B. Araştırmanın Yöntemi-----	51
1. Araştırmanın Katılımcıları-----	51
2. Araştırmada Kullanılan Araçlar-----	52
2.1 Yarı-Yapılandırılmış Psikanalitik Yönelimli Ön-görüşme Formu-----	52
2.2 Rorschach Testi-----	52
2.3 TAT-----	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

A. Ön Görüşme Bulguları-----	54
1. Kişisel Bilgiler-----	54
2. Çocukluk Anısı-----	56
3. Rüya-----	58
4. Ebeveyn Tutumları ve Duygusal İlişkiler-----	59
4.1. Babayla İlişki-----	59
4.2. Anneyle İlişki-----	61

B. Rorschach Testi Bulguları-----	63
1. Baba İmgesi ve Otoriteye İlişkin Bulgular-----	63
2. Nüfuz Edici Anne İmgesine İlişkin Bulgular-----	70
C. TAT Bulguları-----	75
1. Ödipal Senaryoda Baba İmgesi-----	75
2. Annesel Üstbenlik-----	80
TARTIŞMA VE SONUÇ-----	85
KAYNAKÇA-----	103
EKLER-----	119

KISALTMALAR LİSTESİ

Yy	: Yüzyıl
Akt	: Aktaran
Çev	: Çeviren
Sex	: Cinsiyet
Gender	: Toplumsal Cinsiyet
Gender Role	: Cinsiyet Rolü
Gender Identity	: Cinsiyet Kimliği
LGBTİ+	: Lezbiyen, Gay, Biseksüel, Transseksüel, İnterseks ve diğerleri
T.A.T.	: Tematik Algı Testi
DSM	: Diagnostic Statistical Manuel of Mental Disorders
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
ICD	: International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems

GİRİŞ

Cinsiyet, toplumsal cinsiyet, transseksüalite ve bunun gibi konular, günümüzde daha fazla araştırılmaya ihtiyaç duyulan konuların başındadır. Terminolojinin zaman içinde değişime uğradığı, zenginleştiği ve haliyle de karmaşıklaştığı bu tür kavramlar, araştırılmaya ihtiyaç duyulan alanlar haline gelmişlerdir. Trans kavramı, bireylerin doğuştan getirdiği cinsiyeti reddettikleri ve karşıt cinsiyetten gibi hisseden bireylere denilen şemsiye bir terim olarak düşünülebilir. Ancak bu çalışmada, biyolojik olarak erkek cinsiyetinin özelliklerine sahip olarak doğan, fakat hormon kullanmak ve cinsiyet değişimi ameliyatı olarak tamamen kadın görünümüne ulaşmak isteyen kadın translarla çalışılmıştır. Bu çalışmada, trans kadınların ruhsal işleyişinde baba figürünün nasıl ikame edildiği, otoritenin nasıl ifade bulduğu, psikanalitik açıdan incelenmeye çalışılacaktır. Bu amaçla cinsiyet değiştirme sürecindeki trans kadınlarla görüşülüp, psikanalitik testler yapılarak ruhsal dünyaları anlaşılmaya çalışılmıştır. Trans erkeklerin ruhsal dinamiğinin daha farklı olduğunun düşünülmesiyle beraber, bu çalışmanın örneklemini yalnızca trans kadınlardan oluşturmaktadır.

Bedensellik ile ruhsallığın uyumlu çalışması, bireylerin ruhsal aygıtının da sağlıklı çalışmasında önemli bir rol oynaması gözardı edilemez. Ayrıca trans kadınların toplumda maruz kaldığı gerek fiziksel gerekse psikolojik şiddet de düşünülürse, onların ruhsallığını ve acılarını daha iyi anlamak adına bu tür çalışmaların yapılması elzem görünmektedir.

Transseksüalite ve cinsiyet-beden uyumsuzluğunun tarihsel gelişimine bakıldığı zaman, bu durumun hep olduğu ancak tiptaki gelişimlerle beraber günümüzde cinsiyet dönüşümünün daha sağlıklı bir şekilde sağlanabildiği kanısına varılabilir. Eşcinselliğin ise, tarihin başlangıcından beri olduğunu söylemek mümkündür. günümüzde eşcinsellik bir ruh sağlığı sorunu olarak yer almamakla beraber, transseksüalite DSM 5'te "Cinsiyet Disforisi" şeklinde yer almaktadır.

Psikanalitik açıdan baba kavramı ise cinsel gelişimin kalbinde olan bir konudur. Freud'a göre oğlan çocuğunun Ödipal dönemi başarıyla geçmesiyle erkeksi özdeşim kurulabilmekte ve babasal otorite içselleşebilmektedir. Çocuğun ilk iletişim kurduğu dış nesne ise annedir. Baba, ödipal dönemle beraber bu ikili ilişkiye dahil olarak anne ve çocuğu ayırır ve kendi yasağını ortaya koyar. Bu sayede anne ile çocuk arasındaki simbiyotik ilişki sekteye uğrar, annenin de oğlan çocuğuna babayı işaret etmesiyle beraber erkek çocuğunda babasal özdeşimin temelleri atılmış olur. Bu dönemde babanın bu ikili ilişkiye dahil olamaması ve anne ile çocuk çiftini ayıramaması, ilerleyen dönemlerde erkek çocuğu için çeşitli problematlere sebep olabilmektedir. Bu alandaki çalışmalara bakıldığında, psikanalitik açıdan transseksüellerle nesne ilişkileri ve özdeşimin incelendiği, (Sarı, 2017) cinsel tasarımın ve özdeşleşimin yapılmasında zorluk yaşandığı sonucuna varılmıştır. Ancak bu tarz konular günümüzde ancak incelenmeye başlanmakla beraber, trans kadınlar, baba imgesi ve otoriteyle ilgili daha önce yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın, bu konuda daha sonra yapılacak çalışmalara ışık tutması ve kadın transseksüellerin ruhsallığında baba imgesi ve otoritenin anlaşılması amaçlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

CİNSİYET KİMLİĞİ VE TRANSSEKSÜALİTE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

A. Cinsiyet Kimliği ve Bunlarla İlgili Genel Kavramlar

Simone De Beauvoir'ın “kadın doğulmaz kadın olunur” (1949) sözüyle, kadın ya da erkek olmanın ötesinde, anatomik özelliklerin yetersizliğinden bahsetmek mümkündür (Erten,2019).

İlk olarak, cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve bunun gibi pek çok kavram karşımıza çıkmaktadır. Terminolojinin karmaşık olduğu ve zamanla dönüşüm içinde olduğu göze çarpmaktadır.

Bu konudaki terminolojiye genel anlamda bakacak olursak, ilk olarak biyolojik cinsiyet kavramı karşımıza çıkar. Cinsiyet (sex); biyolojik anlamda erkeklik ya da dişiliği karakterize eden özelliklerin bütünü olarak tanımlanabilir. Bunları cinsiyet kromozomu, hormonlar, gonadlar, iç ve dış cinsel organlar oluşturur (Kayaalp,L.2006). Kromozomlar gibi bazı biyolojik özelliklerin temelinde, bireyin sahip olduğu ya da sahip olması beklenen gonadlar, cinsiyeti belirleyen unsurdur. Biyolojik olarak insan, erkek ve dişi, veya interseks olarak adlandırılır. Biyolojik ya da tıbbi olarak tedavi gören pek çok kişi için, cinsiyet değişmez bir özellik olarak görülür. Bununla birlikte sosyal varlıklar olarak, erkekler ya da kadınlar, aldıkları bireysel kararlar sonucunda içerisinde bulundukları topluma uygun ya da uygun olmayan bireyler olarak yaşayabilirler. Cinsiyet kimliği kavramı ise, hayatlarının bu değişebilen yönünü temsil eder (Diamond,2002).

Toplumsal cinsiyet kavramı ve cins rolü, toplumda kadınların ve erkeklerin nasıl davranması gerektiği konusunda fikrini ifade eder. Toplumsal cinsiyet, biyolojik özellikleriyle öne çıkan cinsiyetten ziyade, erkek ve dişilere özgü öne çıkan davranışsal ve ruhsal özelliklerdir (Kayaalp,L.2006). Toplumsal cinsiyet, kadının ve erkeğin rollerini, sorumluluklarını, güç ilişkilerini ve toplumsal konumlarını belirleyen, yaşanan zaman, coğrafya ve kültüre göre değişkenlik gösterebilen bir kavramdır. Erkeklerden ya da kadınlardan beklenen sosyal rol, davranış ve fiziksel görünüş gibi niteliklerin tamamını kapsar. İnsanlar, toplumsal cinsiyet kavramındaki normları, diğer insanlarla etkileşim içerisinde olarak ve çevresinden görerek öğrenir. Bu terimi ortaya atan kişi John Hopkins Hastanesinin pediatrik endokrinoloji servisinde psikolog olarak çalışan John Money'dir ve bu terimi ilk olarak 1955 yılında cins rolü şeklinde dile getirir. Toplumsal cinsiyet kavramı, toplumsal olarak belirlenmiş erkeklik ve dişilikle ilgili deneyimlere ve düşüncelere denk düşmektedir. Bu kavram, toplum içinde yaşanan ve biyoloji ile ilgisi olabilecek ya da olmayabilecek her şeye sahiptir (Gagnon ve Simon, 1973).

Çoğu zaman, toplumsal roller cinsiyete bağlıdır. Rol terimi, sergilenen davranış kalıplarının bir tür sosyal senaryoya göre öğrenildiğini veya davranıldığını belirtmek için kullanılır (Gagnon ve Simon,1973). Erkeksi roller tipik olarak güçlü ve tehlikeli bir çağrışım yaparken, kadınsı roller ise daha çok besleyicilik, kapsayıcılık ve çocuk yetiştirme ile ilgili olabilmektedir. Fakat özellikle bu tür ayrımların son yıllarda bulanıklaştığı görülmektedir.

Cinsiyet rolü terimi ise, toplumsal cinsiyetin bir parçasıdır ve kişinin kendisini bir oğlan çocuk/erkek veya kız çocuk/kadın konumunda olduğunu göstermek için yapılan ve söylenen şeylerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Cinsiyet biyolojik varlığımızın bir sonucu iken; toplumsal cinsiyet doğumdan önceki süreçle başlayan ve ölümle son bulan bir kavramdır. Artık bu sınırlar bulanıklaşsa da, kadınların ev gibi özel bir alanda sınırlı kalması, erkekler kendilerini dışarıda daha çok gösterdiği algısı, kadınla erkek arasında eşitsizliğe yol açmaktadır. Genel olarak yaşamın her alanında görülebilen bu tablolar “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğini” oluşturur. Toplumsal cinsiyet vasıtası ile

kadın ve erkekler arasındaki sınırlar belirlenir ve bu iki cins arasındaki ilişkiler toplum tarafından denetlenir. Toplumsal cinsiyet rolleri toplumun görmek istediği kadın-erkek kalıplarına göre şekillenir (TODAP,2017).

Cinsiyet Kimliği, kişinin kendini hangi toplumsal cinsiyet kimliği üzerinden tanımladığı veya diğer insanlar tarafından hangi toplumsal cinsiyet kimliği üzerinden tanımlandığını ifade etmek için kullanılır. Kültürümüzün herhangi bir cinsiyete ait olma durumunda bireyden beklediği nitelik veya karakterdir. Cinsiyet kimliği, sadece bedensel boyut olarak düşünülmemelidir, psikolojik ve sosyal boyutun da dahil olduğu bir mekanizmadır. Toplumun cinsiyetlere atfettiği özelliklere göre kültürden kültüre değişebilir. Cinsiyet kimliği kişinin vücuduyla ilgili hissiyatını içerecek şekilde (tıbbi, cerrahi ya da diğer araçlarla bedensel olarak görünüşünü ya da fonksiyonlarını özgür bir şekilde değiştirmeyi de kapsayabilen), doğumdan itibaren kazandığı biyolojik cinsiyetle uyumlu ya da uyumlu olmayabilen, cinsiyeti hakkında derinden hissettiği içsel ve bireysel duygulara ve giyim, konuşma ve davranış biçimlerini de içerecek şekilde cinsiyetin diğer biçimlerde dışavurumuna atıfta bulunur. Cinsiyet kimliğiyle doğuştan getirilen cinsiyetin birbiriyle uyumlu olduğunu kişilere cisgender denilmektedir. Bunun uyumlu olmadığı zamanlarda ise, transgender şemsiyesi altında toplanabilecek durumlar ortaya çıkar.

Pek çok insan ‘cinsiyet’ ve ‘cinsiyet kimliği’ terimlerini birbirinin yerine kullanarak yanlışlık yapar. Son yıllarda bu iki terimin ayırmamanın medikal, yasal, hukuki hatta dini anlamda kafa karışıklığına yol açtığı düşünülmektedir (Diamond,2002). Bir bebeğin genital organlarından yola çıkarak cinsiyetini belirlemek kolay görünse de, kişinin sahip olduğu cinsiyet kimlik kavramını tahmin etmek kolay olmamaktadır. Bir cinsiyete atanır ve o şekilde dünyaya geliriz ve herhangi bir uyumsuzluk halinde, bu durum kişide sorun yaratır (Healey, 2014).

Buradan hareketle anlayabiliriz ki, cinsiyet bedensel ve doğuştan gelen özellikleri kapsarken, “gender” terimi daha çok ruhsal alana gönderme yapmaktadır.

İngilizce’de “gender” olarak kullanılan terim, ilk olarak Türkçe’ye “cins” olarak çevrilmiştir ancak literatür incelendiğinde, son yıllarda cins terimi yerine cinsiyet kimliği teriminin kullanıldığı görülmektedir.

Cinsel Kimlik ise, kişinin biyolojik olarak cinsel özelliklerini yansıtır. Kişinin kendini hangi cinsiyetle özdeşleştirdiğini ifade etmek için ya da kimi zaman cinsel yönelimi ifade etmek için de kullanılabilir. Cinsel kimlik, kişinin kendisini erkek veya kadın olarak görme biçimini anlatır. Bu içsel kimlik, toplumun dayatmaya çalıştığı dış görünüşle veya sahip olunan cinsiyete bağlı rol ile fiziksel olarak yansır (Diamond,2002). Cinsel kimliği, bir kişiye atfedilen veya algılanan toplumsal cinsiyetin tanınması ile ilgili bir kavramdır. Tipik olarak kültürel beklentilerle ilişkili olarak bir erkeğin adam ya da oğlan, dişinin ise bir kız ya da kadın olarak algılanmayla ilgilidir. Bu tür algıların sosyal hayattaki beklentileri, olgunlukla ve yaşla birlikte zamanla değişime uğrar. Kişinin cinsel kimliğinin tohumları, çok erken bir evrede hatta ana rahmine düşmeden dahi atılabilir. Ebeveynin zihninde, ruhsallığında, bilinç düzeyinde veya bilinçdışında, bir bebeğin arzulanması ve bunun hayaliyle bu süreç başlayabilir. Anne ve baba adayının henüz doğmamış bebeği oğlum ya da kızım diyerek sevmesi, bebeğe cinsel kimlik kazandırmanın ilk adımı olarak görülebilir (Tamerk,2019).

1. Cinsiyet Kimliği Gelişimi

Nasıl tanımlanırsa tanımlansın, kimlik birçok beşeri ve sosyal bilimde bir tür “Ana Gösteren” olarak meydana gelmiştir (Alvesson ve Ark.,2008). Kavramın kendisi, metapsikolojide kimliğin yansıtmaya ve içe atma süreçleri yoluyla nasıl taklit edildiği ve dayandığı uzlaşımlar, psikanalizin temel konusu haline gelmiştir (Lemma,2019).

Andre Green’e göre, insan cinselliğini düzenleyen üç örgütleyici vardır. Bunlardan ilki, doğan çocuğa, ebeveynin bir cinsiyet atfetmesidir ve bu çocuğun sahip olduğu anatomik cinsiyetle bağdaşabilir ya da bağdaşmayabilir. (Green, 1973, Akt.Abrevaya, 2002). Ebeveynin bilinçdışı arzusuyla bağlantılı olan bu durum, çocuğun cinsiyetinin

özellikle annesi tarafından nasıl algıladığıyla ilgilidir diyebiliriz. İnsan cinselliğini büyük ölçüde biçimlendirdiği düşünülen annenin fantezisi, oluşumunda bazı unsurları taşır.

Annenin kendi annesinden ya da babasından bir bebeğe sahip olma yönünde duyduğu çocuksu arzu, bu unsurlardan ilkinin oluşturur. Ödipal çatışmayı nitelendiren enestüel fanteziler, hem anneyle hem babayla yaşanabilir ve aynı ebeveyne duyulan arzu Oedipus karmaşasının olumsuz yönünü, karşıt cinsiyete duyulan arzu ise olumlu yönünü oluşturur. Ödipal çocuğun cinsiyeti ise ikinci unsurdur. Annenin kendi cinsiyetini kabullenmesi ya da reddetmesi ise, üçüncü unsuru oluşturur. Babanın eşine ilişkin arzusunun, annenin arzusundaki yeri ise dördüncü unsurdur.

Böylelikle çocuğun cinsiyet kimliği, annenin ve babanın çocuğa yönelik arzularıyla şekillenir. Çocuğun cinsiyet kimliği, anne ve babanın arzu ve özdeşleşmelerini devreye sokan birincil sahne fantezisi ile biçimlenir. Bütün bu çatışmanın yeniden düzenlenmesi ise, Oedipus karmaşası ile olur. Oedipus karmaşası, birbirlerini tamamlayan ve çelişkili olan kadınsı ve erkeksi özdeşleşmelere yol açar. Bu özdeşleşmelerden bir tanesi ötekine egemen olacak ve diğerini örtecektir (Abrevaya,2002).

Çocuk, 18-36. Aylar arasında bilişsel bir ayırtlaştırma yaptığına ilişkin ilk sinyalleri vermeye başlar. Bu dönemdeki çocukların kız ya da oğlan çocuğu olduğu bilgisine ulaştığı varsayılır (Alsancak-Sönmez,2009).

Mahler, bebeğin cinsel kimliğinin normal şekilde gelişebilmesi için, annenin çocuğunun bedenini kendisinin bir uzantısı, penis ya da penisin ikamesi olmasından, bu yaklaşımından vazgeçmesi gerektiğini ifade eder (Mahler,1975).

Robert Stoller ise, cinsiyet kimliğinin oluşmasında; genital organların anatomisi ve fizyolojisinin, ebeveynlerin çocuğun yaşatlarının ve çevrenin etkilerinin, bilinç ve bilinçdışı farkındalıktan saklanan biyolojik güç ve bu gücün ortaya çıkardığı enerjinin

öneminden bahseder. Stoller, cinsel kimliği gelişimini üç basamakta ele alır ve bunların birbirleriyle ilişkisi sonucu cinsel kimliğin son halini aldığını ifade eder:

- Temel Cins Kimliği
- Cinsiyet Rolü
- Cinsel Yönelim

Cinsel yönelim, sevgi nesnesi olarak hangi cinsin çekici bulunduğu ile ilgilidir. Kişinin kendisini homoseksüel, heteroseksüel ya da biseksüel olarak tanımlaması akla gelebilir.

Cinsiyet rolü ise, kişinin kendi cinsiyetiyle ilgili olarak diğer insanlarla ilişkilerinde gösterdiği tutumlar ve davranışlar düşünülebilir. Bu terim daha çok davranışlarla, tutumlarla ve belirli bir toplumda oluşan kişilik özellikleriyle ilgilidir. Cinsiyet rolü, cinsiyet ile ilgili deneyimlerim organize edilmesi ve çocuğu kendisi gibi olan nesnelerle özdeşleşim kurmaya yöneltilir. Bu nesneler, çocuğun rol modelleri haline gelirler. Cinsiyet rolü ise, çocuk ve ebeveynleri arasındaki bilinçli veya bilinçdışı etkileşimler sayesinde gelişimini sürdürür. Cinsiyet rolünde, ebeveynlerin çocuğun biyolojik cinsiyetiyle ilgili tavırları da önemlidir. Toplumun kalıplaşmış kültürel ve sosyal cinsiyet rolleri de, cinsiyet rolünün belirlenmesinde önemli bir faktördür. Kısacası hem ruhsal yapı, hem kognitif gelişim, hem de kültürel yapı, cinsiyet rolünün gelişiminde önemli görülen faktörlerdir. Küçük çocuklarda cinsiyet rolü, çocuğun arkadaşlarının hangi cinsiyetten olduklarıyla, oynamayı tercih ettikleri oyuncaklarla, fantezi rolleriyle diğer insanlar tarafından da gözlemlenebilir bir durumdur (Alsancak-Sönmez,2009).

Temel cinsiyet kimliği ise, hangi cinsiyete ait olduğunun bilinmesi duygusudur (Stoller,1968). Biyolojik ve psikolojik faktörler, gelişmesinde rol oynar.

2. Özdeşleşim

Cinsiyet kimliği, kimlik ve özdeşleşim terimleriyle birlikte ele alınır. Kimlik, sosyal hayatta da kullanılan bir kavramdır, her zaman öteki ile ilişkiye gönderme yapar. Bireyin, sosyal dünyada yer alan objektif bir kimliği vardır ve doğduğu anda cinsiyeti, ebeveynlerinin soyadıyla birlikte kişiye verilir. Sübjektif kimlik ise bundan farklı olarak, bireyin hissettiğidir ve doğumla başlayarak kişinin hayatı boyunca oluşumuna devam eden bir süreklilik hissidir (Golse,2005). Winnicott ise kendiliği, bireysel bir insan olma özelliği olarak tanımlar. Kimlik, kişinin kendisi ve öteki arasındaki gidiş gelişlerle ve etkileşimle biçimlenir. Bununla beraber, özdeşleşim terimi de konuya dahil olur. İlk olarak Freud'un, 1896 yılında özdeşleşim terimini kullandığı görülmektedir. Daha sonraki çalışmalarında bu konuyu daha da açıklayan Freud, üç çeşit özdeşleşimden bahsetmektedir;

1-İlk olarak özdeşleşim, bir nesne ile kurulan temel afektif bağa işaret eder. Bahsedilen durum, ikilemli bir kanibalistik ilişki ile varolan, preödipal düzeyde görülen bir özdeşleşimdir. Birincil olan özdeşleşim, ikincil özdeşleşimlerden farklıdır. Kronolojik olarak onlardan daha öncedir ve ard arda gelen nesne ilişkileri sonucunda oluşmaz. Özdeşleşimin tanımı ile Freud, olmak ve sahip olmak diyalektiğini açıklar. Buna göre oğlan çocuğu babasını ideal olarak görüp, babası gibi olmak ve onun yerine geçmek isteyecektir. Ancak ödip karmaşasının baskısı ve babayla yaşanan rekabet sonucunda annesiyle özdeşleşim kurmak suretiyle babasına homoseksüel bir yatırım yapabilir; bu durumda babasıyla özdeşleşim kurmak yerine babasını nesne olarak tercih edecektir. İlk anlatılarda babası olmak istediğidir ancak ikincisinde ise babası sahip olmak istediği haline gelecektir.

2-İkincisinde özdeşleşim nörotik bir belirti olan yapılarda görünür. Küçük kız çocuğu annesine benzer bazı belirtiler gösterir. Buradaki özdeşleşim kız çocuğu annesinin yerine geçmek istemesinden dolayı, ödip karmaşasının etkisiyle görülür. Bu noktada, kız çocuğunun annesine benzeyen belirtileri göstermesi, babasına olan sevgisini ifade etme şeklidir. Ya da babasının bazı belirtilerini gösterdiği görülebilir, her iki durumda da özdeşleşim kısmi ve sınırlıdır, nesnenin özelliklerinden birisi ödünç alınır.

3-Üçüncü olarak, cinsel dürtünün nesnesi olmayan başka kişilerle paylaşılan ortak bir nitelik algısıyla özdeşleşim oluşur. Ortak niteliğin yoğunluğu, kısmi özdeşleşimi de daha güçlü kılacaktır. Burada Freud benlik ideali kavramından bahseder, bu kavram burada lider olan kişi ile temsil edilir. Buna göre öznel, lider eşliğinde birbirleriyle özdeşleşim kuracaklardır.

Freud, daha sonra da terk edilen ya da kaybedilen nesne ile özdeşleşimden bahsetmiştir. Terk edilen ya da kaybedilen nesnenin içe alma ile ben'e alınması ve özdeşleşimin oluşması, Freud'a göre homoseksüalitenin kaynağı olarak görülmüştür. Burada Freud, Leonardo Da Vinci örneğini verir; annesiyle özdeşim kurduğu ve annesinin onu sevdiği şekilde onun da diğer erkekleri sevdiğini ifade eder. İkinci durumda ise melankoli ya da depresyon durumunda ben'in bir kısmı kaybedilen nesne ile özdeşleşir (Houzel,2002).

Cinsiyet rolü genellikle biyolojik yatkınlığı kapsar. Bu durum genellikle erkeklerin agresif, savaşçı ve rekabetçi doğası ile ilişkiliyken, kadınlarda ise cinsiyet rolleri besleyici ve uzlaşmacı davranışlarla kendini gösterir. Bunlar, cinsiyete özgü davranış olarak da adlandırılabilir. Toplumsal cinsiyet rolleri, toplum tarafından açık ya da gizil şekilde dayatılan davranışlar bütünü olarak düşünülebilir.

Stoller ise, öz kimliğin erkek ya da kadın olarak kavranışına, kişinin kendisini kadın ya da erkek olarak görmesine çekirdek cinsiyet kimliği demiştir (Stoller,1968). Trans kadınlar adına, biyolojik olarak erkek olan bireylerin kadın çekirdek kimliğine sahip oldukları düşünülebilir.

Money ve Ehrhardt (1972) anne ve babaların farkında olmadan bile, kız ya da erkek çocuklarına davranışlarında, cinsel belirlenimli farklılıklar sergilediklerine ilişkin farklar olduğunu, bu durumun da çekirdek cinsel kimliği etkilediğini düşünmüşlerdir. Stoller (1975b), Person ve Ovesey (1973,1984) anne baba etkileşimindeki erken dönemli patolojiyle, çekirdek cinsel kimliğin arasındaki bağı irdemişlerdir. Buna göre transseksüellerde, bulunduğu cinsiyetin aksine bir çekirdek kimlik yerleşmesinde

ilk etapta genetik, hormonal ya da fiziksel anormaliler düşünölmüştür fakat bunlardan ziyade erken dönemde oluşan psikososyal etkileşimin önemli olduğu üzerinde durulmuştur (Kernberg,1995).

3. Çocuklarda Cins Kimliğı Bozukluğı

Karşıt cinsiyetten olma isteğı, çocukken de karşılaşılan bir durumdur. Bu duruma cins kimliğı bozukluğı denilmektedir.

Doğumda cinsiyetin belirlenmesiyle beraber, temel cinsiyet kimliğinin oluşmasındaki ilk adım da atılır. Bununla beraber, çocuğa erkek olmasıyla ilgili sözel ya da sözel olmayan mesajlar verilir. Temel cinsiyet kimliğinin oluşmasında, çocuğa düşen ilk görev, penisini keşfetmesidir. İlk yılın sonlarına doğru penisin fark edilmesi beklenirken, genital uyarılma ve kastrasyon endişesinin ortaya çıkması, temel cinsiyet kimliğinin oluşmaya başladığını gösterir (Coates,1990).

Cinsiyet rolüne bakıldığı zamansa, ilk özdeşleşim nesnesinin anne olduğu görülür. 14'den 24. Aya kadar devam eden yeniden yaklaşma krizini çözmek için, babanın önemi üzerine durulur (Abelin,1975). Bu evrede annenin ayrı bir varlık olduğu farkedilir ve bu durum şiddetli olarak yaşantılanırsa, yeniden yaklaşma krizi ortaya çıkar. Çocuk bu evrede, hem anneyle birleşmeyi hem de ondan ayrılmayı ister.

Yaşamın ilk dönemlerinde, babanın üçüncü olarak araya girmesine izin vermeyen annenin, oğluyula arasında Stoller'ın 'kutsanmış sembiyoz' adını verdiği simbiyotik ve enestüel bir bağ olduğu ileri sürölür. Kutsanmış sembiyozu neden olan faktörler düşünöldüğünde, bunlardan ilki biseksüel bir annenin varlığıdır. Buna göre, bu annelerin de çocukken erkeksi davranışlar içerisinde oldukları, oğlan çocuklarıyla rekabet ettikleri söylenmektedir. Bu durumda, oğlan çocuğunun erkeksi davranışları bu annelere kendi geçmişlerini ve geçmişte yaşadıkları rekabeti ve düşmanlığı hatırlatması sebebiyle zorlar. Bu çocukluk paternine biseksüel denilirken, Stoller bunu

hem erkek hem kadın özdeşleşimlerini etkileyen düşüncelerin, duyguların ve davranışların yoğun olarak hissedilme oranı olarak açıklar. Bu kadınların erkek olma arzusundan vazgeçmiş olsalar da kadın olmaktan yeterinde mutlu olmadıkları, annelerinin özdeşleşim yapılamayacak bir model olması ve bu sebeple babalarının boşluğu doldurduğu düşünülmektedir.

Biseksüel annenin yanı sıra, anne ile oğlu arasındaki sembiyotik ortama üçüncü olarak giremeyen, gerek fiziksel gerekse ruhsal anlamda pasif bir babanın varlığından söz edilebilir. Babanın, güçlü erkeksi tavırlarla, ilk başta anne ile oğlu arasında oluşan sembiyotik bağı bozması beklenir. Bu babaların, çocukları ile mesafeli oldukları, geri planda kaldıkları, gerekli zamanlarda otoritesini göstererek insiyatif almaktan kaçınan kişiler oldukları ifade edilmektedir. Bu babaların kendilerini yetersiz hissettikleri düşünülmekle beraber, Stoller bu duruma “daha çok anne, daha az baba, daha çok kadınsılık” demektedir. Baba ile özdeşleşim anal dönemde başlar ve bu durum temel cins kimliğinin oluşumunu etkiler (Abelin,1975). Çocuğun babasını model olarak kabul etmesiyle annesiyle özdeşleşimi son bulur. Daha sonra çocuk babasının araya girdiğini farkettiğinde, annesi için babasının yerine geçmek isteyecek ve rekabete dayalı bir özdeşleşimin önü açılacaktır. Bir diğer faktör ise, annenin çocuğunu güzel bulması ve onu kız çocuğu gibi süslemesidir. Bu durumun, çocuktaki bu paternin açığa çıkmasında zemin hazırladığı düşünülmektedir.

Çekirdek cinsel kimliğin oluşması, erkek ya da dişi olarak görülen cinsel rollerin güçlenmesi ile belirlenir. Çekirdek cinsel kimliğe yapılan güçlü toplumsal ve kültürel vurgular, kişisel kimlik oluşturma ve pekiştirme ile destekleniyor olabilir, hatta Lichtenstein’a (1961) göre, cinsel kimlik ego kimliğinin de çekirdeğini oluşturuyor olabilir. Klinik bakımdan, kimlik bütünlüğünün yokluğuyla cinsel kimlik sorunlarının yan yana görülmesi, Ovesey ve Person’ın (1973,1976) bahsettiği gibi transseksüellerin genelde diğer kimlik alanlarında da şiddetli zikzaklar çizmeye eğilimli olmasına yol açar (Kernberg,1995).

Cins kimliği bozukluğu yaşıyan oğlan çocuklarının, babalarının edilgen ya da gerçek anlamda ailesinden uzakta yaşıyan kişiler olabilecekleri düşünölmüştür. Annelerinin ise simgesel bir bütönlük kaynağı olarak oğlunun üstüne titreyen, güçlü ve biseksüel kişilikli olabileceği üzerinde durulmuştur. Ođlan çocuğunun erkekliğini ortadan kaldıran bu durum, anne ve ođul arasında simbiyozu yol ačar ve anneyle aşırı özdeşime ve babanın yeterince temsil edilememesinden dolayı erkek rolünün reddine sebebiyet verebilir (Kernberg,1995).

Feminen görönen erkekler, klinikte řu özelliklerde görönrler; çocukluk, ergenlik veya yetişkinlik olsun, biyolojik olarak normal olan bu erkekler, yaşamı boyunca diğer erkeklerin içerisinde en kadınsı göröneni olmuştur. Cins davranışının ortaya çıkışından itibaren, erkeksi role gečiş yaptığı dalgalanmalar ya da erkeksi rolde daha iyi hissettiği dönemler görölmez (Stoller,1979).

Cins kimliği bozukluğu kız çocuklarında ise, annenin reddedici davranışları ve babanın uzakta olması, destek göremeyen kız çocuğunu erkek ikamesi olarak annesine destek olmaya, annesinin de desteğiyle daha erkeksi davranışlar içerisinde olmaya itebileceği düşünölmüştür (Kernberg,1995).

4. Çiftecinsellik Kavramı

Freud, erişkin cinselliğinin her türlü biçiminin karmaşık bir evrimin sonucu, çocukluğun erken çağlarında ilk baştan çıkarıcı olan anneyle ilişkide ortaya çıktığını ve zamanla geliştii görüşüne sahiptir. Freud, çifttecinselliği eşcinselliğe bağlar (1905). Fakat çifttecinsellik kavramını ilk ortaya atan kişi Fliess'tir (Flanders ve Ark,2017.Çev.,Taşkıntuna). Freud ise, ilk etapta çifttecinselliği, sapkınlığın haz arayışının zorlantılı bir şekilde sahneye koyulup erillikle, nevrotik ketlenmeyi de dişillikle özdeşleştirir. Daha sonra, "Cinsiyetler Arasındaki Anatomik Farklılıkların Bazı Ruhsal Sonuçları" adlı makalesinde, (1925) çifttecinselliğe bağlı eğilimler doğrultusunda, tüm bireylerin hem eril hem de dişil özellikleri beraberinde taşıdığını

ifade etmektedir. Freud, (1905) çiftcinsellik kavramını bir tersine dönmeyle ilgili bulmakla beraber, tüm eşcinsellik durumlarında çiftcinselliğin bulunduğunu, ancak çiftcinselliğin yalnızca eşcinsel durumlardan ibaret olmadığını söylemiştir. Eşcinselliğin dışavurumlarıyla ilgili ise, erkek eşcinsellerin erilliğin ruhsal niteliğini koruduklarını fakat nesne seçimiyle ilgili olarak cinsel organlar açısından eril bir arayışın sürdüğünü ifade etmektedir. Freud, Benlik ve Altbenlik'te (1923) ise, çiftcinselliği özdeşleşim süreciyle ve Oidipus karmaşasında kaybedilen nesneyle özdeşleşimde, ebeveyn çiftinin içselleştirilmesi ve üstbenliğin işlenmesi süreciyle daha da öne çıkarmıştır. Uygarlığın huzursuzluğu ise, (1930) Freud'un, cinsel kimliğin gelişimiyle sonuçlanan her türlü eşcinsel sonucun gelişiminde, çiftcinselliğin herkeste olduğunu ifade ettiği ve eşitleyici bir mekanizma olarak rol biçtiği görülmektedir. Freud, nesne seçimiyle ilgili ise (1905), ters cinsiyetli kişilerin genelde anneye karşı yoğun bir saplantı evresinden geçtikten sonra, kendisini bir kadınla özdeşleştirdiğini ve kendisinin cinsel nesnesi haline geldiğini yazar, buna göre ters cinsiyetliler, narsisist bir temelle kendisine benzeyen ve annelerinin kendilerini sevdiği gibi seven genç erkek arayışına girer. Freud, bu örüntüyü Leonardo da Vinci'yi konu alan makalesinde ele alır. Leonardo'nun babasız oluşu ve annesiyle kalışı, onun erotizminin zamanından önce olgunlaşmasına ve erilliğinin bir parçasının çalınmasına sebep olmuştur (1910). Buradaki annenin, fallik ve içe nüfuz eden bir anne olduğu ve bu durumun Leonardo'nun erken döneme dair düşlemlerinde de ortaya çıktığı ifade bulunmaktadır.

5. Dişiliğin-Erilliğin Reddi

Freud, 'dişilin reddi' kavramından, "Sonlanan ve Sonlanmayan Analiz" adlı makalesinde bahsetmiştir (1937). Bu durum, kadınlarda ve erkeklerde farklı olarak ortaya çıkar. Kadınlardaki görünümü, bir penise sahip olma yani penis hasedi şeklinde olmakla beraber, erkeklerdeki görünümü ise erkeğin başka bir erkek karşısında edilgen veya dişil konum almaya çalıştığı şeklindedir. Gelişim sürecinde, erkeklerde eril olmanın benlikle uyumlu olmasının sonucunda iğdiş edilmekle özdeşleştirilen

edilgenlik batırmaya uğrar. Kadında ise, dişiliğin yapılanmasıyla erillik bastırılıp, penis arzusu babadan bebek sahibi olma arzusuna, daha sonra da penise sahip başka bir erkekten bebek sahibi olma arzusuna dönüşür (Tanık-Sivri,2014).

Dişil ile kadınsılığın farkından bahsedersek, Schaeffer'e göre (2011) kadınsı dışarıda olandır, görünen, gösterilen ve sergilenendir; Monique Cournut'ye göre (1997), erkeklerin penislerine aşırı yatırım yapması gibi kadınlar da bedenleri üzerinden fallik şekilde yatırım yapabilirler; bu yatırım kıyafet, makyaj, takı ve parfümdeki aşırılıkla kendini gösterebilir. (Tanık-Sivri,2014). Çoğu trans kadında ise, dış görünüş yoluyla yapılan fallik yatırımın aşırılık şeklinde dışarıya vurulduğunun sıklıkla görüldüğünü söylemek mümkündür.

Dişiliğin-erilliğin reddinin baba işlevini yetersiz kıldığı, ya da baba işlevinin yetersiz kaldığında bu durumun görülebileceği yorumu yapılabilir. Laplanche ve Pontalis'e göre (1973), penisin bedensel gerçeklik bağlamında erkek cinsel organına, fallus ise simgele gönderme yapmaktadır. Birksted-Breen (1996) ise, klinik deneyimlerinden hareketle fallus ile bağlantı işlevi olarak penis arasında ayrım yapar; bunları bilinçdışı zihinde değişimli olarak var olan, hiç uzlaşamayacak iki kategori olarak görür (Millar,2014). Fallus ölümsüz, çok güçlü, sadece tümgüçlülük ve bütünlüğe yani eksik olunmayan bir hale işaret eden, her zaman her yerde var olan bir düşlemdir. Tümgüçlü fallus, içselleştirilmiş ebeveynler arasındaki bağ saldırıya uğradığında, eril yapılandırıcı işlevin ikamesi haline gelir. Bağlantı işlevi olarak penis ise, zihnin bağlama ve yapılandırma işlevine atıfta bulunur ki bunların baba işlevinin parçaları olduğu söylenebilir. Penis, sırf anne ve babayı değil, aynı zamanda erille dişili birbirine bağlayarak tüm Oidipus özellikli yapıda da kendini gösterir.

Fallik cinsellik, erkeğin ya da kadının, eksikliği ve onun yarattığı ihtiyaç, kıskançlık, haset, korku, suçluluk duygularını inkar etmek için fallusla özdeşleşmesidir. Catherine Parat'a göre (1995) fallik erkeğe özgü olan değil, narsisist olandır ancak erkek çocuk penise sahip olduğu için fallusa sahip olduğunu kız çocuğa göre daha kolay düşlemler; bu durum da toplumda ve sosyal anlamda erilliğin sahip olduğu gücü ve statüyü açıklar.

Melanie Klein'a göre, kız ve erkek çocuk arasındaki dişil ve eril konumları, sırasıyla memeyle/anneyle ve penisle/babayla olan özdeşleşimler sonucu oluşur. Erken sadist evrede, erken genital eğilimleri belirtecek şekilde oğlan çocuğı daha çok babasının penisine saldırırken, kız çocuğı annenin içindekilere saldırır. Oğlan çocuğı tümgüçlülüğünü penisinde toplayıp kötü nesneleri dışarı yansıtarak endişelerini azaltmaya çalışır, kız çocuk ise kendi dışkısı ve içselleştirdiğı babasının penisi ile endişesine hükmeder. Kız çocuğun tümgüçlü düşlemleri, penisi anneden almaya ve annenin bedenine doğrudan saldırmaya odaklanırken, daha sonra iyi içsel penis sayesinde kendi bedenini de annenin bedenini onarır ve bu yolla bebekler verir (Meltzer,1968.Çev.Day,2017).

B.Transseksüalite Hakkında Genel Bilgiler

Trans-1990'ların başlarında ortaya çıkan bir terim olmakla beraber, şimdilerde erkek ve kadın bedenine sahip olup toplumsal cinsiyet farklılıkları gösteren kişiler ve cinselliklerin (örneğin travestiler, transseksüeller, drag queen'ler, gender queen'ler, interseksüeller, fem queen'ler, erkeksi görünüme sahip lezbiyenler, kadınsı bedene sahip eril kişiler) oluşturduğu çok geniş bir yelpazeyi kapsayan kolektif bir kimlik kategorisi olarak anlaşılmaktadır. Yani trans, toplumsal cinsiyet kimliğı ya da dışavurumu, "doğumda verilmiş" toplumsal cinsiyetiyle eşleşmeyen kişiyi tanımlayan kapsayıcı bir terimdir, cinsiyet ve toplumsal cinsiyetin doğuştan gelen ya da değiştirilemez özellikler olmaktan ziyade, doğumda verildiğini hisseden insanları vurgulayan ortak bir ifadedir. Bazı trans kişiler toplumsal cinsiyet kimliğinin bir tarafından diğetine geçiş yaparken, (kadın-erkek, dişil-eril) bazıları arada kalmayı ya da tamamen dışında kalmayı tercih ederler (Lemma,2019).

Bu noktada transgender kavramından bahsetmek doğru olur. Bu kavram bir şemsiye terim olarak, kimlik sorunları ve çeşitli cinsiyet uyumsuzluğu unsurlarını düşündürür:

-Hormonal ve tüm cerrahi girişimle transseksüalizm

- Cinsel ve yeniden düzenleme operasyonu olmaksızın kısmi dönüşümle transseksüalizm
- Cinsel organların belirsizlikleriyle interseksüellik
- Kimlik transvestizm
- Erkek olduğunu iddia eden kadınsı erkekler
- Kadın olduğunu iddia eden erkeksi kadınlar transgender kavramının kapsamı içerisinde ele alınır (Marchand,2018.Çev.Şeğikoğlu,2018).

Bu çalışma, doğuştan gelen cinsiyeti erkek olan ve bir dizi cinsiyet değiştirme ameliyatı ve operasyonu geçirmek suretiyle, bedenini kadın bedenine dönüştürmek isteyen katılımcılardan oluşmaktadır. Transseksüeller, biyolojik olarak normal olup, hormon tedavisi ve ameliyatla, cinsiyetinin değiştirilmesini talep eden ya da değiştiren kişilere denir (Can,2019). Anatomik cinsiyeti erkek olup kadın kimliğine geçiş yapmak isteyen bireylere transseksüel kadın; cinsiyeti kadın olup erkek kimliğine geçiş yapmak isteyen bireylere ise transseksüel erkek denilmektedir. Gerçek transseksüeller, diğer cinsiyetlere ait olduklarını hissederler, yalnızca öyle görünmekle kalmayıp, karşı cinsin bir üyesi olarak işlev görmek isterler. Cinsel organlarını, cerrahi işlemlerle değiştirilmesi gereken iğrenç bozukluklar olarak görürler (Marchand,2018.Çev.Şeğikoğlu,2018). Virginia Prens'e göre, transgenderizm daha çok toplumsal cinsiyetle, transseksüalizm ise biyolojik cinsiyetle ilgilidir. Transgender bireyler, cinsel organlarından rahatsızlık duymayıp, fonksiyonel biçimde korunmasını isterler. Transseksüeller ise, erkek bedenine sıkışmış bir kadın olarak hissettiklerini ifade ederek cinsiyet değiştirmek için başvuruda bulunurlar. Operasyon talebi ise, bu belirsizliği çözmek adına uygulanan adaptif bir mekanizma olarak kabul edilir. Sahip oldukları cinsel kimlikten rahatsız olup, geçmek istedikleri cinsiyete uygun kıyafetler giyerler.

Transseksüaliteyi tanımlayan üç ana unsur şöyledir:

- Diğer cinsiyete ait olma isteği
- Anatomik cinsiyetteki bedenin reddi
- İstenen cinsel kimliğe kavuşmak için hormonal ve cerrahi girişimlerle bedensel değişim.

Karşı cinsin kıyafetlerini giyen bir diğer grupsa travestilerdir. Travestiler, karşı cins gibi giyinerek, giysileriyle fetişistik şekilde cinsel uyarı yaşayan, ancak cinsiyetlerinden memnun olan kişilerdir. Bu yaklaşımın sebebi olarak, bilinçdışında anneye ilgili yoğun ilişkiden ayrılmayla ilgili kaygılarını hafifletmeye çalıştığı, fetişin –kadın giysileri- geçiş nesnesi olarak anneyi temsil ettiği ve bundan dolayı annesel koruma sunduğu düşünülmektedir. Travestilerdeki çifte kendilik tasarımı, birbirleriyle bağdaşmayan kadın ve erkek cinsel kimliklerinin birlikteliği, Kohut’un ifade ettiği benlikteki dikey yansıtmayı ifade eder (Can,2019). Travestik savunmalar yetersiz kaldığında, transseksüel dürtüler patlayabilir. Travestizm cinsel sapkınlıklar adı altında, transseksüalizm ise cinsel kimlik bozuklukları kapsamında değerlendirilir ancak dinamik formulasyona göre, bir uçta travestik fetişizm, diğer uçta ise transseksüalizmin olduğu bir süreklilik hattındadır.

Stoller (1968), transseksüalizmi patoloji barındırmayan bir cinsel ve cinsiyet davranış paterni olarak bildirir. Sebebi olarak ise, anne ile bebeğin bebeklikte yakın fiziksel ve duygusal temasta tutması sonucu, annenin dişi kimliğinin oğluna ‘basıldığını’ ifade eder. Ayrıca Ovesey, Person (1973) transseksüalizmi de travestizm gibi, yaşanan çatışmaların sonucu olarak görürler. Onlara göre, çatışmalar genital cinselliğinden önce başlar; nesne farklılaşmasından önce bebeğin duyduğu yoğun ayrılık ayrılma endişesinden kaynağını alır (Can,2019). Bebek, kaygıyı azaltmak için anneye sembiyoza girer böylece de ayrılık gerçekleşemez. Bu iyileştirici fantezi, transseksüelin bilinçdışında, anneye psikotik kaynaşma tehdidine karşı onu koruyan denemelerdir. Bilinçdışında gerçekten anne olur ve ona dönüşür ve bunu devam ettirmek adına kendi kimliğini ve nihayetinde cinsiyetini erkekten kadına çevirmek ister (Ovesey,Person,1973). Transseksüeller de karşı cins gibi giyinmek isterler, bunun sebebi genitallik öncesi annenin sembolik temsili olması ve anneye yaşanan sembiyotik ilişkiyi yeniden kurabilmektir. Transseksüeller, fantezide anne olmak ve kız çocuğu annesi olmak isterler (Person ve Ovesey,1978). Özbenlik saygısı kadınsı kimliğe saklanır.

Cinsiyetli beden, toplumsal cinsiyet ve cinsellik unsurlarının –seksologların ayrıntılandırırdıkları ayrımların- tamamı kimliği oluşturur. Toplumsal cinsiyet kimliği cinsel olarak nedensel açıdan ilişkili değildir ve ikisi de günümüzde cinsiyetli bedenlerden bağımsız olarak kavramlaştırılmıştır (Lemma,2019). Toplumsal cinsiyet ve cinsellik üzerine analitik bir bakış açısının önemi; bedenin bir kısmı ve onun cinsel işlevi ya da toplumsal cinsiyet bağlamındaki önemi arasındaki ilişkinin, en iyi ihtimalle, sıkı sıkıya zincirlenmiş dizinsel eşleştirmeden ziyade, gevşek bağlanmış bir uyum olduğunu meydana getirmesidir (Salamon,2010). Bedenimize yaptığımız ruhsal yatırımlar, öznel cisimleşme deneyimini anlamda çok önemlidir. Beden, dış güçlerin yanı sıra içsel bilinçdışı güçlerden kaynaklanan kayıt ve anlamın birincil alanıdır, bilinçdışı ruhsal yatırımlardan kopartılırsa, bedenin maddeselliğinin bir anlamı kalmaz. Bir kimlik göstergesi olarak transseksüaliteyi anlayabilmemiz için, toplumsal cinsiyet, bedenin bilinçdışı özdeşleşimleri ve dolayısıyla bedende yapılan değişikliğin ruhsal işlevini de göz önünde bulundurmamız gerekir (Lemma,2019).

Bazı analistler transi patoloji olarak görürken, bazıları ise bunu “yaratıcı bir edim”, yeni temsiller oluşturma yolu olarak görür. Bu konuyla çalışan analistlerin, bu ikisinin ayrımına iyi varması gerekir, nitekim beden bir simge olarak ele alındığında, beden değişikliği gerçekleştiğinde, bu değişiklik iç ve dış gerçeklikler arasında daha sağlam bir bütünleşmeye dayanır. Bazı kişiler, “trans” kimliğinin daha derin bir huzursuzluğu ve bedende yerleşmiş travmayı çözümlemek için bir açıklama getirdiği düşünülerek bu duruma yönelebilir. Bu vakalarda düşlem, bedeni değiştirmenin ruhsal acıyı sileceği şeklindedir Transseksüeller, cinsiyet değişimi kararını güdüleyen şeylerin farkındalığı sonucunda geçişin, onlar için daha iyi bir uzlaşma olacağı düşünülmektedir (Lemma,2019).

Hansbury ise (2005), Transseksüel bireylerin, önceki bedenini perseküte edici bir nesne olarak deneyimlediğini söyler. Buna göre transseksüeller için cinsiyet geçişi adına adım atmak, acı verici ve korkutucu bir şekilde deneyimlenen bir çeşit yeniden doğum gibidir. Geçiş öncesinde ortaya çıkan depresyona karşı savunma olarak infantil bir savunma olan paranoid şizoid döneme regrese olabilirler. Örneğin, birçok

transseksüel, kendi içinde, perseküte eden ve iyi olan şeklinde iki tane benlik olduğunu tanımlar. Bu tür paranoid-şizoid savunmalar, transseksüel birey için, infantların yaşadığı persekütif endişeye benzer şekilde deneyimlenir. Melanie Klein'ın psikoseksüel gelişime bakışı, Oidipus öncesi görülen paranoid şizoid konumun zulmedici kaygıları vurgular şekilde ilerler. İnfant, paranoid şizoid savunmaların ortaya çıktığı depresif pozisyonda, anne memelerini iyi ve kötü olarak ikiye böler. Daha sonra da, yas tutulması gereken dönemlerde, kişi kendisini depresif pozisyonda bulabilir. Transseksüellerin de bu döneme uygun şekilde, geçmişteki kimliğini kötü ve perseküte eden nesne, olmak istedikleri fakat asla olamayacakları ideal benliği ise iyi nesne olarak böldükleri ifade edilmektedir. Transseksüellerin, geçmişteki bedenini ve kimliğini geride bırakması, ona karşı ortaya çıkan bir yas yaşantısını da gerektirir. Hansbury, bu yas yaşantısının ve yoğun savunma mekanizmalarının ortaya çıkardığı salınımın, transseksüellerin sınır yapıda olduğunun düşünülmesine yol açtığı fikrini savunmaktadır. Ancak, stresli bir geçiş sürecinde, tehdit edilen transseksüel kimliğin korunabilmesi için, paranoid şizoid konuma regrese olmak normal bir tepki olabilir. İdeal kimlikle anlatılmak istenen, transseksüel bireylerin geçiş sürecinde geçiş yapmak istedikleri cinsiyete ilişkin sahip olunan abartılı düşünceler ya da biyolojik olarak abartılmış bir güzellik algısıdır, ancak ideal olan yeni olan bedeni, yeterince iyi haliyle sevebilmek ve kabullenebilmektir.

Hansbury, (2005) transseksüellerin entegre ve olumlu bir transseksüel kimlik oluşturabilmesi için, geçmişteki bedeniyle ve ideal görülen trans beden algısıyla vedalaşabilmesi gerektiğini öne sürer. Buna göre yas tutmak, cinsiyet geçişi için gerekli bir süreçtir. Depresif pozisyona girerek ve geçmişindeki perseküte edici benlik ve asla olamayacağı ideal benliğin yasını tutabilmek, gerçekte olan “yeterince iyi” ve olumlu trans kimliğin entegre edilmesini ve kabulünü sağlamanın yolunu açacaktır.

C. Transseksüalitenin Tanı ve Sınıflandırılması

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin yayınladığı DSM-IV-TR (Köroğlu, 2001)'ye göre Cinsel Kimlik Bozukluğu tanı kriterleri şunlardır:

A. Karşı cinsiyetle güçlü ve sürekli bir özdeşim kurma (sadece, diğer cinsiyette olmanın getireceği sanılan kültürel üstünlükler için bir istek duyma olarak değil).

Çocuklarda bu bozukluk aşağıdakilerden dördü (ya da daha fazlası) ile kendini gösterir:

(1) Diğer cinsiyette olma isteğini ya da ısrarını yineleyici bir biçimde dile getirme

(2) Erkek çocukların aykırı giyimi yeğlemesi ya da kadınsı giyim kuşamı taklit etmesi; kız çocukların sadece kalıplaşmış alışagelen erkeksi giysiler giyme konusunda ısrar etmesi

(3) İmgesel oyunlarda güçlü bir biçimde ve sürekli olarak karşı cinsin rollerini oynamayı yeğleme ya da sürekli olarak diğer cinsiyette olma fantezileri taşıma

(4) Karşı cinsin alışlagelmiş oyunlarına ve eğlencelerine katılma konusunda yoğun bir istek duyma

(5) Özellikle karşı cinsten oyun arkadaşları seçme

Ergenlerde ve erişkinlerde bu bozukluk diğer cinsiyette olma isteğini dile getirme, sıklıkla kendini diğer cinsiyetteymiş gibi gösterme, diğer cinsiyetteymiş gibi yaşamayı ya da davranılmayı istemem ya da diğer cinsiyete özgü duyguların ve tepkilerin olduğuna ilişkin bir inanç taşıma gibi semptomlarla kendini gösterir.

B. Cinsiyetine ilişkin sürekli bir rahatsızlık duyma ya da cinsiyetinin gerektirdiği cinsel rol için uygun olmadığı duyumunun olması

Çocuklarda bu bozukluk aşağıdakilerden herhangi biri ile kendini gösterir:

Erkek çocuklarında, penis ya da testislerinin iğrenç olduğunu, ileride yok olacaklarını ya da bir penis sahibi olmamanın daha iyi olacağını öne sürme, kuralsız kaba saba oyunlardan tiksinti ya da erkeklere özgü oyuncakları, oyunları ve etkinlikleri reddetme; kız çocuklarında, oturarak idrar yapmayı reddetme, penisinin olduğunu ya da ileride bir penisinin olacağını öne sürme, göğüslerinin büyümesini ya da menstruasyon görmeyi istememe üzerinde durma ya da olağan kadınsı giysilere karşı ileri derecede tiksinti duyma.

Ergenlerde ve erişkinlerde bu bozukluk primer ve sekonder cinsiyet özelliklerinden kurtulma üzerine kafa yorma (örn. diğer cinsiyeti taklit etmek için cinsiyet özelliklerini fiziksel olarak değiştirmek üzere hormon, cerrahi ya da başka tür bir girişim uygulanmasını isteme) ya da yanlış cinsiyette doğduğuna ilişkin bir inanç taşıma gibi semptomlarla kendini gösterir.

C. Bu bozukluk fiziksel bir interseks durumu ile birlikte gitmemektedir.

D. Bu bozukluk, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, mesleki alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında bozulmaya neden olur.

Çocuklarda, Cins Kimliği Bozukluğu terimi kullanılmaktadır ve oğlan çocuklarında, kız çocuklarından 1/5 oranında daha fazla görülmektedir (Zucker,1995.Akt.Alsancak-Sönmez,2009). Çocuklarda cins kimliği bozukluğu, kıyafetlerle, oyuncaklarla, arkadaş ilişkileriyle, tavır ve ses tonuyla kendisini gösterir.

DSM 5'te, cinsiyet kimliğiyle ilgili değişkenliğin dikkate alınmasıyla birlikte, cinsiyet kimliği ile bedensel cinsiyetin örtüşmemesinin farklı derecelerini de içerecek bir şemsiye terim olarak yaygın şekilde kullanılan trans (transgender) kavramına karşılık gelecek şekilde 'Cinsiyetinden Hoşnutsuzluk-Cinsiyet Disforisi' tanı kategorisi tanımlanmıştır (Başar,Öz,2016). DSM 5'te Cinsiyet Disforisi olarak ele alınan transseksüalite için tanı ölçütleri çocuklar, gençler ve erişkinler için ayrı olarak tanımlanmış ve en az 6 aylık süre kriteri getirilmiştir. Transseksüaliteyi de içeren daha geniş bir kavram olan cinsiyet disforisi, biyolojik cinsiyet ile cinsel kimlik arasında uyumsuzluğa ve bu uyumsuzluğun huzursuzluğa, sıkıntıya yol açması şeklinde ifade bulunmaktadır (Sungur ve Yalnız 1999).

Transseksüelliğin ne ölçüde hastalık olarak değerlendirilmesi gerektiği, kesinlikle çok tartışılan bir konudur. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) uluslararası hastalık sınıflama ölçütü ICD-10'a göre bir ruhsal rahatsızlık türü olarak yer almaktaydı. ICD-10'da cinsel kimlik bozukluğu başlığı altında transseksüalizm, iki yönlü karşıt giysicilik, çocukluğun cinsel kimlik bozukluğu tanıları yer almakla birlikte transseksüalizm "Bireyin anatomik cinsiyeti ile arzu ettiği cinsiyeti arasındaki uyumsuzluğu ve karşı cinsin bir üyesi olarak yaşama ve kabul edilme arzusu" şeklinde tanımlanmaktaydı (DSÖ,1991). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Haziran 2018'de trans kimlikleri ruhsal bozukluk kategorisinden çıkarttı. Cinsiyet uyumsuzluğu, ICD'nin psikolojik rahatsızlıklar kısmından çıkartılarak cinsel sağlık koşulları kısmına geçirildi ve bununla da trans kimliklerin ayrımcılığa maruz kalmadan sağlık hizmetinden en iyi şekilde faydalanmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

D. Transeksüalitenin Tarihi

Transseksüalitenin ve cinsel kimlik bozukluklarının büyük ihtimalle insanoğlunun doğuşu kadar eski bir kavram olmasıyla beraber, bir fenomen olarak dikkat çekmesinin son kırk yıl içerisinde gerçekleştiği düşünülebilir. Bunun sebepleri arasında ise, içinde bulunduğumuz çağın bir getirisi olabileceği ya da farklılıkların artık daha rahat dış dünyaya yansıtılması sebebiyle olabileceği belli varsayımlar arasındadır (Sungur Yalnız,1999).

19. yy.'ın sonlarında, transeksüellik ve travestizm aynı kavram içerisinde ele alınıyordu, klinik bir ayırım henüz yapılmamıştı. Bu kavram ise ilk olarak Richard Von Krafft-Ebing tarafından, karşıt cinsiyette doğmaktan ötürü mental olarak acı çekmek şeklinde tanımlanmıştır (Beemyn,2013).

Seksoloji ve psikoloji, cinsellik ve ruh sağlığı gibi meseleleri incelenmesinde en çok öne çıkan disiplinler olmuştur. Alman seksolog Magnus Hirschfeld, bireyin feminen ve maskülen özelliklerinin bir arada görüldüğü bir devamlılık hattı üzerinde olduğunu varsaymıştır. 1910 yılında homoseksüeller ve travestileri ayırmıştır (Özata,2012). Hirschfeld, travesti kavramını; karşıt cinsin kıyafetlerini giydiğinde huzurlu, güvenli ve iyi hissetme hali olarak tanımlamıştır. Bir psikopatolojiden muzdarip olmadıklarını ve diğer araştırmacıların aksine kendi cinsiyetlerinden memnun olduklarını ifade etmiştir (Beemyn,2013). Kalıcı bir cinsiyet değişikliği özlemi veya bununla ilgili hormonal/cerrahi tedavi isteğinin olmamasının yansıması, kadın veya erkek olabilirler. Bu terim Avrupa'da kullanılan "crossdresser" kavramına denk düşer (Güner ve Ark.,2010).

Transseksüalizm sözcüğünü bugünkü anlamıyla ilk kullanan kişi ise Harry Benjamin olup, İlk cinsel kimlik kliniği de John Hopkins Üniversitesi'nde 1966 yılında kurulmuştur (Beemyn,2013).

Transseksüalizmle ilgili kavramların tanınması ve kavramlaştırılmasından sonra, yapılan tıbbi uygulamaların tarihçesine bakmak faydalı olur. Amerika’da 1950’li yıllarda hormon tedavisi uygulanabiliyordu. 1920 ve 30’larda Dr. Hirschfeld’in yönetiminde hormonal ve cerrahi denemeler yapılıyor; penektomi, testis nakli ve mastektomi gibi işlemler yapılıyordu. Ancak ilk başarılı transseksüalite ameliyatı 1952’de George’un başarılı bir şekilde Christine olması şeklinde gösterilir (Şeğikoğlu,2018). Bu yüzden bu ameliyatlar “Christine Ameliyatı” olarak isimlendirilmiştir. Türkiye’de ise 1988 yılında Bülent Ersoy’la cinsel kimlik değiştirme ameliyatları dikkat çekmiştir.

Trans bireylerin cinsiyet kimlikleri nedeniyle toplumda çeşitli biçimlerde şiddet görmesinin üzerine bu konuda bir mücadelenin doğmasına ve çeşitli trans derneklerinin yaygınlaşmasına sebep olmuştur. Hem eşcinsel hem translar için geçerli olan bu durum, Türkiye’de ve dünyada 1990’lar ve 2000’lerde yaygınlaşmaya başlamış, transların haklarıyla ilgili çalışmalar yürütülür hale gelmiştir (Özata, 2012).

Transseksüelliğin tanı ve sınıflama açısından tarihsel değişimine bakıldığında, ilk olarak DSM III’te 1980 yılında CKB olarak yer aldığı görülmektedir. “En az iki yıl boyunca bedensel ve sosyal olarak cinsiyetinden rahatsızlık duyma” olarak tanımlanmıştır (APA,1980). DSM-III-R’de ‘Ergenlik ya da Erişkinlikteki CKB-Transseksüel Olmayan Tip’ şeklinde ergenler ve erişkinlerde kullanılmak üzere ikinci bir tanı eklenmiş olup, bu tanının geçerliği tartışmalı olduğu için uzun ömürlü olamamış ve DSM-IV’den kaldırılmıştır (Özsungur,2010).

DSM-V 2013’de yayımlanmıştır. DSM-IV’te cinsel kimlik bozukluğu tanısı artık “cinsiyetinden hoşnut olmama” olarak değiştirildiği görülmektedir (APA, 2013). Bu durum olumlu ve olumsuz çeşitli eleştiriler almıştır. Tanının isminin değiştirilmesi (Cinsel Kimlik Bozukluğundan Cinsiyet Hoşnutsuzluğuna) kişinin kimliğinin “bozuk” olduğunu düşündürmemesi açısından olumlu bir gelişme olarak karşılanmıştır. Cinsel kimlik ve transgender kimlikler arasındaki tanısal farklılıklar daha yeterli bulunmuştur (Özata, 2012).

E. Hukukta Cinsiyet Geçişi

Cinsel kimlik değişimi ile ilgili ilk yasal düzenleme 1988 yılında 3444 sayılı kanun ile Medeni Kanunun 29. maddesine eklenen bir fıkra ile ele alınmış olup, 1988 yılından önceki zamanlarda ülkemizde cinsiyet değiştirme ile ilgili herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktaydı (Keskin ve Ark.,2015).

Eski Medeni Kanunun 29/II maddesine göre;

“Doğumdan sonra meydana gelen cinsiyet değişikliğinin asgari sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi halinde nüfus sicilinde gerekli düzeltme yapılır. Bu konuda açılacak davalarda cinsiyeti değiştirilen kişi evli ise, eşe de husumet y neltirir ve aynı mahkeme, varsa ortak çocukların velayetinin kime verileceğini de tayin eder, cinsiyet değişikliği kararının kesinleştiği tarihte, evlilik kendiliğinden son bulur.”

Bu maddede “sağlık kurulu raporu” ifadesinin neleri kapsadığını bilinmemesi ve evli kişilerin de başvurması bazı karışıklıklar oluşmasına yol açmış olup, yeniden düzenleme yapılma gereği duyulmuştur. Buna göre, 2002 yılında 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 40’inci maddesinde cinsiyet değişikliğine dair daha ayrıntılı bir düzenleme yapılmış olup, bu düzenleme şu şekildedir;

“Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin on sekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resm  sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbb  yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resm  sağlık kurulu raporuyla doğrulanması h linde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.”

Bu noktada kişilerin devlet hastanelerinden sağlık raporu alması, bunun geçici bir heves olmadığı ve kişinin ruh sağlığını olumlu yönde etkileyecek bir ameliyat olduğuna kanaat getirilmesi, cinsiyet değişimi ameliyatına hukuksal anlamda onay verecek hakim için çok önemlidir (Turan,Başara,2012). Bu durumun gelişigüzel uygulamaların yapılmasının önüne geçeceği düşünülmüştür.

Yasada herhangi bir süre ölçütü getirilmemiş olsa da ülkemizde genel yaklaşım hastaların en az bir yıl süreyle düzenli aralıklarla psikososyal değerlendirmelerden geçmesi, bu süre içinde gerçek yaşam deneyimlerinin izlenmesi, hekim kontrolünde hormon tedavilerinin başlanması ve son olarak bu süreçleri tamamlayan kişilerde geri dönüşsüz cerrahi prosedürlerin uygulanması şeklindedir (Sungur ve Yalnız 1999).

Cinsiyet değişikliği nüfus siciline işlendikten sonra kişi isim ve nüfus cüzdanı değişikliği için başvurabilir (Keskin ve Ark.,2015). İsim değişikliği mahkeme kararıyla bu süreçler tamamlanmadan da yapılabiliyor olsa da, önceden uygulanan nüfus cüzdanlarının pembe ya da mavi olması, yine trans bireyler için zor bir durumdur ancak artık nüfus cüzdanlarının da tek tip hale gelmesi, bu bireyler açısından daha az ayrımcılık görmelerini sağlayan bir gelişme olarak düşünülebilir.

F. Cinsiyet Değiştirme Süreci: Tıbbi Uygulamalar

Cinsiyet geçişi veya inşası, bireyin toplumsal cinsiyetini biyolojik cinsiyeti ile uyumlu hale getirdiği, kişisel, sosyal ve medikal yönleri kapsayan bir süreçtir.

Jacqueline Schaeffer, kriz sözcüğü ve ekstaz (esrime) sözcüğü arasında bir benzerlik kurar. Yunanca kökeninde extasis “kendinden geçme, kendinden çıkma” eylemiyken; krisis ise “karar” anlamına gelmektedir. Varoluşsal kriz derken ifade edilen, eski kendilikten ve kimlikten bir kopuşun ortaya çıkması ve kendilikle ilgili yeni bir tanımlama kararını alma süreci olarak düşünebiliriz. “Kimim ben” sorusunu

sorduran, yani bireyi bir karar anının karşısında bırakan uyaranların artışı veya dürtüsel işgal olabilir. Birey, bunlara karşı daha önce kullandığı savunma düzeneklerinin yetersizliğini ve yeni düzenlemelere ihtiyaç duyduğunu görmektedir. Krizi olumsuz bir unsur olarak almaktan ziyade, geçilen süreçte olumlu bir ve yapıcı bir işlevi olabileceği unutulmamalıdır (Parman,2006). Bu noktada cinsiyet değiştirme süreci de yaşamsal süreç içerisinde karşımıza çıkan pek çok kriz anı gibi (ergenlik gibi, menopoz gibi) kişinin ruhsallığını zorlayan bir süreç olarak değerlendirilebilir. Transseksüel bireylerin fiziksel dönüşümü elde etmede geçtiği süreçler çarpıcı ve çatışmalı olabilir. Bununla birlikte, genel olarak, transseksüel'in son mantrası 'bedenimi değiştir, fikrimi değil' şeklindedir (Diamond,2002).

1. Hormon Kullanımı

Cinsiyet geçişi için ilk adım hormon kullanımı olarak belirlenmiştir. Hormon tedavisine başlanması için bazı kriterler vardır. Kişinin öncesinde (en az 3 ay süreyle) psikoterapi görmesi ve cinsiyet disforisinin bulunduğu kanaat getirilmesi gerekir. Buna göre, hormon alacak kişinin aydınlatılmış onam belgesi vermesi ve bunun için yeterli kapasitede olması beklenir. Bulunduğu ülkeye göre yaşının reşit olması gereklidir. Kişinin biyolojik veya ruhsal sağlık sorunları da gözden geçirilmeli ve kontrol altında tutulmalıdır (Özata,2012).

Karşı cins hormon tedavisiyle kişinin biyolojik cinsiyetine ait hormonların baskılanması ve istenilen cinsiyet için gerekli olan hormonların yeterli miktarda bulunmasının sağlanmasıdır. Değişiklikler ise kullanılan doza ve uygulama şekline göre değişiklik göstermekle birlikte, ortalama olarak iki yıldır (Özata,2012). Günümüz standartlarına göre, operasyonlardan sonra hormon eksiklikleri görülebileceği için, gerekli görüldükçe ömür boyu süren hormon tedavisi uygulanabilmektedir.

Trans erkeklerde testosteron hormonu alımı sonucunda, seste kalınlaşma, klitoral büyüme, beden ve yüzde tüylenme, menslerin durması, kas kitlesine kıyasla vücut yağ oranının azalması gibi değişiklikler beklenmektedir (Özata,2012).

Trans kadınlar ise oral östrojen almaktadır. Memede büyüme, kas kitlesine kıyasla yağ oranının artışı, penis sertliğinde testis boyutlarında azalma, tüylenmede azalma gibi değişiklikler görünmektedir (Özata,2012).

2. Cinsiyet Dönüştürme Cerrahisi

Bazı cinsiyet hoşnutsuzluğu yaşayan bireyler hormon alımından sonra cinsiyet kimliği ve bunun dışarıya yansıdığı haliyle memnun olarak yaşayabilmekteyken, bazı bireylerde bu uyumsuzluk devam etmektedir. Bu durumda cinsiyet dönüştürme ameliyatlarına başvurulmaktadır. Cinsiyet disforisini azaltmayı amaçlayan tüm bu karmaşık genital ve genital dışı cerrahi süreç, bütüncül olarak Cinsiyet Değiştirme Cerrahisi olarak değerlendirilmektedir (Selvaggi ve Bellringer 2011,Akt.Yıldızhan ve Ark.2018). İlk cerrahi girişimlerin olumsuzlukla sonuçlandığı, ancak tıbbi gelişmelere paralel olarak cerrahi girişimlerin de günümüzde başarıyla sonuçlandıklarında söz edilebilir (Özata,2012).

Trans erkeklerde cerrahi girişimler öncesinde hormon kullanımı zorunluluğu bulunmamaktadır. Mastektomi (meme dokusunun bir kısmının alınarak erkek göğsüne dönüştürme), histerektomi (rahmin alınması), vücudun çeşitli yerlerinden yağı azaltmak için liposuction gibi cerrahi girişimler uygulanmaktadır. Penis oluşumu için yine bir dizi ameliyat gerekli olmaktadır.

Trans kadınlarda ise, cerrahi girişimlere başlanmadan önce, cerrahi girişimlerin daha başarılı olması amacıyla hormon kullanımına en az bir yıl önce başlanmış olması önerilmektedir. Mamoplasti (implant, yağ enjeksiyonu), cinsiyet hoşnutsuzluğu yaşayan bireylerde hormon alımı kadar önemli ve geri dönüşü olmayan bir işlemdir. Kadınsılığın ifadesi olarak değerlendirildiğinden, trans kadınlar için önemlidir ve yapılan çalışmalarda büyük göğüsler arzu ettikleri ortaya konmuştur (Akt;Özata,2012). Vajinoplasti ameliyatıyla penis derisinin içe çevrilmesiyle yeni vajen oluşumu sağlanmaya çalışılmaktadır; bununla birlikte sonraki aşamalarda

kişinin cinsel duyum sağlamasına da önem verilmektedir. Bunun yanı sıra daha feminen bir görüntü için yüze yapılan estetik müdahaleler, yağ alma, yağ enjeksiyonu gibi girişimlerden de söz edilebilir (Özata,2012).Trans kadınlarda, yüze kadınsı özellikler kazandırılmasını sağlamak amacıyla, “Yüzü Kadınsılaştırma Cerrahisi” (facial feminization) adı altında toplanan çeşitli ameliyat yöntemleri de uygulanabilmektedir (Turan ve Ark.,2015).

G. Transseksüaliteyi Konu Alan Çalışmalar

Transseksüalite kavramı çok eskiden beri var olsa da, bu konuyla ilgili olan çalışmaların son yıllarda yapılan yeni çalışmalar oldukları ve sayıca kısıtlı oldukları görülmektedir. 2014 yılında 230 trans kadının boylamsal olarak incelendiği bir çalışmada, (2004-2007) trans kadınların maruz kaldığı cinsiyet istismarı ile depresyon arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışmaya göre, hormon terapisi sürecinde karşılaşılan fiziksel ya da psikolojik kötü muamelenin, depresyon riskini 4-6 kat arttırdığı bulgulanmıştır (Nuttbrock ve ark. 2014).

Richard Green (1976) efemine oğlan çocuklarının yetiştirilmesiyle ilgili araştırmalar yapmıştır. Buna göre, efemine davranış gelişimini belirleyen faktörler anne ve babanın efemine davranışa ilgisiz kalması ya da bunu desteklemesi, çocuğun dışı görünecek şekilde giydirilmesi, aşırı anne koruması, babanın yokluğu ya da reddedilmesi, çocuğun fiziksel güzelliği ve erkek oyun arkadaşının yokluğudur. Daha sonraki yıllarda gözlemlenen efemine oğlan çocuklarında yüksek oranda biseksüellik ve homoseksüellik görülmüştür (Green 1987,akt.Kernberg,1995).

Erkeklerin kadınsı özelliklerin dışa vurulmasına toplumsal olarak daha kötü gözle bakılması sebebiyle ve daha sık ve şiddetli olarak psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kaldıkları söylenebilir. Grossmann ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmaya 31 trans kadın ve 24 trans erkek katılmıştır. Bu çalışmanın örneklemini 15-21 yaşları arasında tutulmuştur. Çalışmanın sonucuna göre trans kadınlar, trans erkeklere göre daha çok ve daha erken ayrımcı davranışlara maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Aynı çalışmanın aile boyutunda ise trans kadınların ailelerinin, çocuklarının karşıt cinsiyette

görünmesi dolayısıyla sözel olarak daha çok müdahale ettiği ve çocuklarının cinsel yönelimiyle ilgili daha fazla yardım arayışı içerisinde oldukları belirtilmiştir (Özata,2012).

Erkekten kadına dönüşüm şeklinde yapılan 28 kişinin cinsiyet dönüştürme ameliyatı öncesi ve sonrası iletişime geçilerek yapılan bir çalışmada, kişilerin cinsel organlarının görünümünün istenilen gibi olması ve cinsel hayatından ne derece tatmin olduğu yönünden ele alınmıştır. Cinsel organlarının istenildiği gibi olduğuna inanan trans kadınların, cinsel yönden de daha fazla orgazm yaşantısı belirttiği görülmüştür. Bunun yanı sıra, çalışmaya katılan trans kadınların cinsiyet dönüştürme ameliyatı sonrasında işlerine geri döndükleri, daha tatmin edici bir sosyal hayata sahip oldukları ifade edilmiştir (Rehman ve Ark.,1999).

Transseksüalizm ile erkeklerde görülen yeme bozukluğunun arasındaki ilişkinin ele alınmaya çalışıldığı bir çalışmada ise, erkekten kadına dönüşen transseksüellerin, düşük kiloda olmalarının nedeni olarak, bunun libidinal arzularını bastırmaya yardımcı olması olarak görülmüştür. Bunun yanı sıra, transseksüellerin çekici bir kadın olmanın zayıf olmak anlamına geldiğine dair bir inanca sahip olmaları, kadın görünmek adına ve bu doğrultuda yeme tutumunu düzenlemek gibi bir girişimde bulunabilecekleri üzerine durulmuştur (Hepp,Milos,2002,Akt.Pirim-Düşgör,2009).

Türkiye’de yapılan çalışmalara bakılırsa, ilk olarak okul öncesi çocukların cinsiyet rolü davranışları hakkında yapılan bir çalışmadan bahsedilebilir. 4-6 yaş aralığında, 527 çocukla yapılan çalışmanın sonuçlarından biri, kız çocuklarının erkek çocuklara göre daha erken yaşta cins rolü kazanımı sağladığı şeklindedir. Bu durum, kültürel açıdan kız çocuklara, cinsiyetine uygun davranışların desteklenmesi sebebiyle olabilir. Annelerin çalışıyor olması, hem kız hem de erkek çocukların cinsiyet rolünü daha erken edindiği bulgulanmıştır (Ünlü,2012).

Cinsiyet dönüştürme cerrahisine başvurup ameliyat olan ve henüz ameliyat olmayan bireyler arasındaki değişikliklere odaklanan bir çalışmada ise, ameliyat olan

ve resmi kimliğe geçen bireylerin, yaşam kalitesi, benlik saygısı, cinsel yaşamı ve aile desteği gibi faktörlerde, olumlu değişiklikler olduğu bulgulanmıştır. Bunun yanı sıra, trans bireylerdeki cinsiyet ayrımcılığı ve mağduriyete dair endişelerinin azaldığı görülmüştür (Özata,2012).

Cinsiyet dönüştürme cerrahisine başvuran kadın ve erkek translar arasındaki demografik ve klinik farklılıkların karşılaştırıldığı bir çalışmada ise, pek çok veri elde edilmiştir. Buna göre, trans kadınların trans erkeklere göre yüksek eğitim gerektirmeyen işlerde çalışma ve seks işçiliği yapma ve işsizlik oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Kadın transların sağlık sigortasına sahip olma oranlarının da düşük olduğu görülmüş ve kadın transların doktor kontrolünde olmaksızın hormon alımını kendi başlarına yapma oranlarının da yüksek olması, bu durumla bağdaştırılmıştır. Trans erkeklerin daha çok aileleriyle, trans kadınların ise partnerleriyle veya yalnız yaşadıkları görülmüştür. Bu durum, erkekten kadına geçiş sürecinde toplum tarafından otorite ve güç kaybı şeklinde algılanabileceği ve toplum ve aile yönünden daha güç kabul görecekları anlamı taşıyabilir. Bu çalışmada sonuç olarak, trans kadınların bu süreçte daha zor şartlar altında kabul gördükleri ve işlevselliklerinin dolaylı olarak daha düşük olduğu yönündedir (Turan ve Ark.,2015).

2016 yılında yayınlanan 133 trans bireyin katıldığı kesitsel bir çalışmaya göre ise, arkadaş desteği almak ve sosyal aktivizm içerisinde yer almak, kişilerin dayanıklılığını arttıran bir faktör olarak bulunmuştur. Ailenin ise aksine ruhsal yaşamı zorlayıcı bir yönü olması sebebiyle, transseksüel bireylerin kabul gördüğü yakın kişilerden oluşan gruplara yönelmesi ön plana çıkmaktadır. Toplum içinde cinsel kimliğini dışavurabilen ve hormon kullanımına başlayan bireylerde, psikolojik dayanıklılığın da arttığı gözlemlenmiştir. Çalışmaya katılan trans bireylerin hemen hepsi ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir, ancak ayrımcılığın ne boyutta hissedildiği kişilerin ruhsal olarak dayanıklılığına bağlı bir faktör olarak da düşünülmektedir (Başar,Öz,2016).

Psikanalitik anlamda ise 2017 yılında 9 transseksüel bireyle yapılan bir çalışmada,

beden tasarımı ve nesne ilişkileri gibi konular projektif testlerle incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre transseksüel bireylerin nesne ilişkileri bağlamında ayrışma konusunda zorluk yaşadıkları ve simbiyotik şekilde ilişki kurdukları görülmüştür. Ayrıca cinselleşmiş beden tasarımı oluşturmada zorluk çektikleri ve bu bedeni erotize edemedikleri tespit edilmiştir (Sarı,2017).

Transseksüel bireylerin maruz kaldığı sözel ya da fiziksel taciz, transfobi ve ayrımcılığın bu kişilerdeki intihar oranını arttırdığı düşünülebilir. Transseksüel bireylerin ruhsal bu süreçteki ruhsallığını ve bu sürecin getirdiği toplumsal ve bireysel acıları anlamak için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

PSİKANALİTİK KURAMA GÖRE BABA İMGESİ

A. Otorite Kavramı

Otorite sözcüğü Türkçe sözlüklerde, “yetke, sulta, velayet” sözcükleriyle karşılanmaktadır. Bir yandan da “yaptırma ve yasak etme hakkı ya da gücü” anlamına gelir ama diğer yandan “yeterliliğine herkes inandırarak, bir kimsenin kendisine sağladığı itaat ve güven” gibi anlamlara gelmektedir. Otorite kelimesinin Latince kökenlerine bakıldığında, “yapan, yapıcı, yaratıcı” gibi anlamlara gelir (Parman,2019).

Richard Sterba’nın yayınlamaya başladığı ve yarım kalan ilk psikanaliz sözlüğünde otorite şöyle yer alır; “Bir çocuk için otoriteyi temsil eden ilk kişiler anne babadır. Daha sonrakilerin, Tanrı, öğretmenler, müdürler, hekimler, çocukla meşgul olanlar, liderler gibi hepsi anne babanın bizim için temsil ettiği otoritenin yeni biçimleridir. Yaşamımızda onlara karşı tavrımız anne bana otoritesine karşı olan tavrımızın bir yinelemesidir.” (Sterba,2013). Bu tanımlama, Freud’un otoriteye bakışını da yansıtır cinstendir.

Otorite, geliştirmek, çoğaltmak, babalık etmek gibi anlamlara gelirken, aynı zamanda da yıkıcı bir anlam ifade etmektedir (Şahin,2019). Freud, (1910) otorite konusunda ilk olarak otoritenin olumlu ve olumsuz yönlerinin üzerinde durur. Zorlayıcı, kendine uyum sağlanmasını amaçlayan otorite ile mücadele etmek gerektiğini belirtir, aynı zamanda otoritenin çizdiği çerçeveye ruhsallığı koruduğunu ifade eder. 1920’den sonra otoriteye dair bu düşünceler, ikinci topografik model bağlamında üstbenlik olarak isimlendirilecektir. Böylece birinci ve ikinci topografik modellerin birlikte düşünülmesi ile benlik ve üstbenliğin, önbilinç ve bilinçdışı katmanlarıyla birlikte ele almak mümkün olacaktır. Otoritenin yapıcı ve bilinçdışı düzeydeki yıkıcı yanlarını anlamlandırmak açısından kolaylık sağlar. Bilinçdışından

önbilinç aracılığıyla gelenlere, açık bir bilinç, yapısı itibarıyla bastırılamayan duygu ve duygulanımlara esnekleşmiş bir şekilde gerçeklik sınaması aracılığı ile kendi içinde yer verebilme olanağına sahiptir. Böylece, güçlü bir benlik altbenlikten gelen dürtüleri üstbenlikten gelen yaptırımları sağlıklı bir şekilde karşılayabilmesinin yolu açılacaktır (Şahin,2019).

Otorite, bir üstbenlik işlevi olarak bilinç düzeyinde kuralları ve çerçeveyi düzenleyip uygulamaları denetler. bu denetim ve uygulamaların esnekliği, üstbenliğin yapısı ile ilişkilidir. Bilinçdışı bastırılamayan meselelerin önbilinç işlevleri ile ortaya çıkmasıyla, üstbenlikten gücünü alan otorite ya benlikle işbirliği içinde gerçeklik sınaması sayesinde bilinçdışından gelen dürtülere uygun bir çözüm yolu bulur, ya da inkar edip yok sayar. İkinci durumda gerçeklik sınaması yetersiz kaldığında, kapalı bir sistem yaratılarak dış gerçeklik yeniden düzenlenmeye çalışılır. Sonuç olarak ruhsallık alanında geçici bir huzur sağlanmış gibidir, arzuların yarattığı tehlike anlık olarak bertaraf edilmiştir (Şahin,2019).

B. Babalık İşlevinin Psikanalitik Açıdan Açıklanması

Türkçe baba kelimesi Farsça baba'dan gelmektedir ve eski Türkçe'de kullanılan "Ata"nın karşılığıdır. Ata kelimesinin ise ad/at kökünden geldiği bilinmektedir ve "adlanmak" la yani isim sahibi olmakla, "atılanmak" yani bir köke, ataya sahip olmakla benzer olmasıdır. Çünkü insan ancak atalanırsa adlandırılmaktadır; babalık her şeyden önce adlandırılmakla ilgilidir (Parman,2001).

Babalık işlevi, benliğin kendinden dış dünyayı kesip ayırmasına aracılık etmek, üstbenliğin temellerini atmak ve özdeşleşmeler yoluyla benliğin güçlendirilmesini içerir. Ruhsallıkta temel düşlemler, onlara dair temsiller üzerinden gerçekleşir (Erdem,2014).

Babalık işlevinin pratikte pek çok zor görevi vardır; bunlar küçük çocuğun eğitimi, ihtiyaçları doğrultusunda harekete geçme ve onu tehlikelerden koruma ve samimi bir

yuvanın sıcaklığını vermek gibi şekillerde olabilir. Fakat bebeğin ya da çocuğun gelişimi için çok daha fazlasına ihtiyaç vardır, bu da; çocuklarıyla eğlenebilen, hassas bir şekilde cevap veren, hayır diyebilen ve çocuğu teşvik edebilen canlı, yaratıcı ve kendine güvenen bir babanın zenginliğidir. Bu, geçmiş ve güncel ilişkilerin, içsel ve dışsal çatışmaların üstesinden gelmek ve kendi bilinçdışı düşlemlerinde sağlıklı olabilmek anlamına gelir. Bütün bunların yanı sıra, partnerleriyle yakın ilişkilerini sürdürebilmeleri ve ona ve mümkünse geniş aileye bir dayanak olabilmesi gerekir. Babalar bazen tehdit altında hissedebilir ve zorlanabilirler, ancak çocuğun Oidipus kompleksinin gelişimi için babanın rolü merkezi öneme sahiptir. Ruhsal dünyasıyla meşgul olan çocuk, anne baba çiftini ayırmak ve birine sahip olma arzusu içindedir; bu noktada çocuğun üçüncü olabilmesi ve anne babanın bunu çift olarak başarabilmesi önemli bir görevdir (Trowell,2002).

İlk psikanalistler, babayı ruhsal yaşamın merkezi figürü olarak gördüler. Freud, Ferenczi ve Abraham'ın görüşleri, kastrasyonun önemi, penis ve fallus ekseninde biçimlenmekle beraber, annenin rolü pek irdelenmemiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından daha çok nesne ilişkilerinin öne çıktığı ve annenin rolünün önem kazandığı görülmektedir. 1940 ve 1950'li yıllarda, Melanie Klein, Anna Freud ve Margaret Mahler gibi psikanalistler, erken dönemde bebeğin anneye bağımlılığına, ayrılma ve bireyselleşme çatışmalarına dikkat çekerler. 1960'larda Bion, Winnicott ve Bowlby, ruhsal sağlığın en temel gereksinimi olarak erken anne-bebek ilişkisinin önemine daha fazla katkıda bulundular. Annenin rolüne yapılan bu vurgu, son zamanlarda Lacan'ın bilindisinin yapılandırılmasında babanın rolünü vurgulayan “Freud'a dönüşü” ile dengelenmiştir (Etchegoyen,2002). Psikanalizin, babayı sembolik olarak ele alan Lacan sayesinde tekrar babaya yönelmesiyle, babadan “Unutulan Ebeveyn” olarak söz edilmiştir (Ross,1979).

John Bowlby ise, babanın çocukla ilişki kurması ve anneye çocuğu sağlıklı bir şekilde ayrılmayı teşvik etmek için müdahale etmesi gerektiği ve güvenli bağlanmanın çocuğun gelişiminde ve gelecekteki yaşamında önemli rol oynayacağı üzerinde durmuştur (Trowell,2002).

Lansky, babasal yoksunluğun sebebi olarak, anne-baba ilişkisinin simetrik olmadığını ileri sürmüştür. Buna göre annenin işlevi duygusal bağ kurma ve bakımken, babanın işlevi bağlamsal olarak sisteme bağımlı, kültürel bir özellik gösterir ve anneyle ilişkiye aracılık eder (Etchegoyen,2002).

Kramer ise, tarım öncesi toplumlarda annenin çocuğa bakım verme ve toplama gibi işler yaptığı, babanın rolünün sadece bir algıya dayalı olduğundan bahseder; ancak değişen ve gelişen toplumda, ebeveyn rolleri babanın da bir yer edinmesiyle yeniden tanımlanmıştır (Etchegoyen,2002).

Babalarla ilgili psikanalitik fikirler geniş bir şekilde üç başlık altında toplanabilir: Oedipus kompleksinde babanın rolü, ruhsal yönden içsel baba ve babanın çocuk gelişimindeki rolü şeklindedir (Etchegoyen,2002).

Anne-Baba-Çocuk Üçgeni eşkenar bir üçgen değildir. Baba diğer iki köşeye uzak köşedir. Baba, ötede oluşu, öteki oluşu ve dışarıda oluşu ile çocuğu annenin enest bahçesinden dışarıya çıkaran kişidir (Erten,2014).

Babanın ayırıştırma görevini yerine getirmediği durumlarda, çocuk annenin tümgüçlülüğüyle karşı karşıya kalmak zorunda kalır; genital öncesi her şeyi yutabilen anne ve fallik- anal anne alanlarına geri dönmüş olur. Yeterince iyi baba bebek ile anneyi birbirinden ayırarak bebeğin ruhsal bağımlılığını kazanabilmesi için gerekli olan alanı sağlar. Sınırları belirleyerek üstbenliğin gelişimini sağlar, enest yasasının işlerliğini sağlar, aynı zamanda genç kızın dişillığının oluşumunu da tanır. Baba işlevi ben ve ötekinin ayırımına, cinsiyetler arası ve kuşaklararası farklılığın oluşumunu ve devamlılığını sağlar (Tanık-Sivri,2014).

1. Freud'a G6re Baba İşlevi

Freud'un ocuk cinselliği hakkındaki g6rüşlerinin baba imgesi kavramı üzerine kurulu olduğu s6ylenebilir. Baba imgesi ve 6dipal Kuram'ın izlerini hemen hemen t6m eserlerinde g6rmek m6mk6nd6r.

Freud, Sofokles'in Kral Oidipus adlı eserinden yola çıkarak evrensel Oidipus karmaşasını tanımlamıştır. Oedipus babası olduğunu bilmeden Laios'u 6ld6r6r ve Laios'un karısı ile yani aslında annesi olan Yokaste'la evlenir. Oedipus, gerçeği 6ęrendięinde, babasını 6ld6r6p annesiyle evlendiğini anladığında g6zlerini k6r eder. İşte Freud bu 6yk6y6 yeniden yazar ve Kral Oidiups'un trajedisini insan ruhsallığının temel unsurlarından biri yapar (Parman,2014).

Ancak, Oedipus s6ylencesini, sadece oğlun babasını 6ld6r6p annesiyle evlenmesi olarak okumak eksik olacaktır. Oedipus'un başına gelenlerin temel sebebi, babası Layos'un lanetlenmiş olmasıdır. Layos, kendisine eğitmesi için teslim edilen Pelops'un oğlu Chryssippe'yi kaçırır ve tecav6z eder, Chryssippe intihar eder ve buna karşılık Layos, Tanrı Apollon tarafından, doğacak ilk çocuğu onu 6ld6receği şeklinde lanetlenir. Laneti 6ęrenen Layos, Yokaste'den doğan oğlunu 6ld6rmeleri için hizmetkarlarına teslim eder ancak bu m6mk6n olmaz. G6r6ld6ę6 gibi oğlun babayı 6ld6rmesi 6ncesinde babanın, bir oğlun 6l6m6ne sebep olması, kendi oğlunu 6ld6rmek istemesi ve ensest gibi unsurlar vardır (Parman,2014).

Freud, Oidipus kompleksinin basit formunu, psikoseks6el gelişimin 3 ile 5 yaşları arasında oluşan fallik d6neme oturtur. İlk etapta bu d6nemi erkek çocuğu 6zerinden anlatır. Erkek çocuğunun annesine duyduğu aşk ve babasıyla rekabet halinde oluşu, bu d6nemi biçimlendirir. Annesine duyduğu ensest6el arzular nedeniyle babası tarafından hadım edileceğinden korkarak bu arzulardan vazgeçmesi, babasıyla 6zdeşleşmesi şeklinde biçimlenir.

Oedipus karmaşasının pozitif biçimi aynı cinsten ebeveynin ölüm arzusunu, negatif biçimi ise aynı cinsten ebeveyne duyulan aşk ve karşı cinsten ebeveyne öldürme arzusunu kapsar. Pozitif Oedipus karmaşasının çözümü gizil dönemden önce, negatifinin ise ergenlik sonunda erişkinliğe geçişle beraber, üst benliğin oluşumuyla gerçekleşir (Parman,2002).

Oidipus Kompleksi hakkındaki ilk görüşler Freud'un Fliss'e mektupları aracılığıyla açığa çıkmıştır. Freud, kendi otoanalizinden yola çıkarak "Başkalarında olduğu gibi kendimde de anneme karşı aşk ve babama karşı kıskançlık duyguları buldum; bu duygular öyle sanıyorum ki, tüm küçük çocuklar tarafından paylaşılmaktadır...Eğer gerçekten böyleyse, değişmez bir yazgı varsayımına karşı yükselen bütün mantıksal itirazlara rağmen, Kral Oidipus'un neden sarsıcı bir gücü olduğunu anlarız." demiştir (Freud,1897).

Cinsellik Üzerine Üç Deneme (1905) adlı eserinde ise, Freud çiftcinsellik kavramından bahseder; erkeksi ve kadınsı özelliklerin her bireyde doğuştan bulunduğunu ancak nihai nesne seçimini belirleyen şeyin bu eğilimlerden birinin baskınlığı olduğudur. Freud, "Bu dünyaya her gelen, Ödipal çatışmasını çözmek göreviyle yüzleşecektir; bunu başaramayanlarsa nevrozun kurbanı olacaktır" diyerek, ödipal çatışmanın evrensel bir ruhsal çatışma olduğunu vurgulamıştır. Küçük Hans Vakasında da Ödipal karmaşanın atlara karşı duyulan yoğun bir fobik belirtiliyle yer değiştirdiğini ifade eder ve "Hans gerçekten de babasını kenara atmak, ondan kurtulmak ve böylece tatlı annesiyle yalnız olmak, onunla uyumak isteyen küçük bir Oidipus'tur" der. Freud, bu vakadan yola çıktığı gözlemlerle, her iki cinsin de penisi olduğuna inanması ve kızlarda bunun olmayışının görülmesi, kastrasyon endişesine; bu da ödipal çatışmaya zemin hazırlar nitelikte bulmuştur. "Kız, kastrasyonu yaşamış bir gerçek olarak kabul ederken, oğlan kastrasyonun ortaya çıkma olasılığından korkuyor" diyerek erkeklerin bu olasılığın başına gelme ihtimalinden daha çok korktuğunu ifade etmektedir (Freud,1924).

Freud, Leonardo Da Vinci üzerine yazdığı makalede ise, (1910) erken çocukluk döneminde anneye aradaki güçlü erotik bağı ona olan aşkını özdeşleştirmeye götürdüğünü, babanın yokluğunun ise bu bağı pekiştirdiğini ve kişinin annesinin yerini alarak genç erkekler üzerinden kendini sevdiğini ifade etmiştir. Daha sonra buna “narsistik özdeşleşme” der ancak M. Klein bu duruma “yansıtıcı özdeşleşme” diyecektir (Quinodoz, 2016).

Freud’un çocuk cinselliği hakkındaki kuramı fallus merkezlidir, cinsel farktan da ziyade penisin bulunması ya da bulunmaması üzerine kuruludur. Freud, Kadın Cinselliği makalesinde (1931) ise ödipal çatışmanın kız çocuklarında, erkek çocuklardan daha farklı ve zorlu bir yol izlediğini anlatır. Buna göre, kız çocuğunda zaten penis olmadığının keşfiyle, kız çocuğu kastre edildiği gerçeğini hoşnutsuz şekilde kabul eder. Buna göre izleyebileceği çeşitli gelişim yolları ortaya çıkacaktır. Bunlar, kız çocuğunun cinsel hayatının sekteye uğraması, aşırı erkeksi davranışlarla bir gün penise sahip olacağı inancı ve nihai kadınsılığa doğru ilk adımların atılabilmesi ve babanın sevgi nesnesi olarak seçilebilmesi, ondan olacak çocukların da penisin yerini alacağı şeklindedir. Buna göre, baba modeline göre eş seçimi yapan kadınların evlilik yaşamları sırasında anneleriyle olan kötü ilişkilerini tekrarladıklarından bahsedilmekle beraber, kadınlığa doğru ilerleyen gelişimin, duygulanımsal anlamdaki nesne bağlanmalarını anneden babaya doğru aktarabilmeyi içerdiğinden söz edilmektedir (Yavuz, 2009).

Totem ve Tabu (1913), Uygarlığın Huzursuzluğu (1930), Musa ve Tektanrıcılık (1939), eserlerinde ise, ödipal baba konusu daha çok felsefi ve antropolojik boyutlarda incelenmiştir.

Totem ve Tabu’da, baba otoritesiyle çatışma çok eski çağlara dayandırılarak anlatılır. Buna göre, sürünün ve sürüdeki bütün kadınlara sahip olan baba, erkek çocukları sürüde barındırmaz; zaten erkek çocukların da sürüden uzaklaşması, kendisine bir kadın bulabilmesi ve kendi sürüsünü oluşturabilmesi gerekmektedir. Tarihin bir döneminde çocuklar bu babayı öldürür ve toplumun düzeni için bir anlaşma

yaparlar. Bu anlaşma, totemler etrafında örgütlenmeyi içerir. Totem ise, bir klanın kendisini kan bağıyla bağlı hissettiği hayvandır ve bu hayvanı avlamak ve yemek bir tabudur. Böylece ensest yasağı yerleşir. Bu topluluklarda, yılda bir kez ritüelle totem hayvanının avlanıp yenmesi ise, despot babanın öldürülmesinin simgesel bir tekrarıdır. Totem hayvanını yiyen kardeşler babanın gücünü bünyesine alarak toplumu yönetirler.

Totem ve Tabu’da, Ödipal çatışmanın evrensel niteliği ve tüm insanlar üzerinde üstbenliği ve otoriteyi geliştirici rolü üzerinde durulur. İlkel baba kavramı ise, baba ve oğul arasındaki ilişkinin özündeki şiddet ve ambivalanstan kaynaklanan suçluluk duygusu olarak tanımlar. Ekzogaminin kökenini ve ensest tabusunu açıklamak için oğullar tarafından ilkel baba ve ilkel babanın öldürülmesi hipotezini kullanır. Bu kökensel suçun filogenetik olarak kuşaktan kuşağa aktarılması sebebiyle her bireyde bu suçluluğun ödipal çatışma şeklinde kendini gösterdiği ifade edilir.

Uygarlığın Huzursuzluğu makalesinde ise Freud, “Pişmanlık duygusunun ortaya çıkışının temelinde babaya karşı beslenen duyguların çifte değerli olması yatar. Oğullar babalarından nefret ettikleri gibi onu severler de. Nefretin saldırganlıkla tatmin edilmesinden sonra, oğullar pişmanlık duygusunun etkisiyle bu defa sevgiyi öne çıkararak babayla özdeşleşirler. Böylece üstbenlik gelişir...” demektedir. Ayrıca bu makalede Freud, babanın bir diğer işlevinin de anneye çocuğun arasındaki füzyonel ilişkide çocuğu korumak olduğundan bahsetmiştir. Anne-çocuk arasındaki ilişkinin sınırsızlığı, benliğin kendini yitirmesine yol açabilecek okyanusvari duyguya yol açar. Bu durum, babanın anneye çocuğun arasına girerek, çocuğun, birincil narsisizmin kapalı sisteminde sıkışıp kalmasına yol açacak okyanusvari duygunun içinden çekilip alınmasının gerekliliğidir.

Musa ve Tektanrıcılık’da ise, yasaların gücünü dayatmak isteyen idealleştirilmiş Baba’nın, tümgüçlülüğünden çıkan Musa’nın öldürülmesinden; ikinci bir cinayetten bahsedecektir. Musa’nın öldürülmesi, herhangi bir Tanrı’nın idealleştirilmesini bozacak ve ortak düzlemde ruhani kaynak olan bir içsel suçluluk duygusu doğuracaktır. Fakat ruhsal düzlemde bu cinayet, ebeveynin benlik idealinin de

kopması ve yerine düşüncenin Oidipus çatışmasının doğacağı çiftedeğerlilik çatışmasını koyar. Freud burada, “İnsanı düşünmeye iten genel olarak ölüm bilmececi değil; ancak aynı zamanda yabancı olan ve nefret edilen bir kişinin görülmesi karşısında ruhunda ilk kez yükselen duygulanımsal çatışmadır” diyecektir. (Freud,1913).

Kökensel düşlemler kavramı, bir erişkin tarafından baştan çıkarılma, iğdiş edilme ve ilk sahne düşlemlerini kaplar. Bu kavram, Freud’un Oidipus karmaşasına dair kuramını, bir evre olmaktan çıkarıp anne-baba-çocuk üçgenleşmesi içinde ilişkisel boyutun öne çıktığı dönüştürücü bir deneyim olarak düşünmemize hizmet eder (Erdem,2014).

İlk sahne düşlemi, bütün kökensel düşlemlerin temelini oluşturur. İlk sahne düşlemi; çocuk tarafından gözlemlendiği ya da bazı belirtilerden hareketle, olduğu varsayılarak düşlemlendiği haliyle anne ile baba arasındaki cinsel ilişki sahnesi olarak tanımlanabilir (Laplanche ve Pontalis,1967). Çocuk bu noktada, anne ve babanın yakınlığına dahil olmak, kendi cinsinden ebeveynin yerine geçerek anneye bebek vermek ya da babanın penisine/vereceği bebeğe sahip olmak ister. Freud ilk sahne düşleminin Oidipus karmaşasını kanıtlayan yönüyle ilgilense de, sonraki kuramcılar, çocuğun ebeveynine yönelik arzusu cinsel ve saldırgan dürtülerini kapsayan bir alan oluşturduğu görüşündedir. Ciddi ruhsal bozukluklarda, ilk sahne temsili oluşturulamadığı ya da bozuk-çığ oluşturabildiği görülür (Erdem,2014).

2. Diğer Kuramcılara Göre Baba İşlevi

2.1.Nesne İlişkileri Kuramcılarına Göre Baba İmgesi

Melanie Klein, Freud’un fallus merkezli bakış açısından farklı olarak, hem kız hem de erkek çocuğunun oral dönemde süttten kesildiği sırada “dişil konum” adında bir evreden geçtiğini söyler (1928). Bu noktada bebeğin memeden doyum alması ve “iyi

meme” duygusunu yaşantılaması, diğer nesnelerde de benzer bir duygulanım bekleme kapasitesinin oluşturur. Memeye duyulan aşk ve engellenme duyguları, her iki cinsiyet için de alternatif arama isteğini doğurur. Bu beklenti sayesinde, bebek babadan başlayarak diğer nesneleri de arzulayabilir. Bu durumda baba da doyum için alternatif bir nesne haline geçmeye başlar, bu bebeğin penise ilişkin ilk kavrayışının örneğidir. Memeye ilişkin tüm çatışmalar penise de taşınarak yaşanır; iyi ve kötü penis kısmi nesneleri de oluşur (1945). İki nesne yani iki ebeveyn, tek nesneye göre bebeğe daha gerçekçi ve işlevsel bir bölme olanağı sunar; başarılı bölme sayesinde bebek paranoid şizoid konumda göreceli bir istikrar kazanır. Böylece bebek, ideal nesneyi koruyup kötü olandan kaçınırken, sevgisini de bir ebeveyninden diğerine taşıyıp durur. Bu değişik ebeveyn imagoları bebeğin zihninde bazen çok iyi bazen de çok kötü olarak dalgalanıp durur. Bebeğin, yaşamın en erken dönemlerinden itibaren iki ebeveyni de yutmaya yönelik güçlü bir oral arzu duyması, üstbenliğin oluşmaya başlamasıyla ve Oedipus karmaşasının başlangıç safhasında oluşmaya başlar.

Erkek çocuğu da kız çocuğu da erken evrelerde penise yönlenmiştir ve erkek çocuğu bu durumda baba penisine karşı pasif-homoseksüel bir konumdadır. Babaya karşı bir yandan sevecek duygular beslenir, diğer yandan iğdiş edici niteliğinden dolayı babadan korkar. Bu noktada, çocuğun sağlıklı bir gelişim geçirebilmesi için, her iki ebeveynle de eş zamanlı olarak olumlu ilişki kurması şarttır, baba penisıyla kurulan olumsuz ilişki kendi penisini de olumsuz algılamasına yol açacaktır (Klein,1937).

Kız çocuğu ise, bu dişil konumu koruyacaktır. Kız çocuğu Klein’a göre, Oidipus gelişiminin tümünde anneye de babaya da olan bağlılığını korur, baba penisi için girdiği rekabette bile annesiyle ilişkisi daima kendini gösterir. Kısacası Klein, Oidipus karmaşasının çözümünü, çocukların ebeveynlerine cinsel eğilimlerini yok etmeleriyle değil, bilinçdışındaki arzularına rağmen ebeveynlerini sadece birbirleri için iyi ilişki yaşamalarına izin vererek çözümleneceğini düşünmektedir.

Klein, “Benlik Gelişiminde Sembol Oluşumu” (1930) makalesinde ise, bebek, Oidipus çatışmasının başladığı sadist nitelikli evrede, anne-baba bedenini birleşmiş

düşlemler ve bunu sadist saldırılarla ısırarak, kopararak ayırma isteği duyduğunu belirtir. Anne-baba çifti, bebek tarafından kaygı uyandırır ve bu da ilkel savunma düzeneklerini harekete geçirir. Bu evrede bebek, yeni özdeşleşmeler kurarak simgeleştirmeye adım atar. Duyulan kaygı sebebiyle, penis meme gibi organlar başka şeylerle eşleştirilmeye çalışılır, böylece nesneleri simgeleştirmenin, ayrıca öznenin dış dünya ve gerçeklikle ilişkinin temelleri atılmış olur.

Winnicott'un yapıtlarında bebeğin gelişimi, daha çok annenin merkeze alınarak anlatıldığı düşünülebilir. Ancak 1960'lı yıllardan sonra Winnicott'un da babaya yer verdiği görülmektedir. İnsan Doğası adlı çalışmasında Winnicott, çocuğun tek başına kalma yeteneğinin gelişimi ve yeterince iyi anne olma kavramlarına, babanın anneyi destekleyen genital gücünün önemini merkez alır. Meme kadar penise de önem atfeden Winnicott, sadece annesel olana değil, kadınsılığa da vurgu yaparak babanın da eril gücünü vurgulamaktadır (Habip,2014).

Winnicott, babasal göndermelere yakın durmamakla beraber, yaratıcılık ve oyunun ancak bir üçüncünün müdahalesiyle gerçekleşebilen deneyimsel bir geçiş alanı sayesinde mümkün olduğunu söyler (Kirschner,2011).

Tek Başına Kalma Kapasitesi metninde ise, bebeğin anneye tamamen bağımlı olduğu dönemde bebek için babanın olmadığı, ancak zaman içerisinde kronolojik olarak ödipal çatışmada olduğu gibi ikili ilişkiden üçlü ilişkiye geçildiğinden bahseder. Çocuğun tek başınalığı kabullenebilmesi ve tek başına kalabilmesi için, üçlü ilişkiye geçebilmesi ve ilk sahne karşısında tek başınalığını kabullenilmesi gerekmektedir (Winnicott, 1957).

Çocuk ve Aile adlı kitabında ise, babanın temel rolü anne-bebek ilişkisini korumak ve gözetmek olarak ifade edilir. Baba sadece annenin yetersiz kaldığı durumlarda anneyi ikame etmekle kalmaz, anne-bebek arasındaki bağı dışarıdan gelebilecek müdahalelere karşı korur, annenin bebeğinden ayrılarak dışarıya dönmesinin gerektirmeyecek şekilde annenin bazı sorumluluklarını üstlenir. Baba, anne-bebek

çiftinin aktif kapsayıcısı olarak ifade edilir (Habip, 2014).

2.2. Lacan’a Göre Baba İmgesi

Lacan, babasal metaforu –babanın adı metaforunu- anne-bebek ikilisine yönelik temel dengeleyici etmen ve ayrılma ile öznelleşme sürecinde vazgeçilmez unsur olarak görür. Freud gibi kastrasyonun babadan kaynaklandığını ileri sürer fakat, bunu algılanan bir tehdit ya da atalardan kalma ilkel bir genital zedelenmenin anısı olarak değil de, zihinsel yapıda temel simgesel kesinti olarak tanımlar. Fallus, (1958) anatomik penise karşılık gelmek yerine, erkeğin arzusuyla bağlantılı olarak “ayrıcalıklı imleyen” olarak görülür. Bu açıdan gerçek biyolojik babanın bu süreçle ilgisi pek azdır ve konumlarını belirleyen kültürel, simgesel düzenin akrabalık yapılarını temsil eder. Babanın rolü açısından, simgesel, imgesel ve gerçek babalar arasında ayırım yapılır. Gerçek babayla ilişkiden ziyade, babalık işlevi vurgulanır (Kirshner, 2011).

Lacan’ın yaklaşımına göre baba işlevi, ataerkil düzenin temeli olan ensest yasağı yasasını doğuran idealleştirilmiş ölü Baba’nın tümgüçlülüğünün ereksiyonundan devralınmış simgesel bir işlev olarak ele alır (Lacan,1957-1958.Akt.Dufour,2014).

Lacan, daha önce yapılmamış bir şekilde fallus ile penis arasındaki farklılıktan bahseder. Buna göre, penis anatomik bir veriyi kapsarken, fallus psikanalitik bir kavramdır. İnsan cinselliğini örgütleyen öge ise, penisten ziyade erkek organının üzerinde temellenen tasarımıdır. Lacan, psikanalitik kuramı bu tasarım üzerine oturarak, insan cinselliğinin bu imgesel tasarımın varlığı ya da yokluğu etrafında örgütlendiğini düşünür. Yani iğdiş edilme endişesinin odaklandığı asıl nesne penis değil de onun ruhsal tasarımıdır (Abrevaya,2002).

Lacan, erilliğin veya dişilliğin üstlenilmesinde Oedipus karmaşasının temel olduğunu ifade eder. Baba, bu karmaşada ensest yasağını temsil eden olarak konumlanır. Baba simgesel olarak, annenin yerine geçmiştir. Bu bağlamda Lacancı

iğdiş edilmenin amacı, anneye çocuk arasındaki narsisistik ve imgesel bağın kesilmesi ve koparılmasına hizmet eder. İğdiş edilme ise, erkek çocuğun penisine zarar gelebileceği ya da kız çocuğun penissiz oluşunu keşfetmesi ve bunlardan doğan endişeden ziyade, daha temel bir yasağa gönderme yapar. Bu da, annenin çocuğunu rahmine döndürme arzusu veya çocuğun anneye bütünleşme arzusunun yasaklanmasına denk gelir (Abrevaya,2002).

Baba, üç seviyede anneyi çocuğa yasaklayan enest nitelikli bağın koparılmasını sağlar; bunlar engellenme, iğdiş edilme ve yoksunluktur. Engellenme, baba tarafından konan ve annenin çocuğu tekelleştirmesinin önüne geçen yasaktır. bu yasağı tanımak istemeyen ise fallik annedir, fallik anneye babanın sözünü tanımayıp çocukla simbiyotik bir halde onu kendi arzusuna hapseden bir anne imgesi düşünebiliriz. Engellenme ile babanın, çocukla annenin psikotik nitelikli enestiyöz bir kaynaşmadan koruduğu sonucuna varabiliriz. Tersine iğdiş edilme ile, bu kez çocuğun enestiyöz bir kaynaşmayla anneyi kendisine mal etmeye çalıştığı, fallik çocuğun eksik olan her şeyi annede aradığı bir evre akla gelir. Yoksunluk ise, dilin sembolik düzeniyle beraber gelişen baba imgesinin üçüncü evresidir. Anne ve çocuklar babanın kendi yasasını dikte eden biri olarak değil, yıkıcı şiddetin ebeveyn-çocuk ilişkisini ele geçirmemesi için, enest arzularından feragatı gerektiren bir yasa adına konuşan biri olduğunu anlayacaklardır (Dufour,2014).

Lacan'a göre babalık işlevi kültürel ve öznel anlamda yasanın aktarımını sağlar; dıştan gelen topluluğun yasasının özneye aktarılmasını içerir. Özellikle erkek çocuğunun sağlıklı gelişimi için çocuğun babayı üçüncü olarak kabulü, annenin babayı işaret etmesi ve tabi ki babanı orada olması gereklidir. Toplumun yasası derken ifade edilmek istenen, babanın oğluna anneyi yasaklaması yani enest yasağı ve baba oğul arasındaki eşcinsel ilişkinin de yasaklanmasıdır (Parman,2002).

Babalık işlevi ile ifade edilmek istenen bir diğer unsur ise soy zinciri oluşturma ve döllemedir. Bu unsurlar, biyolojik olarak ve soy zincirsel anlamda sözün alanı olarak ele alınabilir. Oğlun kendisinin de dölleyici olmaya hak kazanmasıyla dölleme soy

zinciri diyalektiği baba oğul ilişkisini yeniden ortaya koyacak, oğla yasakları çiğnemedi babası gibi olma olanağı sağlanmış olacaktır (Parman,2002).

Baba işlevi, gerçek babadan ziyade atalardan gelen yasanın temsilcisidir. Dolayısıyla baba, kendi adına değil, bu yasanın kökenindeki, ölü Baba'nın adına anne-çocuk ilişkisine Oidipus nitelikli bir düzen getirir. Aynı şekilde yine özgürce eşleşemeyen dilsel imge ilişkilerine bir anlam sırası verecek olan, birinci simge olarak kabul edilen babanın adıdır. Babanın yeri ve işlevi, enstest yasağına saygı duymayı dayatan topluluğun dili tarafından belirlenen bir olgu olarak kabul edilir (Dufour,2014).

2.3. Güncel Psikanalitik Yaklaşımlar

Loewald, ödipal çatışmayı, anne-babanın otoritesinin katli olarak ele alır ve buna çocuğun özgürleşme itkisiyle işlenmiş bir “anne-baba katli” der. Bizi etkileyen büyüklerimizle, bizde olanlar arasında kendiliğinden gelişen bir gerilimdir bu. Çocuğun anne-babası ile olan bu bağı koparması, hadım edilme tehdidine karşı korkulu bir tepkiyi temsil etmekten çok, anne-babadan birinin hayran olunan ve sevilen yanlarını tutkuyla kendine mal etmesini temsil eder. Üstbenlik örgütlenmesi, anne-baba katlinin içsel bir kaydını taşır. Anne-babayı “içselleştirmek”, çocuk onları öldürdüğü için bir telafi ve onarım içerir çünkü, bu içselleştirme çocuğun anne-babası gibi olmasına da katkıda bulunacaktır (Fruhauf,2019).

Andre Green'in baba konusundaki görüşlerini anlamak için, ölü anne kavramına göz atmak gerekir. Normal şartlarda ödipal çatışmada baba, anneye çocuğun arasına girerek aralarındaki doğrudan yatırımı değiştirdiği ve ayrılmayı destekleyici bir rol üstlendiği görülür. Çocuk, ilkel sahnede birleşen ebeveynleri ayırmak isteyerek bu bağın anneye süreklilik halinde kalmasını ister ancak, anne ve baba çiftinin oluşturduğu bu kesintiler, süperegö ve benlik idealinin kökenini oluşturur. Babanın oluşturduğu ayrılık sayesinde artık babanın da var olduğu bir evreye geçilir; daha önce de baba tamamen yoktu denemez ancak dolaylı olarak annenin zihninde babanın

temsili vardı denilebilir. Böylece, Oedipus çatışmasının yolu açılmıştır, artık baba, yasağı önleyen aynı zamanda sevilen ikinci bir nesne olarak varlığını koruyacaktır (Green,2005).

Ölü anne karmaşasında, annenin bir tür yas sürecinde olduğu, bir kayıp yaşadığı ve depresyona girdiği söylenebilir. Fiziksel yokluğundan ziyade canlılığını kaybettiği ve çocuğun duygularını iletebilen anne imagosu rolünü artık yerine getiremediği bir konumdadır. İnfansın bu durumu farketmesi, onda narsisistik bir travmaya yol açar, bebek annenin kaybının yanı sıra buna bir anlam da veremez. Narsisistik travma burada, bebeğin anne nesnesiyle bütünlük yaşadığı hissinin ardından, aniden memeden kopuşunu içermektedir. O ana kadar kendi bedeninin devamı olarak algıladığı anne, yabancı bir nesne haline gelmiştir. Bu travmatik olay ruhsal gelişimin çok erken bir evresinde meydana geldiğinden, infans bu durumu ruhsal dünyasında simgeleştiremez. Yaşanan travma sadece anne nesnesine dair yabancılık hissiyle kalmaz, ayrıca yas nesnesinin gölgesi infansla annenin arasına girerek aralarındaki duygusal iletişimi de engeller. Green'in erken üçgenleşme dediği kavram ortaya çıkar; bu üçgen bebek, anne ve onun yas nesnesinden oluşur. Tam olarak kim olduğu yas nesnesi babayla birleşerek baba çocuğun saldırgan dürtülerini yansıttığı hedef haline gelir (Abrevaya, 2013).

Freud'un kuramında, Oidipus evresinden önce babanın rolü hakkında bir şey söylenilmeden geçilmiştir, bu noktada M. Fain ve D. Braunschweig'in ortaya attığı "Aşğın Sansürü" kavramı, Freud'un kuramını tamamlayıcı bir hale getirmiştir (Erdem,2014). Freud sonrası kuramcılarda, erken dönemde daha çok anne-bebek çifti öne çıkmaktadır. Ancak bu kavrama göre, Oidipus üçgeni daha en baştan beri kuruludur, baba hep oradadır. Aşğın sansürü, babanın anneyi tekrar kadın olmaya yanına çağırması ve annenin de bu işlevi bebeğini uyutarak yerine getirmesi ve bebeği bırakmasıdır. Babanın anneye ilettiği bu çağrıyı anne de bebeğe iletir, annenin zihninde babanın bir temsili vardır. Böylece anne, bu temsili bebeğe de iletmiş olur, bu temsil erkeğe dair erotizmini de içermekle beraber bebekte de otoerotizmin gelişiminin yolunu açar. Bu kesinti, bebekte de simgeleştirme süreçlerinin başlamasında rol oynar (Erdem,2014).

Aşığın sansürü kavramı, Lacan ve Winnicott gibi kuramcılardan farklı olarak, en başından beri babanın hem fiziksel hem de ruhsal olarak bebeğin gelişiminde var olduğunu öne sürer (Gerard,2010).

Julia Kristeva, 2006’da yapmış olduğu bir söyleşide, babaya olan birincil özdeşleşmeyi “Anne-çocuk ilişkisini karşılıklı bağımlılığın büyüleyiciliği ve korkunçluğunun yerine geçen simgesel şafak” olarak tanımlar ve “Anneyi seven, anne tarafından sevilen babanın bana sunduğu bu güven verici tanınma, benim de ona aynı şeyleri duymamı ve bebeksi mırıldanmalarımı onun değerini belirlediği dilsel imgelere dönüştürüyor” diyerek babanın bir üçüncü olarak çocuğu simgesel evrene, dil düzenine dahil ettiğini ifade eder. Burada Lacan’a yapılan gönderme açıktır (Parman, 2019).

Peter Blos ise, Oedipus karmaşasının, erkekliğin oluşumdaki temel rolünü sorgular. Bedensel olgunlaşma sırasında tekrar ortaya çıkan Oedipus karmaşasının çözümlenmesini, ergenlik sorunsalının açıklanmasında yetersiz bulur. Erkek ergenin baba ya da baba temsili olan otorite güçleri ile olan çatışmasının, ödipal babayı öldürme fantezileriyle açıklamanın yetersiz olduğunu düşünür. Bu belirtilerin, erkenden dönemde babaya bağlanma dönemine gerileme kaygısına karşı ortaya çıkan bir savunma olduğunu ifade eder. Çocukluk döneminde, babadan yeterince ayrılamamanın, erişkinliğe geçişte sorunlar teşkil edeceğini vurgular. Blos açısından temel karmaşa, ödipal karmaşa değil, çocuksu nesne düşkünlüğünün çözümlenmesi yoluyla erkeksiliğin çatışmasız dönemine ulaşmaktır. Gerçekliği sınama dönemine ulaşılabilmesi için, erken dönemdeki babayı idealleştirme durumunun sona ermesi gerektiğini savunur. Yapısal düzlemde ödipal çatışmanın düzenlenmesi, üstbenliğin ortaya çıkışına zemin hazırlıyorsa, ergenliğin bitişi de erişkin benlik idealinin ortaya çıkışına zemin hazırlamaktadır. Blos, ergenlerin spor, sanat gibi dallardaki ünlülerle özdeşleşmenin, cinsel dürtülerden yani erken çocukluk dönemindeki idealizasyon döneminden kökenini aldığını söyleyerek, çocuksu benlik idealinin ergenlik süreci boyunca yüceltmeler yoluyla erişkin benlik idealini oluşturduğunu belirtir. Erkek çocuğunun anneye olan bağı kadar, babayla olan bağının da serbestleşmesini, heteroseksüel bir kimlik oluşturulmasında, önemli olduğunu vurgular (Parman,2002).

C. Stoller’a Göre Transseksüellerin Babaları

Bu kavrama değinmek için, Stoller’ın cins kimliği bozukluğu yaşıyan çocuklarla ve aileleriyle yaptığı çalışmalar ve görüşmeleri incelemek doğru olur. Bu görüşmelerde, transeksüel kadınlar ve erkeklerin aile dinamiği hakkında çeşitli bilgilere ulaşılmıştır.

Babayı işaret eden kişinin anne olduğunu düşünerek, ilk olarak transseksüellerin annelerinin nasıl olduğundan bahsetmek yerinde bir yaklaşım olacaktır.

Trans kadınlarda ya da feminen özellik gösteren oğlan çocuklarında, annelerinin erkeksi olmaya karşı güçlü dürtüleri olan fallik bir anne olduğu göze çarpmıştır. ailede en güçlü pozisyonadadır ve bazılarının erkeklerle rekabete girdikleri alanlar vardır ve çocuklukta erkek olmaya dair bilinçli bir arzuları olduğunu ifade etmişlerdir. Oğullarıyla oldukça yakın bir simbiyoz içerisindedirler. Bu kadınların kadın olmaktan ötürü değersiz hissettikleri, pbertede bir erkeğe dönüşmediği için umutsuzluk duyguları yaşadıkları belirtilmektedir. Erkek olma arzusuyla birlikte, kadınsı özelliklerin otaya çıkışı engellenmiştir. Stoller, bu tür maskülen kadınların da üç gruba ayırmaktadır; bunlar erkek transeksüel olabilir, kadın transların anneleri olabilir, bedeninde bir penis olduğuna inanan kadınlar olabilirler. Oğlunu güzel olarak algılayan anne, erkek olmamanın pişmanlığının ortaya çıkardığı depresyonla baş etmek için oğlunu bir tedavi aracı olarak görür. Erkek olma arzusuyla birlikte, kadınsı özelliklerin otaya çıkışı engellenmiştir. Oğlunu acıdan korumak amacıyla onunla oldukça yakın bir simbiyoz içerisine girer ve hiç kimse bu ikilinin arasına giremez. Araya girememesi için anne tarafından manipüle edilebilir bir eş seçilmiştir. (Stoller,1975).

Kadın transeksellerin babalarına bakıldığı zamansa, oldukça fallik bir anne figürüne karşın, uzak, pasif bir baba imgesin varlığından söz edilebilir. Anne, erkeksi bir rol edinmeye çalışır ve bu kadınlar, aşk ya da erotik yoğunluk olmadan, penis hasedini en aza indirecek düzeyde, zaten kastre edilmiş gibi hissettiren, ailede aktif ve

yeterli olmayan ve bu role de razı olan bir erkek seçer. Stoller'ın çalışmasında, babaların fiziksel ya da ruhsal olarak uzak, çocuğuyla vakit geçirmeyen ve çocuğun tüm bakımını anneye bırakan kişiler oldukları görülmüştür (Stoller,1975).

Bebek doğduğunda ve anne tarafından kendi bedeninden ortaya çıkan bir ideal fallus olarak seçildiğinde, hayat boyu umutsuzluğunun tedavisi olacak olan bu bebeğe tutunur ve gitmesine izin vermez. Müdahale etmeyecek ve zaman geçtikçe erkeklik için bir model olarak mevcut olmayacak bir babanın varlığı ile erkekte kadınlığın ortaya çıkışında serbest bırakılır (Stoller,1975).

Transseksüel erkeklerde ise bu durumun şöyle geliştiği düşünülmektedir; annenin depresyonda olması ya da başka nedenlerle anne-bebek simbiyozu çok erken bir dönemde kopmuştur. Bu noktada baba, karısının acısını hafifletmek için kendisinden ziyade, kızını erken ego gelişimine teşvik eder, böylece kız çocuğu anneyi rahatlatmak için babanın yerine hizmet etmeye başlar. Kız çocuğunun annenin yakınlığına muhtaç olmasına rağmen, annenin çocuğu kabul etmemesine karşı, kendisini savunacak kadar ruhsal aygıtı gelişmemiştir. Maskülen olmayan baba, kızıyla oldukça yakın bir ilişki kurmaktadır. Fakat bu durum, kadınsı kız çocuğu ile erkeksi bir baba arasında yaşanan, kontrollü erotizmin sonucunda ortaya çıkan, kızın kadınlığını ve heteroseksüel dürtülerini uyaran ödipal bir durum değildir. Bunun yerine, baba bu kızı bir arkadaş olarak yanına alır, erkeksi paylaşımlarda bulunur ve bu eril faaliyetlerle ilgili olarak mümkün olduğu kadar çok zaman geçirmeye teşvik eder. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, erken yaşlarda kız çocuğu zaten çok erkeksi bir şekilde hareket eder; ve bu davranışı caydırmak ya da kadınlığı teşvik etmek için hiç kimse mevcut değildir (Stoller,1975).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

A. Araştırmanın Hipotezleri

1. Kuramsal Hipotezler

- Trans kadınların, otorite imgesinin babasal üstbenlik yönünde gelişemediği beklenmektedir. Otorite imgesinin daha çok annesel yönde gelişmesi beklenmektedir.
- Trans kadınların, anneleriyle simbiyotik tarzda bir ilişki ve nüfuz edici bir anne imgesi beklenilmektedir.
- Trans kadınlarda, annenin nüfuz ediciliği sebebiyle babasal otoritede kayıp ve boşluklar olması, babasal üstbenliğin gelişmemesi beklenilmektedir.

2. İşlemsel Hipotezler

- Rorschach Testinin IV ve VI. Kartları incelenecek, verilen yanıtların niteliğine bakılacaktır. IV ve VI. Kartlarda, erkeksiliği ve babalığı düşündüren fallik uzantıların narsisistik açıdan değersiz bulunabileceği düşünülmektedir. Fallik boyutuyla önem kazanan imgelerden ziyade, annesel üstbenliği öne çıkaracak tasarımların oluşturulacağı düşünülmektedir. TAT’de ise 2. Kartta beklenildiği gibi bir anne- baba çifti karşısında üçüncü olarak konumlanmaya yönelik zorluk yaşanacağı ve bu üçlünün görülmesine yönelik zorluk yaşanacağı düşünülmektedir.
- Rorschach Testi’nde I, VII ve IX. Kartlar incelenecektir, bu kartlardaki annesel figürün içerik olarak nüfuz edici, simbiyotik ve kapsayıcılıktan uzak nitelikte olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda bu imgelerin de trans kadınlar açısından narsisistik olarak değersiz bulunabileceği beklenilmektedir. TAT de ise 5. Kart incelenecektir. 5.

Kart, nüfuz edici anne imagosu, annesel üstbenlik konularına dair bir karttır. TAT’de ise, 6BM Kartında, anne ve oğulun ayrılamaması, annenin nüfuz edici ve tümgüçlü bir imgeye sahip olması, oğulun pasif bir konumda olması ve simbiyoz arzusunun öne çıkması beklenilmektedir.

- Annenin nüfuz ediciliği ve babanın anne-çocuk ikilisi arasına girememesi sebebiyle babasal üstbenlik adına boşluk oluşması beklenilmekte olup, TAT’nin 6GF kartı incelenerek babanın nasıl bir konumda algılandığı araştırılmaya çalışılacaktır. TAT’nin 7BM kartında ise, sınırları oluşturamayan ve ödipal yasağı içselleştirmeye olanak sağlayamayan bir baba imgesi verilmesi beklenilmektedir.

B. Araştırmanın Yöntemi

1. Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcıları, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Polikliniklerine cinsiyetini değiştirmek amacıyla başvuruda bulunmuş kişilerden seçilmiştir. Katılan kişiler arasında psikoloji öğrencisi olan kişiler test malzemesini manipüle edebileceği düşüncesiyle çalışmaya dahil edilmemiştir. Henüz ameliyat olmamış ve süreci tamamlamamış, Cinsiyet Disforisi tanısı almış ve takibi yapılan 18-45 yaş arası bireylere uygulanmıştır. 15 trans kadınla çalışılmış, öncesinde kişilere çalışmanın kapsamı hakkında kısaca bilgi verilmiş ve kişilere “Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu” verilerek, yazılı olarak onayı alınmıştır. Çalışmanın katılımcılarının çalışmaya katılmaları, gönüllülük esasına dayandırılmıştır; elde edilen veriler ve katılımcıların isimleri, saklı tutulmuştur.

2. Araştırmada Kullanılan Araçlar

Bu araştırma kapsamında, çalışmaya katılmaya gönüllü olan trans kadınlarla öncelikle, kişiyi daha yakından tanıyabilmek adına, ön-görüşme formundaki sorulardan yola çıkılarak, ön-görüşme yapılmıştır. Ardından projektif testlerden Rorschach testi ve TAT uygulanmıştır.

2.1.Yarı-Yapılandırılmış Psikanalitik Yönelimli Ön-Görüşme Formu

Katılımcıları daha iyi tanımak adına, araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Trans kadınların tercih ettikleri isim, cinsiyet değiştirme sürecinin hangi adımında bulundukları, anne ve babasının kişi tarafından nasıl betimlendiği ve cinsiyet değiştirme sürecine nasıl baktıkları gibi soruları sorulmuş ve yapılacak olan testleri daha iyi yorumlayabilmek adına, kişiler daha yakından tanımak amaçlanmıştır. Kişilerin serbest çağrışımı kesilmeden ve söylem kesintiye uğramadan ön-görüşme yapılmaya çalışılmıştır.

2.2.Rorschach Testi

Projektif testlerin, testör ile hasta arasında bir geçiş alanı yarattığı, kişinin kendi hayal dünyasını ve imgelemlerini, elindeki malzemeyi kullanarak hayal kurma gücünü göstermesi ve yapılandırmayı sağladığı düşünülmektedir. Buna göre kişilerden, kendilerine has ruhsal özellikleri, bireyselliklerini yitirmeden ortaya koyması beklenilmektedir (Tunaboğlu-İkiz,2007). Rorschach Testi, kişinin ruhsal yapısını anlamamızı sağlayan projektif testlerden en önemlisidir.

Rorschach Testi, Hermann Rorschach tarafından keşfedilmiş bir testtir. Mürekkep lekelerinden yapılan 10 adet desen ya da karttan oluşturulmuştur. Her kart kendi içerisinde şekil, renk, hareket ve gölge içermektedir. Kartların ortak özellikleri ise, simetrik ve bir eksen etrafında oluşmuş olmasıdır. Kartlar, hem somut şekiller

içermekte, hem de muğlak bir yapıdadır. Bu durum ise, kişinin hem gerçeklik ilkesine bağlı yanıtlar vermesini, hem de kendi düşlem dünyasını testöre aktarabilmesine ortam sağlamaktadır (Tunaboğlu-İkiz, 2010).

Türkiye'nin Rorschach Testiyle tanışmasını sağlayan kişi, ilk Türk klinik psikolog Doç. Dr. Yani Anastasiadis'tir. Kendisi, Rorschach Testinin insan ruhunu yansıttığını düşünmektedir ve bu konuda "Rorschach testi insan ruhunun röntgen filmidir." demiştir (Tunaboğlu-İkiz,2007).

2.3.T.A.T.

Rorschach Testiyle beraber verilen TAT, kişileri geniş perspektifte değerlendirme imkanı sunar. 1935 yılında Murrey tarafından geliştirilmiştir. Bu testte gösterilen kartlardan hareketle hikayeler oluşturulması istenilmektedir. Gizil ve görünür içerik, her kartın ödipal sorunsal ve narsisistik ekseninde ele alınması, savunma düzeneklerinin öyküde fark edilmesi, ruhsal işleyişteki değişiklikleri fark etmek esastır. Ayrıca oluşturulan hikayelerin kuruluş ve işleme tarzları, kişilerin yapısına ait tipik savunma düzeneklerine de gönderme yapmaktadır (Tunaboğlu-İkiz,2010).

Bazı kartlar herkese verilir, yalnızca kadınlara ya da erkeklere verilen kartlar da mevcuttur. Bu çalışmada ise, transseksüellerin bir geçiş aşamasında oldukları düşünülerek, katılımcılara, kadınlara veya erkeklere verilen kartların tamamı verilerek uygulanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

A. Ön Görüşme Bulguları

1. Kişisel Bilgiler

Testlerin uygulanmasından önce, hastalarla yarı yapılandırılmış bir ön görüşme yapılmıştır. Buna göre, ilk olarak kişinin ismi sorulmaktadır, isim; kimliğimizle ilgili akla gelebilecek ilk şeylerden birisidir ancak kişilerin kendilerine yeni bir isim bulmasıyla isim konusunun bile karmaşık hale gelmiştir, kişiler nüfus cüzdanında yazan ve ailelerinin kendilerine vermiş olduğu isimle kendilerinin seçmiş oldukları isim arasında kalarak hangi ismi söyleyecekleri konusunda arada kalmışlardır. Kişilerin kendilerine koydukları isimlere bakıldığı zaman, bu isimlerin oldukça dişil imgeler barındıran kadınsı isimler oldukları görülmektedir. 15 kişilik örneklem içerisinde yalnızca bir kişi ismini değiştirmek istemediğini söylemiştir. Yeni bir isim konulması, kişilerin bağımsızlığını ilan etmesi ve toplumda yeni bir cinsiyetli kimlik oluşturması gibi düşünülebilirken, görüşme yapılan trans kadınlardan hangi ismin seçileceğiyle ilgili dahi annesine danıştığını söyleyen bir kişi mevcuttur.

Örneklemdaki 15 kişinin çoğu, ilk söylediğinde kabul görmese de, zaman içerisinde anne-babasının bu durumu kabul ettiklerini söylemişlerdir. Ancak kabul görmediği için ailesiyle bağları kopma noktasına gelen ve hiç görüşmeyen kişiler de vardır.

Katılımcıların yaşları 18 ile 45 arasında değişmektedir. Katılımcılar, cinsiyet değişimi talebiyle hastaneye başvurmuş olup, cinsiyet değişimi ameliyatı dahil olmak üzere biyolojik olarak erkek cinsiyetine sahip olan ve kadın cinsiyet ve dış görünüşüne sahip olmak isteyen kişilerden oluşmaktadır. Cinsiyetini değiştirmek amacıyla hastanenin ilgili birimlerine gelen kişilere, bu yolla ulaşılmış ve çalışmaya

dahil edilmişlerdir. Olguların tümü cinsiyet değişimi süreci içerisinde ve hormon alımı gibi işlemlerden geçmektedirler, aralarından henüz ameliyat olan ve tüm süreci tamamlayan kişi yoktur. Kişilerin tamamı, kendilerini çocukluktan itibaren karşı cinsten hissettiklerini ifade etmektedirler;

- Olgu 2, 20 yaşında

“Ben aslında ilk başta 11 12 yaşlarında hangi cinse ilgi duyduğumu fark ettim daha önce de biliyordum ama bunu 13 yaşında söylemiştim. 14 yaşında da cinsiyet kimliğimi fark ettim onu çok fazla düşündüm çok soyut bir konu ama anlayamadım hala anlayamıyorum ama erkek olarak görmediğimi biliyorum kendimi büyüdüğümde bir erkek olarak hayal edemiyorum.”

- Olgu 3, 20 yaşında

“Kendimi bildim bileli böyle. Kendimi erkek yerine bile koyamıyordum. Her gece ağlıyordum düşünüyordum bilmiyordum. 15li yaşlarda internette araştırdım ben tek değilmişim dedim ameliyata karar verdim.”

- Olgu 9, 20 yaşında

“Biz böyle doğarız karar vermeyiz mesela nasıl diyeyim küçük yaşlarda böyle oldu benim kızkardeşim var o da lgbti bireyi ama lezbiyen bende de onda da aynı organ var zannediyordum sonra kimlikleri gördüm. O zaman bile çocuklar renklerin cinsiyet belirttiğini anlayabiliyor pembe kız mavi erkek onun kimliğini gördüm o an bir şey oldum aileme pek şey yapmadım bunu belli etmedim bu süre boyunca hep saklandım diyeyim toplum baskısı.”

2. Çocukluk Anısı

Çocukluk anısı sorulduğunda çoğu kişinin, çocukken “kız gibi” hissetmesine, kızların kıyafetlerini giymek istediklerine ve cinselliğin ilk uyanışlarının da kendi cinsiyetlerinden biriyle hissedildiğine yönelik yanıtlar verildiği görülmektedir;

- Olgı 1, 40 yaşında

“Şöyle bir şey var oyun oynardık ama erkeklerle hiç oynamazdım. Evcilik oynardık ben anne olurdum bütün oyunlarda anne rolünü ben üstlenirdim. 7 8 10 yaşından beri böyle kendimi bildim bileli kız gibi hissediyorum. Karşı cinse hiç ilgim olmadı olmaz da yani.”

- Olgı 3, 20 yaşında

“6 yaşında ilk etkilendiğim çocuk o kadar küçük yaşta. Aynı köyde yan yana o da beni seviyordu çünkü çok güzel anılarımız geçti yani onu unutmam şimdi 3 4 aylık erkek arkadaşım var o da bir an önce kadın olmamı istiyor.”

Bunun yanı sıra, 7. Olgunun ailesi tarafından erkekliğin ön plana çıkarılması ve yüceltilmesiyle ilgili bir yanıt gelmiştir. Bu olgunun ataerkil bir toplum yapısından gelip üç tane ablasının olması ve ailenin erkek çocuk isteğiyle kendisinin doğduğunu, kendisinin de “böyle” olduğunu ifade etmektedir;

- Olgı 7, 30 yaşında

“Şunu anlatayım ergenliğe geçiş bir gün arabada gidiyoruz annemin kucağındayım. Büyük ablam kardeşimiz Can ölürse annem bir daha doğuramaz ama kocam ölürse 40 tane daha koca bulurum gibi garip bir laf etmişti.”

Karşı cins gibi hareket eden, bu istediklerini açığa vuran ve küçük yaşlarda olmalarına rağmen bu yüzden şiddet gören kişiler olduğu görülmektedir;

- Olgu 8, 29 yaşında

“Ablamın beni dövdüğünü anlatayım hatta iki tane anlatabilirim ben 8 ya da 7 yaşında olmam lazım göz kalemleri var o göz kalemini alıp gözüme çekmiştim evde kimse yoktu o ara ablam geldi ablam gelince gözündeki ne gözüne kalem mi sürüyorsun diye bana tokat atmıştı ama şu an böyle bir olay olmuştu deyince o hatırlamıyor bir de ablamın nişanlılığını giymiştim kabarık abiye 9 yaşında o mutluluğumu unutamıyorum onu giyip aynadan kendimi görünce çok mutlu olmuşum.”

- Olgu 10, 21 yaşında

“Genelde çocukken annemin kıyafetlerini giyerdim ya da bez parçalarından kendime gelinlik yapardım bizimkiler çok kızardı kızdıkları içinde odaya girerdim kilitlerdim kendimi o şekilde oyun oynayarak genellikle bu tarz oyunlar oynardım. Genelde gizli şekilde ablamlar kızardı ama karışmazdı ya da evde kimse yokken yapardım.”

Çocukluk anısı olarak babasına atıfta bulunan kişiler de vardır ancak bu anıların şiddet içerikli negatif duygular uyandıran ya da babanın yokluğu temasında şekillenen anılar oldukları görülmektedir;

- Olgu 11, 23 yaşında

“Nedense direk babamla kavga ettiğim anı geldi araştırma konusu baba olmasından dolayı mı bilmiyorum ama tuzluk mevzusu yüzünden terslemişti onu hatırladım bir. Bir de annemi hastanelik ettiği günü hatırladım ben sokakta oynuyordum komşular bana haber vermişti böyle sağlık ocağı gibi bir şey vardı annem ordaymış yanına gittim vs vs onu hatırlıyorum.”

- Olgu 15, 19 yaşında

“Benim annem küçükken kışın içlik yerine kalın külotlu çorap giydirirdi ve onun üstüne işte etek short giymek isterdim bizim alt komşu vardı onun kızı vardı Gülçin diye onun aşağı inip onun eteklerini giyiyordum ... İşte yanlış böyle giyemezsin öyle kızlar giyer gibisinden konuşma geçmişti ondan sonra tekrar etek konusunu açtım ben

anneme etek giymek istiyorum gibisinden o da babama şey demişti şu çocuğa bir etek al da giysin evde demişti esprisine babam tepki vermedi her zamanki gibi.”

3. Rüya

Örneklemdaki kişilerin çoğunun sembolik rüyalar görmedikleri ya da o an ketlenerek belirgin bir rüyayı anlatamadıkları görülmüştür. Ancak baba imgesine dair olumsuz içerikli bir rüyaya rastlanılmaktadır;

- Olgü 4, 31 yaşında

“...Kötü anlamda hep babamı görürüm boğaz boğaza gelmişiz hep rüyamda arbade halindeyiz. Öldürme isteği de değil de onu etkisiz hale getirme k istiyorum ama hiç gücüm yetmedi. İçimde ukte kalmış gibi hissediyorum.”

Ayrıca, cinsiyet değiştirmeye ve olmak istenen cinsiyete dair rüyalara da rastlanılmaktadır;

- Olgü 9, 19 yaşında

“İki kere aynı rüyayı gördüm diyebilirim rüyamda ilerde kendimi gördüm saçları uzun sarı ve keman çalan bir kadın manzaraya karşı çalıyordu keman çok çalmak istiyorum da engeller çıkıyor.”

- Olgü 11, 23 yaşında

“(...) Lisedeki bir arkadaşım la lise servisinde olduğumuzu hatırlıyorum rüyamda bu trans olmamla alakalı bir rüya servise biniyoruz böyle yol da engebeli bir yere ulaşıyoruz böyle tuğlalarla yapılmış bir binaya giriyoruz ben de orda tuvalet arıyorum ama erkeklerle dolu bir mekan kendime uygun bir tuvalet bulamıyorum etraf açık ve herkesin görebildiği bir yer utanıyorum sıkılıyorum.”

4. Ebeveyn Tutumları ve Duygusal İlişkiler

Olguların beş tanesi baba kaybı, iki tanesi ise anne kaybı yaşamıştır. Çoğunluğunun anne babası görücü usulü evlenmiştir, ancak severek evlenenler de vardır. Annesinin kendi özgürlüğünü kazanmak ve kendi ailesinden kopmak için evlendiğini söyleyenler de olmakla beraber, bir kişinin evlilik dışı bir ilişkiden doğduğunu ifade etmiştir. Örneklemin çoğu normal bir aile yapısına sahipken, farklı annelerden-babalardan çocuklar da mevcuttur hatta bir kişide babanın sonradan evlendiği kişiyle ve o anneden olan kardeşlerle beraber yaşanıldığı tariflenmektedir.

Kişilerin kardeşlerinin de bu durumu kolay kolay kabul etmedikleri ifade edilmektedir;

- Olgu 15, 19 yaşında;

“Büyük ablam dediğim gibi ben her şekilde yanımdayım ama annemle babama bir şey olur düşüncesiyle o da istemiyor bu durumu küçük ablamla konuşmuyoruz ben kulağımı deldirdim o yüzden tavır aldı bana bir seneyi geçkin bir süredir konuşmuyoruz... şey demiş annemlere eğer bunun düzelir bir yönü varsa ne kadar olursa olsun ben kredi çekip yaptırtırım düzeltirim gibisinden konuşmuş...”

- Olgu 5, 45 yaşında;

“Erkek kardeşim iyi karşıladı hiçbir sıkıntı yok evde herkes bana hayranlık duyardı kız kardeşimde hazımsızlık var öyle bir anda görüntüm değiştiği için ve de güzel bir kadın olduğum için hatta ondan daha güzel olduğum için beni kısıyor.”

4.1. Babayla İlişki

Örneklemin büyük çoğunluğu, babasını ilgisiz biri olarak tariflemiştir, ruhsal dünyalarında babalarının olmadığını, reddettiklerini ya da çıkarıcı bir baba figürüne sahip olduklarını ifade etmektedirler. Ancak kişilerin duygularının babalarına dair

canlı olduğu, babanın bıraktığı boşluk duygusunun negatif bir duygulanıma yol açtığı ve bazen de öfke duygusunu harekete geçirdiğı yorumunu yapabiliriz;

- Olgu 3, 20 yaşında

“54 yaşında kamu personeli. Görüşmüyoruz. Manevi olarak arkamda ama maddi olarak arkamda değil. Kötü bi baba ilgisiz alakasız sevgisiz. Param olursa beni sever olmazsa sevmez.”

- Olgu 4, 31 yaşında

“Babam 56lıydı. O kadar silmişim ki yaşı bile hesap etmek istemiyorum. 14 yıldır görmüyorum psikolojik sorunları olan sözel ve fiziksel şiddet her daim vardı çalışmayan tembel bir insandı. Sapkınlıkları vardı diyebilirim terk etmemizin en önemli sebebi buydu bana karşı hiçbir zaman olmadı annem kaleyi sağlam kurduğı için olabilir. Anlatılmaz şeyler yaşıyorduk yaşatıyordu.”

- Olgu 5, 45 yaşında

“(...) Ketumdur yüzgöz olmaz ben biraz mesafeliydim belki de kadınlık duygusuyla annemi savunurdum babam el gibiydi. Ölmeden önce annem siz babanıza çekmemişsiniz dedi göz rengi konusunda sonra babamın gözlerinin çakır mavisi olduğunu fark ettim düşün babamın gözlerine hiç bakmamışım. Hep ölmesini isterdim çocukken annemi üzüyor diye korkutur ağlatırdı...”

- Olgu 9, 19 yaşında

“Çok kuralcı biridir disiplinli öyle yetiştirmeye odaklanıyor tabi benim üstümde pek etki sahibi olamıyor ama öyle çabalıyor bizim iyiliğimizi düşünüyor kendisince. Homofobik.”

- Olgu 11, 23 yaşında

“Babamla çok böyle bir iletişimim olmadı uzun bir süre çok böyle bir yakınlığımız oluşamadı yani şimdi görüşüyoruz çocukları var kardeşlerimle görüşüyoruz eşiyile de görüşüyorum kendisiyle de görüşüyorum yani ama çok yakın sayılmaz...en son

görüştüğümüzde bana şey dedi seni her bu halde gördüğümde içim kötü oluyor ama yapacak bir şey yok dedi en son onun dışında benim onunla ilişkimin gelişemediğinden bahsetti uzak yaşadığımız için vakit geçiremediğimizi uzak kaldığımızı düşündüğünü söyledi. Sağlıklıyım bir sorunum yok itü gibi bir okulda okuyorum geleceğimin parlak olduğunu düşünüyorum ama hala benim utanç kaynağı mı artık üzülecek bir şey olduğumu düşünüyorsa kendi tercihidir diye düşünüyorum benim yapabileceğim hiçbir şey yok kendi tercihi...”

- Olgu 14, 26 yaşında

“Babam yani hiçbir zaman bana vurmuşluğu yok ama bir evladı olarak evladım şuna ihtiyacın var mı diye sormazdı.”

- Olgu 15, 19 yaşında

“Babam sabah çıkar evden akşam gelir ve asla yüzünü görmem hiçbir doğru düzgün konuşmuşluğumuz yoktur hani gelip yanıma nasılsın bir şeye ihtiyacın var mı gibi bir konuşma durumuna geçmez sadece büyük ablamla yakınlar...O çok büyük bir tepki vermedi hatta tepki bile vermedi işte şey dedi biz ürolojiye gideriz orda sana erkeklik hormonu yüklerler benden bile daha erkek olursun gibi konuştu bu kadar sadece bu cümleyi duydum onun ağzından başka da bir konu hakkında konuşmadık...”

4.2. Anneyle İlişki

Örneklemdaki kişilerin büyük çoğunluğu, annesinin nasıl bir anne olduğu sorulduğunda, anneleriyle çok yakın, hatta simbiyotik türde bir ilişki tanımlamışlardır;

- Olgu 3, 20 yaşında

“Çocuklarına düşkün bir anne. Bize adadı kendini cinsel olarak hiçbir ilişkisi yok sürekli bizimle ilgileniyor hiç ayrı kalamayız. Bir an önce kadın olmamı istiyor. Hiç tuhaf karşılamadı annem sandı ki ben travestiyim çok ağladı duyunca bir an önce ne istiyorsan yaptırırım dedi. Ağladı üzüldü.”

- Olgu 4, 31 yaşında

“Annemle yaşıyorum geçimimi onunla sağlıyorum. Sürekli şükran duyduğum bir anne hayatımın olmazsa olmazı tek dayanağım başka dayanağım yok. Babadan kaçtık biz Bursa’da yaşıyorduk 14 yıldır buradayım. Annem durumumu anlıyor kabulleniyor sevgisini desteğini hiç eksik etmiyor üstüne düşeni fazlasıyla yapıyor.”

- Olgu 5, 45 yaşında;

“Çalışıyor evde ev işleri yapıyor turşu reçel yapıp satıyor ben de izin veriyorum ki sabit kalmasın o mutlu oluyor öyle şeylerle. Hep onunlayım her gece bu rezil işten çıkıp yanına gidiyorum beraber uyuyoruz. Önce anlamadılar göğüslerimi yaptırıncaya kadar anlamadılar sonra annemle konuştum neden erken söylemedin neden içinde yaşadın baştan söyleseydin dedi...”

- Olgu 12, 18 yaşında;

“Annem yani tatlı gergin biraz böyle köyde yetişmiş büyümüş bir insan onun ona göre tatlı ilkelikleri var cahillikleri. İyi bir anne ama ya. Aramız iyi. Kınayan yargılayan bir insan değil.”

- Olgu 15, 19 yaşında;

“Annem katı bi anne bi fiziksel şiddet görmedim ben küçüklüğümünden bu yana. Beni çok sever çocuklarına bağlı bi kadındır ailesine bağlı bi kadındır onun dışında fazla ilgilenmeye çalışır bizimle...”

Annenin, fallik bir otorite olarak görüldüğü ve nüfuz ediciliğinin öne çıktığını düşündüren olgular da mevcuttur;

- Olgu 2, 20 yaşında;

“Biraz otoriter ve katıdır çok fazla sevgisini göstermese de sevdiğini anlayabildiğim bir anne. Kötü davranışları da oluyor iyi davranışları da oluyor çok düşkün değil ama babama göre daha katı. Bir şey olduğunda onun iznini almam gerekir.”

- Olgu 10, 21 yaşında;

“Düşünceli aslında ama bir taraftan da düşüncesiz yani ikisi arası bir şey babaya göre biraz daha baskın. Yani düşünce olarak bir çocuğunun olduğunu biliyor ama düşüncesizlik yaptığı şeyler de hayatta nasıl davranmam gerektiğini neler yapmam gerektiğini hepsini kendisi yönlendirmek istiyor bizim kurallarımız gibi.”

B. Rorschach Testi Bulguları

1. Baba İmgesi ve Otoriteye İlişkin Bulgular

Baba imgesi ve otorite araştırılmak üzere, çalışmaya katılanların Rorschach Testinde özellikle IV. ve VI. Kartlara verdikleri yanıtlar incelenecektir. IV. Kart, otoriteyle bağdaştırılan ve baba imgesine gönderme yapan bir karttır. Bu kart daha çok üstbenliği temsil eden bir karttır, otoritenin babasal olabileceği kadar annesel de olabileceğini söylemek doğru olur. Şiddetli bir otorite imgesi annesel de olabilmektedir (Tunaboğlu-İkiz,20017). Kişinin, karşılaştığında yoğun olarak endişe yaşar ve kişilerin ruhsallığını zorladığı düşünülen bir karttır. Otorite karşısındaki konum kadar, cinsel sembol açısından da yoğun bir karttır. VI. Kart, IV. Kartla beraber incelenir. VI. Kartta ise yoğun olarak görülen fallik uzantıların ne şekilde görüldüğü ve yorumlandığı dikkat çeker. VI. Kartta banal olarak verilen yanıt “post” yanıtı olmakla beraber, bu yanıt verildiğinde içerik açısından incelenmesi gerekir. Kastrasyon karmaşasına ve kişinin aktiflik-pasiflik sorunsalına gönderme yapmaktadır.

Çalışmaya katılan 15 olgunun 2’si VI. Kartı reddetmiştir ve en çok bekleme süresinin yine bu kartta olduğu görülmekle beraber, 1 olgunun da bu karta yanıt vermeden önce şok yaşadığını görülmektedir. 8 olgu ise en olumsuz bulduğu kartın IV. Kart olduklarını söylemişlerdir. IV ve VI. Kartlara verilen yanıtlara bakıldığında genel anlamda, imgelerin muğlaklık taşıdığı ve tasarım oluşumunda zorluk yaşandığı, içerik açısından ise fallik imgelerin yok sayılması, değersizleştirilmesi, mesafe almak gibi özelliklerin öne çıktığı görülmektedir.

- Olgu 3, 20 yaşında;

IV. Kart, “Korkunç bi canavara benzetiyorum bunu kocaman bi dev kuyruğu var kocaman ayakları var bu da bu kadar”

VI. Kart, “(5sn) Şimdi vajinaya benzettim diyecem ona benziyo aslında şey olmasa (üst kısmı kapattı) bi kadın iskeletinin yapısı da olabilir şurası rahim şurası rahim kanalı şurası vajina olabilir”

- Olgu 6, 32 yaşında;

IV. Kart, “Hiçbir anlam çıkartamadım ama. Sanki bir böcek gibi veya bir vadi gibi ağaçlık alan gibi. Hiçbişeye benzetemedim.”

VI. Kart, “Şeye benziyo çınar ağacı yaprağına benziyo şurda fazlalığı var. Sanki yapraktan bi yaprak daha çıkıyo gibi (?) köşeleri görüntüsü. Ama dediğim gibi şurası bi yaprağın sonradan çıkan parçası gibi”

IV ve VI. Kartlara verilen yanıtların niteliği değişiklik gösterse de, 3. Olgunun IV. karta “kocaman bi dev kuyruğu var kocaman ayakları var” yanıtıyla fallik imgenin öne çıktığı ve endişe uyandırdığı görülmektedir. 6. Olgu ise otorite karşısında tasarım oluşturmakta ve babasal imgeyi konumlamakta güçlük çekmekle beraber, “böcek” yanıtıyla otoriteyi değersizleştirdiği düşünülmektedir. “vadi, ağaçlık alan” yanıtında ise yine mesafe alış düşünülmekle beraber, “alan” yanıtı bir boşluğu içermektedir ve babasaldan üstbenlik açısından bir boşluğu düşündürülebilir. VI. Kartta ise her iki olguda da fallik imgenin kişi tarafından kapatıldığı ve görmek istenmediği düşünülebilir. VI. Kartta fallik uzantılar, erkek cinselliğinin yoğun olarak sembolize edilmesine olanak sağlar ancak bu uzantılar kapatılmak istenmiş, ayrıca “vajina” yanıtıyla kadınsı bir yanıt verilmiş ve otoriteye yönelik bir tasarım oluşturulmasında zorlanılmıştır. VI. Karttaki “çınar ağacı yaprağı” yanıtı baba imgesi açısından aslında iyi tasarımılanan bir yanıttır ancak, “fazlalığı var” denilerek yanıt bozulmuş ve fallik uzantının fazlalık olarak görüldüğü, bütünden ayrı bir parça olarak algılandığı anlaşılmıştır. Yine burada da fallik uzantı fazlalık olarak tasarımılanmakla beraber, annesel olanın fallik otorite üzerindeki gücüne gönderme yapılmış olup, fallik nesne eksikliği daha net olarak görülebilmektedir.

- Olgu 4, 31 yaşında;

IV. Kart, “Bunda yani şey görüyorum resmen filme çekilmiş leğen kemiği o gözle baktım buna ortadakini omurilik olarak algıladım”

VI. Kart, “(5’) yani bu bilemedim yere yayılan postlar vardır ya yere yaydığımız. Sürekli hayvana benzettim dekoratif yere kesilmiş atılmış gibi çok ilgimi çekmiyor ama o tarz bişey o.”

- Olgu 4’te, IV. kartın tam olarak tasarımlanamadığı ve beden içi yanıtları verildiği görülmektedir. “leğen kemiği” yanıtı yine boşluğu andıran, otorite imgesi olarak sayılamayacak tarzda bir yanıttır. VI. Kartta ise pasif bir otorite imgesi verilmiş olup, “yere kesilmiş atılmış” denilerek hem mesafe alındığı, hem de bu imgenin değersizleştirildiği düşünülmektedir. Diğer yanıtlarda olduğu gibi, otorite imgesinin değersiz bulunması ortak bir yanıt tipi olabilir.

- Olgu 5, 45 yaşında;

IV. Kart, “Bütün şekiller birbirine benziyo anlamıyorum ne çıkartmak istiyosunuz ama ön tarafı kelebek ya da örümcek gibi poposu anüs gibi duruyo hayvanın bu başı tırtıl altı da kedinin poposu anüsü gibi. Siyah bi hayvan gibi duruyo. (V) bi dakika. Bu kadar.”

VI. Kart, “(6’) (V) sanki mürekkep balığı vardır iki tarafı yassı bi hayvan var kısıkaçları var yarasa olamaz ya da öbür tarafını çevirdiğim zaman da (^) uzun bıyıkları olan kedi balığı gibi bişey ama kafa karıştırıyo neden siyah bilmiyorum”

5 numaralı olgunun tek bir imge görmekte zorlandığı, otorite karşısında tek bir tasarım oluşturulamadığı ve belki de oluşturulurken bile bu tasarımların değişkenlik gösterebildiği düşünülmektedir. Olgunun siyah renge dikkat çekiyor olması, depresif yönünü göstermekle beraber, yine “bütün şekiller birbirine benziyor” derken de testin ve IV. Kartın değersizleştirildiği ifade edilmektedir. “mürekkep balığı” yanıtı ise, yassı olması yönünden annesel bir otorite figürünü çağrıştırmaktadır. 5. Olgunun VI. Kartta gördüğü “kedi balığı” yanıtı ise, “uzun bıyıkları” olması yönünden fallik uzantılara dikkat çekmektedir ancak “bıyık” yanıtının oldukça güçsüz ve kırılğan bir fallik

uzantıyı simgelediği düşünülebilir. “kedi balığı” içerik olarak pasif ve yetersizlik hissi uyandırmaktadır.

- Olgu 10, 21 yaşında;

IV. Kart, “Bu güçlü bişey bu da bence bi yaratık kafası küçük ve bedeni büyük bişey garip kolları var bunu da tanıdığımı düşünmüyorum”

VI: Kart, “Yani bi ağaç gibi farklı bi bitki türü kökleri var yarılmış bi yer de olabilir hayvan postuna da benziyo bi ayının postu olabilir ama daha çok bi ağaç bitki türü bitki olabilir (?) şöyle bunu yarık olarak düşündüm ikiye bölünmüş bi yer gibi”

- Olgu 8, 29 yaşında;

IV. Kart, “Bundan kötü elektrik aldım böyle ne bileyim yaratık gibi dişli iki gözlü kötülüğü simgeleyen bişeye benziyo”

VI. Kart, “Bu şu kafa kısmı yukardan ejderhayı anımsatıyor uçan ejderhanın üstten görünümü gibi bi de sırt üst kısmındaki karanlık uzun bi yolu anımsatıyo bana”

- Olgu 7, 30 yaşında;

IV. Kart, “(V) ya bu insan sanki insan değil de bu ne ya. İçinde böyle kötü enerjilerle dolmuş karamsarlık gibi karamsar. Psikolojik olarak çökmüş bişey gibi.”

VI: Kart, “Bu ne yani pek anlamıyorum ama yani hayattaki zorlukların son noktası herhalde zorluk derecesi olabilir”

- Olgu 9, 19 yaşında;

IV. Kart, “Nasıl tuttuğumun önemi var mı Chicago bulls logosunu andırıyo diyebilirim yani onun daha karamsar hali”

VI: Kart, “Pek bişey anlamadım”

VI: Kart, “Bunda da yok demiştim yani bişey yok”

Yukarıda görülen örneklerde ise, özellikle Olgu 7’de çok bariz şekilde görüldüğü gibi, tasarımlama, sembolize edilme konusunda güçlükler çekildiği söylenebilir. Olgu 8’in IV. Karta verdiği “ejderha” yanıtıyla oldukça agresif nitelikli bir imge verilmekle

beraber, gerçek olan tasarımlanamamış, fantastik olana başvurulmuştur. “Chicago bulls logosu” yanıtındaki logoda ise kızgın bir boğa yüzü vardır. Bu yanıt da agresif içerikli, oldukça fallik bir yanıt olmakla beraber, gerçeğin tasarımlanamadığı görülmektedir. VI. Kart ise reddedilmiş olup, tasarım oluşturulamamıştır.

Yine fallik uzantıların dikkat çektiği ve görülen imgenin endişe uyandırması sebebiyle mesafe alınmaya çalışılmıştır. “bunu da tanıdığımı düşünmüyorum” “ejderhanın üstten görünümü” gibi yanıtlarla ise, otorite imgesine mesafe alındığı ve kendisine yabancı bir imge olarak düşlemlendiği düşünülebilir.

- Olgü 12, 18 yaşında;

IV. Kart, “Kurmağa. Zıplayor gibi. Başka bişey göremedim. Bu testten sonra nolcak ki ne ne yapılcak (Anket) bacakları. açmış zıplar pozisyonda.”

IV. Kart, “Ejderha. Çok saçma cevaplar vermiyor muyum alakasız. (?) şey onların buraları böyle şey ya dinozor değil ejderha evet. Buraları böyle şuraları kanatlı gibi yüzü.”

Yanıtlar incelendiğinde, yine katılımcının testörle mesafeyi korumakta zorlandığı ve yanıtlarken aralarda sorular sorduğu görülmektedir. Verilen yanıtlardan “kurbağa” yanıtının fallik nesneyi tasarımlamakta zorluk oluşturduğu ve otoritenin değersizleştirildiği bir yanıttır. “ejderha” yanıtıyla ise, fantastik bir tasarıma başvurulmuş olup, fallik imgenin “kanatlı gibi yüzü” denilerek yine annesel bir konumda düşünebileceği yorumu yapılabilir.

- Olgü 15, 19 yaşında;

IV. Kart, “Burda uzun bi yol görüyorum perspektif şekilde ağaçlı kenarları ormanlık gibi ormanın ortasında bi yol gibi asfalt. (?) şurayı yol olarak gördüm şurayı yeşillik ağaç gibi düşündüm.”

IV. Kart, “Bişeye benzetemedim desem. Yok bişeye benzetemedim.” (RED)

IV. Kart, “Şöyle yandan sağdan soldan baksam sorun olur mu. (V) Ters çevirince gördüm kısa boylu iki şişko yani şişman bi adam var sırtlarını dönmüşler birbirlerine

şu kafaları ayakları kolları şunlar. Küsmüş gibiler. Onun dışında şurayı bişeye benzetemedim.

IV. kartta perspektif duygusu veren bir yanıt verilmiştir, kişinin otorite karşısında konumunu oluşturmakta zorlandığı ve çareyi yine mesafe almakta bulduğu düşünülebilir ancak kişide en olumsuz hissiyat uyandıran kart yine de bu kart olmuştur. VI. Kart ise ilk verildiğinde reddedilmiştir, ancak ikinci verildiğinde ise yine üstteki fallik uzantının yanıtı dahil edilmediği görülmektedir. Fallik açıdan yoğun bir kart olan bu kartta “iki şişko adam” yanıtıyla cinsel identifikasyon yapılsa da, “şişko” denilerek adamların cinsiyetsizleştirilmesi söz konusudur.

- Olgı 14, 26 yaşında;

IV. Kart, “Bu kötü biri kötü biri sanki kendini savunmak için ceket almış üstüne çelikten gri ya. Kötü biri gibi. Çelikle üstünü kaplamış çok sinirli. Kuyruğu da var kötülük geliyor burdan.

VI. Kart, “Toprak topraktan dışarı çıkmış kurtulmuş gibi ellerini kullana kullana sanki bişeyi aşmış kapkara bi toprak ama artık sonuna gelmiş sadece ayakları bağlı içerde ama eli o kadar güçlenmiş ki kurtulmuş tepelere gelmiş. Sanki toprak bu burda da biri var aşa aşa aşa aşa burayı aşmış sadece ayağı bağlı kalmış ama kurtulmuş ellerine baksana bissürü olmuş elleri güçten güç kullanmaktan bişey söyliyecem normal şeyler söylüyorum dimi anormal değil inşallah gördüklerim.”

IV. kartta sınırlara dair bir tasarım oluşturulmakla beraber, agresif ve sert bir imge karşımıza çıkmaktadır. “ceket almış üstüne çelikten” yanıtı ile, baba imgesinin uzak ve soğuk yönü belirtilmiş olup, mesafe koyan yönü ortaya çıkmakla beraber, kapsayıcılıktan çok uzaktır; sınırın çok keskin olduğu ve hiç geçirgen olmadığı hissiyatı uyandırmaktadır. Ancak yine fallik uzantı “kuyruk” olarak sembolize edilmekle beraber, kötülükle ilişkilendirilmiş, fallik uzantı tehlikeli ve persekütif bulunmuştur. VI. Kartta ise, net bir otorite tasarımı oluşturulamamakla beraber, kişinin testöre dönerek mesafeyi kaybettiği düşünülebilir.

- Olgu 11, 23 yaşında;

IV. Kart, “Burda da böyle bi devasa korkunç bi yaratık var ve ben böyle aşağıdan bakıyomuşum gibi şunlar kocaman ayakları böyle ellerinde dokungaçları gibi bişeyleri var”

VI. Kart, “Yıldız ya da kar tanesi gibi bişeye benzettim bunu da ya da şey gibi hani christmas şeyi çam ağacının üstüne konan yıldız gibi (?) şekli 7 köşeli olması yani bu kadar.”

- Olgu 13, 45 yaşında;

IV. Kart, “(V,^)(6sn) şu kısım salyangoz başı gibi. Şu ikisini de kupa kulpu gibi gördüm ona benzettim. (<) Şurda genel olarak bakınca da sanki gökyüzünde uçan ejderha değil de yaratık kanatlı bi yaratığın üstten görüyomuşum gibi böcek değil de kuşa da benzemiyor kanatlı bi yaratık gibi duruyo o gökyüzünden uçuyomuşum da ben de ona bakıyomuşum gibi çok çirkin bi yaratık başka da bişeye benzetemedim”

VI. Kart, “(20’) yani şu kısım kivi gibi kiviye ortadan yarmışsınız bi de et alırsınız ya pırzola döversiniz şekilsiz şekilsiz kenarlardan şekil oluşturur ona benzettim üst kısmı da kelebeğe benzer bir böceğe benziyo(ters) onun dışında şu da şurası da bir böcek ağzı ya da balık ağzı gibi denizlerde vatozlar olur ya onlara benziyo şöyle baktığım zaman evet vatozlara çok benziyo”

Olgu 11’de IV. kartta fallik uzantılar dikkat çekmekle beraber, otorite imgesi tasarlanabilmiş olup, “aşağıdan bakıyomuşum gibi” şeklinde konumlandırmalar yapılarak mesafe alınmaya çalışılmıştır. VI. Kartta ise yıldızın köşeleri olması fallik uzantıları düşündürebilir ancak otorite tasarımının oluşumunda zorluk yaşandığı görülmektedir. Otoritenin bu yolla pasifize edildiği düşünülebilir. “kar tanesi” yanıtı ise, kırılğan ve hemen ortadan kaybolabilen bir tasarım olarak görünmektedir, yine otoritenin pasifize edilmesine olanak sağlamaktadır.

13. Olguda ise, tek bir tasarımdan ziyade parçalı yanıtlar verilerek endişeyle baş edilmeye çalışılmıştır. “kivi” yanıtı, oral-regresif bir yanıttır ve arkaik düşlemlerin

ortaya çıkmasına olanak sağlamaktadır. “üstten görüyormuşum gibi” ve “çirkin bir yaratık” ifadeleriyle ise mesafe alış ve değersizleştirmeden söz edilebilir. VI. Kart ise şok ve ardından çiğ malzemenin bastırılmadığı, yine tek bir imgeden oluşan bir tasarım verilemediği, görülen imgelerin parçalandığı görülebilmektedir.

Trans kadınların otorite ve baba imgesiyle ilişkilendirebileceğimiz IV. ve VI. Kartlara verdikleri yanıtlar incelendiğinde, ortak olarak; fallik imgelerin öne çıkması ya da “fazlalık” olarak görülerek yok sayılması, muğlak ve tasarım oluşturmakta güçlük çekilmesi, gördükleri fallik imgeleri değersizleştirme, endişe duyarak karta karşı mesafe alma gibi temalar ortaya çıkmıştır.

2. Nüfuz Edici Anne İmgesine İlişkin Bulgular

Transseksüel kadınların baba otoritesinden uzak oldukları, bunun yerine anneleriyle yapışık ve babanın orada olmasına müsaade etmeyecek tarzda, simbiyotik bir ilişki içerisinde oldukları, anne imgesinin ise nüfuz edici özellikte olabileceği düşünülmüştür. Bu hipotezi incelemek amacıyla, Rorschach Testi’ndeki I, VII ve IX. Kartlar incelenecektir. I. Kart, yeni malzemeye ilk karşılaşmayı içerdiği gibi, anne ve kadın imgesine karşı kişinin nasıl kendini konumlandığı hakkında bilgi sağlar. VII. Kart ise, her iki cins için de kadınsı konumun alınabilmesi, özdeşim kapasitesi hakkında bilgi verirken, IX. Kart ise oldukça zorlanması ve kişinin regrese olmasına olanak sağlamasıyla beraber, arkaik anne hakkında bilgi sağlanmaktadır (İkiz,2007). Yeni malzemeye ilk karşılaşmanın ruhsal alanda nasıl görünür kılındığını anlamak amacıyla ilk olarak I. kart incelenecek, ardından da VII ve IX. kartlar birlikte ele alınacaktır.

- Olgu 2, 20 yaşında

I.Kart, “Her istediğimi söyleyebilir miyim yani çok. İki tane ejderha görüyorum sanki yan yana. Biraz koala yüzüne de benziyo. (ejderha ?) burada biraz at ve kanatları olan

bi at gibi ama kaba olduğu için ejderha gibi bi de simetrik çıkmış. (koala ?) kulakları bunlar gözleri bunlar olarak düşündüm ama tam benzemiyor”

- Olgu 3, 20 yaşında

I.Kart, “Neye benzetiyorum. Ben bunu aslında bi örümceğe benzettim. Örümcekle kelebek arası bişey bence. (?) mesela şuraları biraz korkunç duruyo. Ama kanatları da var bi yandan masum aslında belki tırtıldı kelebeğe dönüştü kozasından çıkıp. Ay çok güzelmiş”

- Olgu 4, 31 yaşında

I.Kart, “Böyle bi yengeç ve kelebek arası gidip geliyor ama şu şeyler yengeç gibi (elini kıskaç gibi yaptı) yengeç gibi algıladım sanki pıtı pıtı gidecek böyle”

- Olgu 5, 45 yaşında

I.Kart, “Örümcek. Tırtıl yani kozasından çıkan bişey gibi ama kelebek mi örümcek mi anlayamadım ama yandaki bacakları. Kelebek ya da örümcek diyebilirim.”

- Olgu 8, 29 yaşında

I.Kart, “İlk zaten ordan çıkarmadan yarasa dedim (?) kanatlar yarasanın bu şekilde kanatları vardır bi de böyle bakınca böceğe de benzettim elleri var hamamböcekleri olur ya siyah bacaklı”

- Olgu 11, 23 yaşında

I.Kart, “Böcek. Başka şeyler de mi türetmem gerekiyor. Kelebek gibi bi böcek görüyorum kanatları olan ve bu kadar. (?)şu vücut yapısı kafası ve böyle kanat gibi uzanan dalları verdi ve şu sonundaki iğne gibi olan şey”

- Olgu 14, 26 yaşında

I.Kart, “Söyleyebilir miyim kızgın bi surata benzettim gözleri çıkmış gibi sanki gözleri o kadar çarpık duruyo ki sinirli bi insanın suratı var gözlerinde. Sanki bir de elini

açmış dua ediyo yukarda iki tane kişi bakar mısın ellerini açmış dua eden biri var. gibi çok dua ederim çünkü Allaha.”

- Olgu 15, 19 yaşında

I.Kart, “Burda böcekle yarasa karışımı görüyorum . şu böcek vücudu şu da kanatları yarasanın kanatları gibi düşündüm. Direk aklıma şu yarasa geldi sonra şurayı gördüm şu vücudu şu da kısıkaçları gibi düşündüm şu ağzı şu da kısıkaçları gibi düşündüm böceğin kanatları da yarasanın kanatlarına benzettim. Böyle bakmam gerekiyo dimi ters? Onun dışında bişeye benzetemedim”

Verilen yanıtlara bakıldığında, çoğunlukla değersiz, kastre edici bir imge olan “böcek” yanıtının verildiği görülmektedir. Fallik imgelerin “hamam böcekleri olur ya siyah bacaklı”, “sonundaki iğne gibi olan şey”, “şu şeyler yengeç –kıskaçı- gibi” gibi ifadelerle öne çıktığı ve anne imgesini kastre edici bir boyuta doğru taşıdığını düşünmeye olanak sağlamaktadır. Buradaki anne tasarımının, fallik ve kastre edici bir yanı olduğunu söyleyebiliriz. “böcekle yarasa karışımı”, “kelebekle örümcek arası bişey” gibi yanıtlarla tek bir imge tasarımlamanın zorluğu dikkat çekmektedir. “Kızgın bir surat”, “ejderha” gibi yanıtlar annesel yönün korkutucu olarak algılandığını gösterirken, “koala yüzü” yanıtı ise nüfuz edici ve simbiyotik boyutunu düşündürmektedir.

- Olgu 5, 45 yaşında

VII. Kart, “(<) bi yandan baktığım zaman iki köpeğin dudak dudağa öpüşmesi ve suda yansımaları. İki köpeğin dudak dudağa vermiş hali olarak gördüm. Alt taraf yansımaları gibi geliyor”

IX. Kart, “Diğer şekillerden çok farklı şeyler görmüyorum siyah siyah ve aynı tonlar var yeşil pembe turuncu tonlarında bişey. Sanki bi parça ortadan ikiye ayrılmış gibi bedeni ikiye bölünmüş bişey insan mı hayvan mı bilmiyorum ama yansıma tarzı bişey de olabilir.”

• Olgu 11, 23 yaşında

VII. Kart, “Burda da yine iki tane kadın birbirine bakıyo olarak görüyorum tuhaf bi saç şekilleri var ve böyle etek gibi elbise gibi bi kıyafetleri var yaşlı kadın da olabilir aslında yani şimdi de şey bi tane kadın aynadan kendine bakıyomuş gibi hissettim bi anda”

IX. Kart, “Çiçeğe benzettim bunu renkli olmasından dolayı böyle bi tane daldan iki renkte çiçek çıkıyomuş gibi bu kadar”

• Olgu 14, 26 yaşında

VII. Kart, “İki tane hoş kadın burda sohbet ediyo saçlarını böyle toplamış bu iki tane kadın evkadını gibi burdan topuz sanki burdan saçını at kuyruğu yapmış birbirlerine güzel bişeyler anlatıyolar ama sanki bunlar kardeş çok benziyolar aynı gibiler birbirlerine uzak ama bi o kadar da yakın birbirlerine güzel şeyler anlatılar elleri arkada nedense birbirlerinden bişey saklıyolar gibi elleri arkada birbirlerinden sakladıkları şeyler var birbirlerinin arkasında bişeyler saklamış”

IX. Kart, “Böyle tutmam gerekiyor dimi. Bu da sanki bi hastalıktan kurtulmuş temizlenmiş sanki böyle bi sıkıntı yaşamış kanser olmuş bişey olmuş bi sıkıntıyı atlatmış aşmış tertemiz vücut olmuş organları nefes almış bi vücut gibi bu bi gövde akciğer karaciğer gibi böbrek kalp gibi sanki bunlar kalp bu yemyeşil akciğer böyle tertemiz olmuş temizlenmiş gibi temizlenmiş bi insan vücudu gibi bişey atlatmış tertemiz bi kan var içinde bi sıkıntı yok”

• Olgu 15, 19 yaşında

VII. Kart, “Burda iki kadın ellerini açmışlar birbirlerine koşuyolar saçları da koşarken rüzgar dolayısıyla yukarı çıktığını düşündüm kardeşler diye düşündüm şu bağ olduğu için. Öyle”

IX. Kart, “Şunları deniz atına benzettim. Böyle bakabiliyo muyum (ters) böyle de pembeleri bi filin kafası gibi düşündüm şu burnu şu kulakları onun dışında başka bişey göremedim.”

- Olgu 3, 20 yaşında

VII. Kart, “İki erkek. Galiba sevgili bunlar. Aralarında sıkı bi bağ var. Gay muhtemelen. Kuyrukları da var. Bu kadar.”

IX. Kart, “Çok zor (5sn) bunlar yansıma. Aslında aynı karakterler yansımış yansıma olmuş. Belki iki aynı insan fakat iki ayrı düşünce”

VII. karta verilen yanıtlara bakıldığında, “öpüşme, yansıma”, çok benziyorlar, aynı gibiler”, “bunlar kardeş”, “sıkı bir bağ var” gibi ifadelerle, ayırım yapılmakta güçlük yaşandığına ve anne imgesinin ruhsal dünyada simbiyotik tarzda anlam bulduğunu düşünebiliriz.

“Kuyrukları var”, “tavşan kulakları”, “kulakları kuyruğu var” gibi ifadelerle ise fallik boyut yine öne çıkmıştır. Otoritenin annesel yönünün yine öne çıktığı yorumunu yapabiliriz.

VII. kartla beraber incelenen IX. Kart ise, yine “yansıma” yanıtlarıyla beraber anne ile simbiyotik tarzda bir ilişkiyi düşündürmektedir. “bedeni ikiye bölmüş bişey”, “bir daldan iki renkte çiçek” gibi söylemler, yine simbiyotik bir ilişki tarzını ifade etmektedir.

- Olgu 2, 20 yaşında

VII. Kart, “Bunları insanlara benzettim ama tavşan kulakları var sanki uzun. Birbirlerine bakıyorlar”

IX. Kart, “(10) sanki gözlerinden alev çıkan bi kafatası gibi şurası. Aynı zamanda ters bi asa var bunlar da karıncayiyene benziyo biraz ama simetrik. Kafaları.”

- Olgu 8, 29 yaşında

VII. Kart, “Burda da iki tane hayvan gibi karşılıklı küçük kuzu olur ya keçi kuzu iki tane üstünde iki tane keçi gibi farklı farklı gör.. sanki kulakları kuyruğu filan var benim mi hayal gücüm geniş yoksa”

IX. Kart, “Burda bişey burda bişey göremiyorum çıkartamadım çok dikkatli bakınca hayvan suratları çıkartıyorum ama her şeyi de bu hayvan bu hayvan diye”

IX. karta verilen yanıtlara bakılırsa, arkaik annenin endişe verici boyutu ise, sadece renklerin ifade edilip tasarım yapılamaması üzerinden şekillenmektedir. Bunun yanı sıra, “kafatası”, “karıncayiyen” gibi imgeler, arkaik annenin kastratif endişeyi arttıran boyutunu da öne çıkarmaktadır. 2. Olgunun IX. Karta verdiği “kafatası” yanıtı, annesel açıdan kapsanma ihtiyacına, ancak bu ihtiyacın ruhsal dünyada karşılanamıyor oluşuna gönderme yapmaktadır. “ters bi asa” yanıtında ise, fallik boyut öne çıkmış olsa da ters durması, gücünün pasifize edildiğini göstermektedir, annesel üstbenliğin kastre edici boyutu oldukça fazladır. “tavşan kulakları var”, “kulakları kuyruğu var” gibi ifadelerle ise, fallik uzantılar öne çıkmış olup, yine diğer olgularda da görüldüğü gibi annesel otoriteye gönderme yapılıyor olabilir.

C. T.A.T. Bulguları

1. Ödipal Senaryoda Baba İmgesi

Baba imgesine dair bilgi almak için, TAT’nin 2 ve 7BM ve 6GF kartları incelenecektir. 2. Kartta üç kişinin olması akla ödipal üçgeni getirmekle beraber, bu kart ödipal çatışmanın yaşanmasını sağlayan bir karttır. Bunun yanı sıra, ayrılık ve kayıp temaları da beklenebilir. Ancak karttaki üç kişinin görülmeyip ödipal senaryonun işlenemediği, yani babanın ruhsal dünyaya dahil edilemediği düşünülmekle beraber, olguların bu karta verdikleri yanıtlar incelenecektir. 7BM kartı ise, aralarında yaş farkı bulunan iki erkeği resmetmekle beraber, baba ve erkek çocuk arasındaki yakınlaşma, ilişki ve rekabete dair çatışmaların incelenmesine olanak sağlar (İkiz,2016). Otorite bağlamında düşünüldüğünde, ödipal yasağı içselleştiren bir baba figürünün ortaya koyulmasında zorluk yaşanacağı düşünülmektedir.

- Olgu 4, 31 yaşında

TAT 2. Kart, “Öncelikle yabancı bi ülke burası. Bozkır bir yer tarım yapılan bir yer. Modern köylüler var. Karnı burnunda bir anne var ağaca yaslanmış. Çok yaşlı da değil ama. Ortadaki adamın görseli çok güncel geldi daha günümüze göre bir erkek. Bu kızı da görüyorum da daha baştan beri aklımda böyle okumak benim hayatım diyo. Tek yolu okumak buradan kurtulacağım der gibi. Tarlaların ardında masmavi bi deniz var. Kızın yüzünde umutsuzluk var. Ama sizin gibi olmayacağım diyip gidiyor okula. Karnı burnunda bu hamile kadın çok gururlu bakmış etrafa. Ortadaki adam oğlu mu karar veremedim kadın genç gibi. Tarlayı neden atla sürüyolar onu da anlamadım. Erkeğin daha uzakta durmasını isterdim gerçi çalışkan da duruyor ama. Bu kız okuyup hayatını kazanmak istiyö. Bunlarla ile olduğunu düşünmedim hiç bunun ailesi çağdaş insanlar ki eğitimine devam edebilmiş.”

- Olgu 6, 32 yaşında

TAT 2. Kart, “Başı bence bu hikayenin kadının bu çiftlikte büyüdüğünü ve üniversiteye giderken son kez arkasına baktığını söylüyor. Ağaçta yaslanan da annesi kızının gitmesini istemiyo sanki.”

- Olgu 7, 30 yaşında

TAT 2. Kart, “Burası burası bi tarla burası tarlada insanlar adam otla iş yapıyo sanırım burda bi kadın okula gidiyo elinde kitaplar var kadının okuyup başarılı bir hayat gibi bir düşüncesi olabilir.”

- Olgu 15, 19 yaşında

TAT 2. Kart, “Burda bi çiftlik çiftlikte çiftliğin sahibinin kızı olarak düşündüm şunu bu da evin hanımı çiftliğin evin hanımı kız dolaşmaya çıkmışken evin hanımı da çiftçi yani şeylerdeki çiftçilerin çalışıp düzgün çalışıp çalışmadığını kontrol eder gibi bakmış. Onun dışında ? sonu kız bunalmış evde o yüzden dışarı çıkmış gezmeye düşünceli bi kız o oraya gittikten sonra annesi de tekrar bi çiftçileri kontrol ettikten sonra eve gider yemeklerini yerler öyle günü bitirirlerdi”

Yukarıdaki örneklerde, anne-baba çocuk üçlüsünün ilişkisel yanından ziyade, öndeki kızın eğitim almasına yönelik güncel hikayeler anlatılmıştır. Bazı olgularda, arka plandaki kişilerin öndeki kızla alakasız insanlar oldukları bile düşünülmüştür, ödipal senaryo ışığında anne-baba çifti karşısında üçüncü konum alınamamış olup, anne-baba çifti bir yabancı gibi konumlandırılmıştır. Bazı olgularda ise annenin yine bir şekilde varolduğu, babanın bu senaryoda yeri olmadığı görülmektedir.

Bazı olgularda ise, kartta görülmesi beklenen üç kişi görülebilmektedir ancak ödipal çatışmanın sonucunda yasaklanan baba, farklı bir konumda anlatılmıştır.

- Olgu 5, 45 yaşında

TAT 2. Kart, “Sanki aşık olduğu adamla ve hayatta okumak arasında seçim yapmak zorunda kalmış bi kadın. Aşkım mı okulum mu deyip akli geride kalmış burada kalsa duvar dibindeki kadın gibi olurdu herhalde hamile. Hedefine gidiyo ama geçmişine de geriden bakıyo.”

- Olgu 10, 21 yaşında

TAT 2. Kart, “Güzel yemyeşil bi kasabada yaşayan bi aile varmış anne baba ve çocuk üçü birlikte yaşıyomuş bu kasabada çok güzel gelin gibi bi atları varmış. Bu aile geçimlerini çay üreterek çay toplayarak sürdürüyolarmış. Anne hamile evleri göl kenarında ufak bi kulübe kızları bi saatlik bi yolda okumak için gidiyomuş okulu uzak bi yerde. Baba çalışan ve ailesine bakan biri. Ailesinin dertlerini dinleyen anlayan çok iyi bir babaymış. Kızları anne ve babası gibi değil birazcık daha sinsi bi kız kasabada yaşamak istemiyomuş bu kasabada yaşamak istemiyomuş bu sebeple de okulunun bitip burdan ayrılmasını her zaman bekliyomuş anne de çok düşünceli çocuğunun doğumunu bekliyo aslında kız da sevseymiş birazcık çok mutlu bi aile olcaklarmış çocuğun doğumunu beklerlerken anne ölmüş dünya güzeli bi kız doğurmuş ve ablası da bu zamana kadar düşündüklerinden pişman olup o kasabada kardeşine bakıp babasıyla birlikte mutlu olmayı düşünüyomuş.”

- Olgu 12, 18 yaşında

TAT 2. Kart, “Yani burda ne olduğunu düşündüğümü söylüyim. Bence burda şey var ilişki durumu karışıklık. Birisi adamı seven birisi adamın sevdiği gibi sevdiği kadın ama birisini de kuma olarak almış bırakmamış. Bu kızın ailesi bence yok. Sonra bu kadın kötü kadın adamın sevdiği kadın bunu bırakcak sonra bunlar çok mutlu olacak ikisi.”

Yukarıdaki olgularda, ödipal yasağın tanınmaması ve anne baba ve çocuk konumunun tasarımlanamadığı görülmektedir. Ruhsal dünyadaki babasal otoritenin yokluğu, bu yasağın oluşulmasında zorluk yaşandığına, oluşturulan hikayelerde annenin öldürölüp “mutlu” yaşandığına ya da beklenildiğı gibi “baba-kız” ilişkisinden ziyade, iki kadın ve paylaşılabilen erkek temalı senaryoların oluşturulduğu görülmektedir.

7BM kartında yaşlı ve genç iki erkeğın olması, konum ve jenerasyon açısından farkı düşündürmektedir ancak bazı olgularda bu farkın görölmeyip, eşit konumlarda bulunan iki kişi anlatılmıştır.

- Olgu 2, 20 yaşında

TAT 7BM, “Bi adam var avukatlık şirketinde çalışıyo ama işten çıkarmalar olacak şirketin durumu kötü gidiyo sevmeydiği bi adam ona iş teklifinde bulunuyo diğer adam onu kışkırtıyo ama işsiz kalmaması için teklifi gözden geçiriyor arada kalmış. (sonu nasıl biter?) sonunda kabul eder”

- Olgu 15, 19 yaşında

TAT 7BM, “Burada yaşlı bi adam bi de genç bi adam var. Bunlar ortaklar iş ortağı. Bi sorun çıkmış o yüzden onu düzeltmeye yönelik bi toplantı yapmışlar. Toplantıda alınan kararda genç adam pek memnun değil alınan karardan ama yaşlı olan adam gayet memnun bu karardan. Sonucunda da genç olan adam onun sözünün geçmediğini düşünerek ortaklıktan vazgeçmek istiyor ama diğer adam istemiyor.”

- Olgu 4, 31 yaşında

TAT 7BM, “Dedikodu yapan iki erkek görüyorum bunlar kahvehanenin köşesinde ne konuşuyo olabilirler bilmiyorum ama yaşlı amca pek bi ahkam kesiyo diğerine ben bilmez miyim ama işte bunlar böyle böyle filan. Konu bulamadım ama dedikodu. Belki de o ev sana yaramaz şöyle şöyle gibi sıradan bi muhabbet. kurnaz bi amcamız.”

- Olgu 10, 21 yaşında

TAT 7BM, “Bir zamanlar iki iş arkadaşı varmış. Büyük bi şehirde bankacı olarak çalışıyorlarmış. Bunlar çocukluklarını birlikte geçirmiş ve bu mesleğe gelene kadar hep birliktelermiş. İkisi de bekarmış. Ve bir süre aynı evde kalmaya başlamışlar çünkü memleketlerinde uzak bi yerde yaşıyorlarmış. Birbirlerinin ayağına taş değse hemen birbirlerine yardım etmeye koşarlarmış. İki arkadaş aynı kıza aşık olmuşlar. Ve aynı kıza aşık olduklarını bilmiyorlarmış ikisi de kendi içinde aşklarını yaşayıp büyütmüşler. Bir gün birbirlerine gösterirlerken aslında aynı kıızı sevdiklerini anlamışlar. Ve bu yüzden iki iyi dost dostluklarını bitirip ayrılmışlar.”

- Olgu 12, 18 yaşında

TAT 7BM, “Bu filmlerdeki kötü adam gibi buna birisini öldürmesi için talimat veriyor. O da öldürüyor.”

Yukarıdaki örnekte ise, ödipal yasağı öğreten ve içselleştiren bir baba imgesinden ziyade, kötülüğe sevk eden bir imge anlatılmıştır.

TAT’nin 6GF kartı ise babasal üstbenliğin olmayışı üzerine incelenecek olan bir diğer karttır. Her ne kadar 6GF kartında nesne kaybı sorunsalı kartın gizil içeriğinde öncelikli ele alınan sorunsal olmasa da, anne imgesinin yokluk ve terk etme ile güçlü bir şekilde çağrışım yaptığı durumlarda, baba figürünün onarıcı bir işlev sağlayarak kendine yer bulduğu gözlenir (Chabert ve Ark., 2020). Bu sebeple bu çalışmada, 6GF kartında anlatılan hikayelerde baba işlevi, onarıcı bir rol oynama kapsamında değerlendirilecektir.

- Olgu 3, 20 yaşında

TAT 6GF, “Masada oturan bi kadın asaletli bi kadın çok güzel. Ona sarkan bi erkek ama kadın rahatsız olmuş. Bunların sonu büyük aşklar kavgayla başlar aslında fakat kadın ona güvenirse her konuda korursa kollarsa sahip çıkarsa çok güzel bi aşk olacak her güçlü erkeğin arkasında çok güçlü bi kadın vardır. Çok güçlü bi kadın.”

- Olgu 10, 21 yaşında

TAT 6GF, “Çok güzel bi kadın varmış. Bütün erkekler bu kadına hayranmış. Herkes peşinden koşup onunla evlenmek için dört gözle bekliyolarmış. Ee kadın bütün teklifleri reddedermiş. Ve bi gün zengin ukala bi adam tarafından istismara uğramış. Ve onunla evlenmek zorunda kalmış. Onu kötü günler bekliyomuş. Bu adam onu ailesiyle tehdit ediyomuş o da her şeye boyun eğip mecbur kalıyomuş. Her gün kurtulacağı günü bi pencere kenarında bekliyomuş. O güzelliği gitmiş yerini korku almış.”

- Olgu 11, 23 yaşında

TAT 6GF, “Burda iş hayatında kadınlara yapılan sarkıntılıklar geldi aklıma. Bu kadın işini düzgün yapmaya çalışan bi kadın ama sürekli üstlerinden altlarından erkeklerin tacizine ve rahatsız edilmesine maruz kalıyo rahatsız ediliyor onlar tarafından bi yandan işini kaybetmek istemediği için kendisinden taviz veriyö ama bi yandan ilerde bu durumu avantaja çevirmeye çalışabilir mi acaba diye düşünüyö ondan sonra kendisi erkekleri kullanan bi kadına dönüşüyö (güldü).”

- Olgu 12, 18 yaşında

TAT 6GF, “Bence burdaki adam öğretmen ve öğrencisine aşık. Yani işadamı yo öğretmen öğretmen aklıma ilk o geldi. (?) Bence adam kızı kullanıp bırakırdı.”

Yukarıdaki örneklere bakıldığı zaman, zarar verici ve istismar edici bir baba figürünün varlığından söz etmek mümkündür. Ancak oluşturulan hikayelerde de görüldüğü gibi, sınır koymaktan ziyade, hikayelerdeki baba figürüne karşı sınır koyamayan, dolayısıyla üst benliğin oluşmadığı bir durumdan söz edilebilir. Baba

imgesi, zarar verici ve enstetöz bir durumdadır. Olgu 3’te ise, istismar edici bir hikaye yoktur, baba ve kız figürü aşk ilişkisi içerisinde anlatılmıştır, burada babasal üstbenlikten söz etmek mümkün değildir; enstetöz bir baba figürü çizilmiştir.

2. Annesel Üstbenlik

TAT’de ise annesel yönün nüfuz ediciliği ve annesel üstbenliğin niteliğini incelemek amacıyla 5. Kart ve 6BM kartları incelenecektir.

TAT’nin 5. kartı, ilk sahneye gönderme yapmakla birlikte, meraklı ve nüfuz edici bir anne imagosunu harekete geçirmektedir. Ruhsal dünyada annesel üstbenlik hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar (Tunaboylu-İkiz,2016).

- Olgu 4, 31 yaşında;

TAT 5. Kart, “Orta yaşlı bi kadın evin salon kapısını açıyor ve yatakta yaşlı anneciği var onun bi ihtiyacı var mı diye bakıyo anne uyuyo. Nefesini dinliyo kontrol amaçlı ona bakıyo dönüp ocaktaki yemeğe devam edecek.”

- Olgu 5, 45 yaşında

TAT 5. Kart, “Yüz ifadesinden çocuğunu denetleyen bi anne bu yüz ifadesinden anladığım bu”

- Olgu 7, 30 yaşında

TAT 5. Kart, “Burdaki kadın kapıyı açıp gizlice bişeyi duymuş merak sanırım yani içerde bişey var ona odaklanmış tepkili bi duruşu ve görüntüsü var karşılık vermeye hazır vaziyette”

- Olgu 8, 29 yaşında

TAT 5. Kart, “Burada bi küçük çocuğun odası olabileceğini düşünüyorum ve bi kadın büyük ihtimalle annesi sürekli gözetip o odada napıp napmadığını kontrol eden bi

kadın ve asabi sinirli ne derler dominant derler dimi dominant bi kadın olduğunu düşünüyorum sürekli kuralları var onun çıkmasından hoşlanmayan bi kadın ve çocuğu disiplinli sürekli eğittiğini düşünüyorum”

- Olgu 10, 21 yaşında

TAT 5. Kart, “Bu bi köşkte geçen bi olay köşkün bi hizmetçisi varmış. Orta yaşlı ve otoriter bi kadınmış. Köşkte yaşayan aile bu kadını çok beğeniyomuş. Ama bu kadın sürekli onların kapılarını dinleyip onların arkalarından iş çeviriyomuş. Hiç görmemesi gereken şeyleri görüp dedikodularını yayıyomuş. Aileyi o kadar etkilemiş ki aile ondan hiçbir zaman şüphelenmiyomuş. Bi gün bu haberleri yayanın onun olduğunu öğrenmişler ve onu kovmuşlar. Güzel bi hayatı varken bu sefer sokaklarda kalmış. Aslında aile onu çok seviyomuş sadece ona ders vermek istemişler. O da dersini alıp tekrar aynı eve geri dönmüş.”

- Olgu 12, 18 yaşında

TAT 5. Kart, “Kötü bi anne figürü sürekli çocuklarını gözetleyen gözleyen inceleyen hatalarını arayan bi anne gibi. Kaşları filan çatılmış böyle kapıyı aralamış içeri bakıyo. (?) kadın içerde kim varsa odada oraya kötü enerjisini bırakıp giderdi çok da bişey olmazdı.”

- Olgu 14, 26 yaşında

TAT 5. Kart, “Güzel bi ev tertemiz bi ev bi kadın yapmış etmiş evini tertemiz bırakmış sanki arkasından evin orasını burasını bozmuş düzeni bozmuş biri var mı ama meraklı bi kadın var meraklı bi kadın bu meraklı evin içine bakıyo ev de yalnız kimsesiz gibi kendini sadece evine vermiş ama sonu bunun sanki yalnız kalcak gibi sadece evini temizlemekle kalcak gibi ama mutsuz biri değil o belli”

TAT 5. Kartta oluşturulan hikayelere bakıldığında, genellikle “kontrol eden”, “denetleyen”, “dominant”, “meraklı” bir anne figürünün anlatıldığı görülmektedir. Bu anne figürü, kapsayıcı olmaktan ziyade nüfuz edici bir nitelikte anlatılmaktadır. Bazı senaryolarda, anne figürünün değersizleştirilerek “hizmetçi” rolünde de olduğunu, yine “otoriter” ve “arkadan iş çeviren” bir figür olarak anlatıldığı gözükmemektedir. 83

Aşağıdaki senaryoda ise, hikayeye baba dahil edilmeye çalışılmış ancak baba, hikayede bile terk eden, tekensiz bir roledir;

- Olgu 2, 20 yaşında

TAT 5. Kart, “Bi kadın evdedir kocasını beklemektedir işten gelmiştir bi ses duyar kapının açma sesini kapıyı açtığında masada çiçekler görür ama kocası yoktur (?) sanırım adam evi terk etmiş.”

Anne imgesine dair incelenecek bir diğer kart olan 6BM kartında ise ödipal yasağa dair senaryolar verilmesine olanak sağlayan bir karttır. Buna göre, erkeğin annesinden ayrılabilmesi ve annenin bu ayrılığa ne kadar izin verdiği ve oğlun başka bir nesneye ne kadar yatırım yapmasına olanak sağlandığı temaları bu karttan beklenir. Annenin kötü görünmesi, yakınlaşmaya engel olacağı için ödipal yasağın içselleştirilmesinde rol oynar.

- Olgu 2, 20 yaşında

TAT 6BM, “Burada bi anne ve oğlu birlikteler ama oğlu annenin hayal ettiği gibi bi yerde olmamış ya da istediği şeyleri yapmamış ama bir araya gelmek zorunda kalmışlar çünkü babası ölmüş. Oğlu af dilemek istemiş annesinin onu sevdiğini anlamış ama annesi hala üzgün.”

Yukarıdaki örnekte, babanın öldürüldüğü bir senaryo oluşturulduğu ve ödipal senaryoda sadece anne ve çocuğun bulunduğu görülmektedir.

- Olgu 3, 20 yaşında

TAT 6BM, “Yaşlı ve zengin bi kadın fakir ama gururlu bi erkek. Bence bunların paraya dayalı bi ilişkileri olacak erkek onu parası için sevecek çünkü kadın yaşça fazla. Sahte bi ilişki aslında ikisi de mutsuz. Sonları ayrılık.”

Çoğu olgunun karttaki kişileri anne-oğul olarak tasarımıyabildiği, ancak bu senaryoda ise, nesil ve cinsiyet farkının net ve belirgin olmasına rağmen, anne-oğul

ilişkisinden ziyade ensestiöz bir ilişki tanımlanmıştır. Bu durum ödipal yasağın içselleştirilemediğini düşündürmektedir. Anne-oğul olarak tasarımıyamama, anneanne olarak tasarımıylarak mesafe almaya çalışma, “annesini değil” diyerek uzaklaşma çabası, arkaik annenin fazlasıyla endişe yarattığını ifade etmektedir.

- Olgu 1, 40 yaşında

TAT 6BM, “Anne ve oğul. Annesi burda sinirli herhalde ki öyle görünüyo. Bişeyi kabul ettirmeye çalışıyo da annesi kabul etmiyor.”

- Olgu 4, 31 yaşında

TAT 6BM, “Anneanne ve torun. Anane çok sert mizaçlı biri. Torunu zorla biriyle evlendirmek istiyolar bir mantık evliliğine zorlamışlar genç delikanlı karşı gelmiş ama çok sert cevap almış zorunlulukları var elinde olmadan bu evliliği kabul edecek gibi peki öyle olsun diyip boynunu büküyor. Başka sevdiği biri de yok ama istemiyo evlenmeyi tanımadığı etmediği için.”

- Olgu 6, 32 yaşında

TAT 6BM, “Anne ve oğul. Büyük ihtimalle oğul annenin çok kızacağı bişey yaptı anne oğluna bu hareketten dolayı kızıyor oğul da verecek cevap bulamıyor annesinin böyle sorgulamasından dolayı da sinirli kaşlar çatık biraz üzgün biraz sinirli”

- Olgu 8, 29 yaşında,

TAT 6BM, “Burdaki adamın sıkıntılı olduğunu görüyorum kadına bi derdini anlatacakmış da ya da anlatmış sorunu çözmeye çalıştıklarını adamın suratı baya asık ve düşük kadının da anlattığı olaydan dolayı surat ifadesinin bu şekilde düşündürücü olduğuna inanıyorum bi konu içinde yani bi tartışma içindeler gibi görüyorum kadını yani annesini gibi değil de farklı biri gibi duruyo anne gibi değil”

- Olgu 9, 19 yaşında

TAT 6BM, “Burdaki genç adam annesine yapmaması gereken bişey yaptığını söylemek üzere duruyo gibi galiba annesini olumlu karşılamıycak annesiyle arası açılacak gibi duruyo son olarak”

- Olgu 11, 23 yaşında

TAT 6BM, “Annesine bi malümatı olan bi çocuk gör kadın kibirli bi kadın zengin bi ailenin elit bi kızı ama oğlan sevdiği kızla evlenmek istiyo sevdiği kız da ailelerine uygun olmadığı için ailesi tarafından reddediliyor çocuk da napcanı bi türlü bilemiyo annesiyle arayı bulmaya çalışıyo filan sevmiş bi kere napsın”

- Olgu 13, 45 yaşında

TAT 6BM, “İngiltere kraliçesi Diana’ya benziyo evet düşünceli bi şekilde pencereye bakıyo sanırım arkasındaki de oğlu gibi duruyo oğlu da bi suç işlemiş kabahatliymiş gibi duruyo annesi de onu az önce azarlamış gibi uyarmış gibi duruyo düşünceli bi şekilde pencereye bakıyo adam son derece tedirgin ve ürkek ama bi kabahat işlemiş belli (?) adam kendini affettirir anne de zaten affedecek bi ifade var sonu mutlu biter annesini kırmış üzmüş belli zaten utangaç bi şekilde yere bakmasından belli annesi de onu affedecektir”

Çoğu olguda senaryo, “anneye bir şeyi kabul ettirmeye çalışmak” üzerine gelişmekle beraber, annenin otoritesi hissedilmektedir ve hikayelerin sonunda da genellikle annenin isteği olmakta, bilinçdışı düzlemde ayrılma başarılammamaktadır. “sert mizaçlı biri”, “sorgulayan bir anne”, “mantık evliliğine zorlayan bir anne” şeklinde figürler karşımıza çıkmaktadır. Annenin “İngiltere Kraliçesi Diana”ya benzetildiği ve idealize edildiği, aşırı derecede güçlü bir figür olarak görüldüğü de olabilmektedir ve bu konum, annesel üstbenliği daha da güçlü kılmaktadır.

Bazı katılımcıların ise, üzerinde hiçbir şey bulunmayan ve kişinin ruhsallığıyla tüm boşluğu doldurması istenen TAT’nin 16. Kartında bile, tümgüçlü anne ile yaşanan simbiyoz dile getirilmektedir;

- Olgu 4, 31 yaşında

TAT 16, “Annemle ikimiz olcaktık tabi o fotoğrafta. Hayalini kurduğum o ev olcaktı bu fotoğrafta annem sağlığı yerinde zinde tüm bakımları yapılmış tüm ihtişamıyla

koltukta oturuyo gayet süslü püslü ben de çok keyifliyim başarılarımı kutluyoruz (...)”.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Freud, “Anatomi yazgıdır.” diyerek ruhsallığın, beden yönünde ilerlemesi gerektiğinin kaçınılmaz olduğundan bahsetmiştir. Doğuştan gelen bedeni, ruhsal anlamda anlamak önemlidir. Ancak anatomi tek başına bireyin cinsel kimliğini belirlemez; ruhsal gelişme süresince, ebeveynlerle yapılan özdeşleşmeler sonucunda yeniden anlamlandırılan psikolojik özelliklerle anatomik organ, birbiriyle uyum içerisinde olmayabilir. Özellikle fetişizm, travestilik, transseksüalizm, gibi durumlar, bireyin cinsiyet kimliği ile anatomik organın uyumsuzluğunun oluşabileceğinin göstergesidir ve günümüzde bu uyumsuzluk daha fazla göze çarpmakta, dile getirilmektedir. Bu çalışmanın katılımcıları ise, belki de bu uyumsuzluktan en çok muzdarip olan ve bunu değiştirmek adına cinsiyetini, cinsiyet kimliğiyle uyumlu hale getirmek isteyen transseksüellerden oluşmaktadır. Doğuştan getirdiği ya da atandığı cinsiyet erkek olup, kendisini kadın olarak tanımlayan kişilere kadın transseksüel denilmektedir.

Cinsiyet, hem ruhsallığı hem de bedeni içerisinde bulunduran bir kavramdır. Bu yüzden de cinsiyet talebi ile başvuran trans bireyler, belli üniversite hastanelerinin genetik, endokrinoloji, üroloji, plastik cerrahi gibi branşlarının yanı sıra, tabi ki psikiyatri servislerine uğramaktadırlar. Transseksüalitenin bedensel olduğu kadar ruhsal bir dönüşüm de içerdiği gerçeği, trans bireylerin ruhsallığını anlayabilmek için, ruhsal çalışmalar yapmayı gerekli kılmaktadır. Günümüzde, trans bireylerden bazılarının cinsiyet değiştirme ameliyatı yaptırmak istemediği fakat kendini trans olarak tanımladığı bilinmektedir, ancak bu çalışmaya katılan trans bireylerin tamamı cinsiyet değişimi ameliyatını yaptırmak istediklerini ifade etmişlerdir. Bu çalışma, cinsiyet değişimi için başvuruda bulunmuş ve takibi yapılan 15 trans kadının gönüllü olarak çalışmaya katılımıyla yapılmıştır. Kişilerin ruhsallığını psikanalitik açıdan anlayabilmek amacıyla katılımcılarla ön görüşme yapılmış, ardından da düşlemsel dünyayı psikanalitik açıdan anlamızı sağlayan projektif testlerden Rorschach ve TAT testleri uygulanmıştır. Çalışmanın, trans erkeklerin ve trans kadınların ruhsallıklarının birbirinden farklı dönüşümler içerebileceği düşünülerek ve kadın transseksüellerin

ruhsal dünyasına daha iyi odaklanabilmek ve ayrıntılandırabilmek adına, yalnızca trans kadınlarla yapılması tasarlanmıştır. Trans kadınların, kadınsı görünmekle ilgili abartılı bir tutum sergileyebildikleri, diğer bir deyişle toplumsal anlamda da dışarıdan bakıldığında dahi otoriteyi reddediyormuş bir görünüm sergilemeleri, özellikle bu ekseninde bu konunun incelenmesinin ilginç kılacağı düşünülmüştür. Psikanalitik dilde fallusun reddi gibi kavramlar, bu kişilerle otorite ve baba imgesi kavramlarının çalışılmasının önünü açmıştır.

Biz bir beden olarak dünyaya geliriz ve bir beden haline gelmemiz gerekir (Winnicott,1970). Beden kendiliği ifade etmeye yarayan bir kipten daha fazlasıdır, beden varolduğumuz yerdir (Milon,2005). Kimlik, özne olmanın mücadelesinin verildiği yer olmakla beraber, beden dünyada hem ön hem de arka planda kendine yer edinir. Cisimleşmiş deneyimimizi ve dolayısıyla zihnimizdeki beden temsilini manipüle ettiğimiz zaman veya bedenimizin yüzeyinde değişiklik yaptığımızda ya da konu kapsamındaki trans ameliyatlarında, bedenlere nakşolmuş ötekililikle başa çıkmanın çok az uyum sağlayıcı yolları aranıyor olabilir. Bu yeni oluşturulan “ötekiliğin”, kişinin kimliğiyle bütünleştirilmesi gerekir (Lemma,2019). Herhangi bir bedeni değiştirmeye yönelik müdahale ya da ameliyat olma kararı tek başına patoloji göstergesi değildir ancak temel mesele, bu arayışı ne tür bir ruh halinin desteklediğidir (Amir,2018).

Çağdaş kültürümüzde beden, daha esnek ve yeniden tasarımlanmaya açık bir tür proje gibi görülebilmektedir (Giddens,1991). Beden, kimlik tutarlılığının inşasında ve parçalanmasında merkezi rol oynar. Bu durum en belirgin olarak ise, kendisini trans olarak tanımlayan ve bedenlerini, öznel toplumsal cinsiyet kimliği deneyimleriyle daha uyumlu hale getirmek için değiştirmek isteyen insanların farklılık gösteren deneyimlerinde görülür (Lemma,2019).

Shanna Carlson (2010) ve Sheila Cavanagh (2018) gibi analistler, bazı kavramsallaştırmaları trans çalışmalarına bağlamaya çalışarak, farklı teorik yolların damgalayıcı olmayan kavramlar veya meseleler etrafında nasıl yeni bir alan

bulabileceğini düşünmektedirler. Psikanalizde transseksüalizm, aslında, bu fenomenlerin "anatomik cinsiyet ve toplumsal cinsiyet" merceğinden okunmasına açılmanın yanı sıra, psikanaliz topluluğu içinde bedenin, biyolojik yüzeyinden ziyade dürtülerin ve bilinçdışının yönlendirmesine açık bir yuva olduğunu da göstermektedir. Bu doğrultuda Claire Nahon (2003; 2006) ve Sheila Cavanagh (2018), transseksüel kişinin öznelliğiyle hem bedende hem de zihinde sürekli bir metamorfoz ve dönüşüm durumu arasında güçlü bir ilişki kurmaktadır. Bu boyut, Zupančič'in (2012) tanımladığı şeyi, Freud-Lacancı psikanalizde cinsiyet üzerine düşünerek, "indirgenemez olan ontolojik tutarsızlık noktası" nı gösterir. Buna göre, cinsellik iki kısma ayrılmaz; birlik de teşkil etmez. Bir olmama ve henüz iki olmama arasında sıkışmış durumda, diğer cinsiyetin olmadığı, ancak birden fazla cinsiyet olduğu gerçeği etrafında döner (Curti,2019).

Transseksüellerin ya da cinsiyetinden hoşnut olmama durumunun eski yıllardan beri var olduğu düşünülmektedir ancak son dönemlerde transseksüallite konusu oldukça ilgi çeken ve psikanaliz tarafından da incelenen bir konu haline gelmiştir. Bu konudaki terminoloji oldukça karmaşıktır ve zamanla sürekli bir dönüşüm içerdiği görülmektedir. Kişilerin kendini hangi cinse ait hissettiği ve nasıl olması gerektiği soruları cevaplarını aramaktadır, bu durum da bu kişileri ve ruhsal dünyalarını anlayabilmek için çalışmalar yapılmasının kapılarını açmaktadır. Literatüre bakıldığında, daha çok psikiyatride ve hukukta araştırılan bir konu olan transseksüallite, psikanalitik anlamda da çalışılmaya başlanmış olup, trans erkeklerle trans kadınların ruhsallığı konusunda birtakım farklar olabileceği düşünülmekle beraber, psikanalitik anlamda trans kadınlarda baba imgesi ve otoritenin araştırıldığı bir çalışmaya rastlanılmamaktadır. Araştırmaya katılan trans kadınlara, ruhsal dünyalarını anlayabilmek amacıyla oldukça kapsamlı projektif testler olan Rorschach Testi ve TAT yapılmış olup, TAT'nin ev, kadın ve erkeğe yönelik tüm kartları kullanılmıştır. Psikanaliz ve transseksüallite adına, sonraki çalışmalarda geliştirilebilecek zengin bilgilerin edinilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, transseksüel kadınların ruhsal dünyasında baba imgesinin nasıl olduğu araştırılmıştır. Bunun yanı sıra, otorite kavramı ve babalık işlevinin incelenmesi, çalışmanın odak noktasını oluşturmuştur. Otorite kavramının babasal olabileceği kadar annesel de olabileceği akılda tutulmalıdır, trans kadınlarda ise bu kavramın annesel mi yoksa daha çok babasal mı ifade bulduğu da incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmaya katılan kişilerin ruhsal işleyişleri farklılık göstermektedir; 4 kişi nevrotik, 5 kişi psikotik, 6 kişinin ise sınır işleyişte oldukları görülmektedir. Transseksüel kadınlara uygulanan projektif testlerden de anlaşıldığı üzere, herkesin ruhsal aygıtı birbirinden farklıdır ve bu durum trans kadınlar için de geçerlidir. Ancak trans kadınların düşlem dünyasında baba imgesini araştırmak üzere, katılımcıların testlerinde bazı ortak noktalar araştırılmıştır.

Millot, (1990) transseksüel kadınların, önceden beri feminite ile bağlantıları olduklarını söyler. Özellikle trans erkeklerin histerik özellikler gösterebileceğini ifade ederek, daha öncesinde inanılan transların psikotik işleyişte oldukları görüşüne karşı çıkmıştır. Bunu daha çok ötekinin arzu nesnesinden kaçmak, buna bir sınır getirmek olarak ifade etmektedir. Hatta transseksüelleri kadın ya da erkek trans olarak ayırt etmeksizin, fallusla ilişkilerini ve özdeşleşimlerini, karşıt cinsiyette ve hatta bedeninin dışında vücut bulmuş hali gibi görmektedir; fallusla özdeşleşerek ötekinin arzusu olmaktan kaçmaktadırlar. Millot için fark, geçiş arzusunun ortaya koyduğu şeyle ilgili gibi görünmektedir; ya psikoza bağlı bedensel bir yanılsama, ya da cinsiyeti hakkındaki kararsızlığı sonucu oluşan bir histerik bir taleptir.

Gherovici, psikanalizdeki cinsiyet ve cinsellik konularının yeniden düzenlenmesi gerektiğini, ve bunun da şimdi olması gerektiğinden bahseder (2017). Buna göre görüşleri, kastrasyon kavramı ve trans konusunun patolojikleştirmenin ötesinde bir mesele olduğuna dikkat çekmek şeklindedir. Lacan'ın, fallus hakkında anatomik cinsel organdan ziyade sembolik anlamına dikkat çekmesinin başarılı bulan Gherovici, cinsel farklılığın doğa ile kültür arasındaki ayrımı reddetmesi, bir hata ya da hata gibi

olumsuz bir şey olmadığını; cinsel farklılığın doğasında var olan, olumlu bir unsur olduğunu ifade etmektedir.

Psikanalizin kastettiği baba, ruhsal babadır; baba işleviyle anlatılmak istenen ise toplumun babaya attığı toplumsal rolden ziyade ruhsal babadır. Önemli olan nokta, babanın sağladığı ruhsal işlevdir. Erken dönemde anne, bedensel bütünlüğün oluşumunda ne kadar önemliyse, baba imgesi de dış dünyanın tehlikelerine karşı varlıksal bütünlüğün devamlılığı konusunda o kadar önemlidir. Freud, 1927’de “Çocuklukta yaşanan medetsizlik duygusu korunmak, sevgiyle korunmak, baba tarafından sunulan sevgiyle korunmak gereksiniminin doğuşuna neden olur.” demiştir (Parman,2002). Otorite sorunsalı üstbenliğe, üstbenlik gelişimi ise bizi Oedipus karmaşasına götürür. Literatüre bakıldığında, Oedipus sorunsalının karşıt cinsler arasındaki aşk ilişkisini temel aldığı ve çocuk için aynı cinsten ebeveyni öldürme arzusunun hedefi konumunda bir rakip olarak algılandığı görülmektedir.

Baba, üçüncü olarak her zaman ruhsal dünyada mevcuttur ve babanın, annenin zihnindeki varlığı, bunu sağlayan şeydir (Green 2009,Akt. Diamond,2017). Bu durum, babanın gerçek varlığından bağımsız olarak gerçekleşir. Anne-çocuk-baba etkileşiminin temeli, ilk etapta, annenin bebeği tutarken, babanın da anneyi ruhsal olarak desteklemesine dayanır (Casement 1985). Baba, anne ile çocuk arasına girerek ve babalık işlevini üstlenir; baba, çocuğun öznenliğini, sembolize etme yeteneğini ve hatta kendi, bireyselleşen benliğini düşünme kapasitesini kolaylaştırır. Baba işlevinin engelleyici boyutu aracılığıyla çocuğun isteklerini yerine getirmesine engel teşkil eden narsisistik kaynaşmaya bağlı yanılsama azalır, üçlü gerçeklik ortaya çıkar ve gerçeklik ilkesi yerleşir (Aisenstein 2015; Eizirik 2015). Kısacası, babalık işlevi, fiziksel olarak, Aisentein’in ifadesiyle, “Sınırsız irade ile doğal bir sınır arasındaki çatışma” olarak temsil edilir (Aisenstein 2015).

Buradaki ödipal baba yasaklayıcı, cezalandırıcı bir konumdadır ve erkek çocuğunun hissettiği kastrasyon endişesi sayesinde çocuğun ensest ve öldürme arzularını bırakması yönünde işlev görür. Normal şartlarda küçük erkek çocuğu, oidipal dönemi, babasıyla özdeşleşerek çözer ve cinsiyet kimliğinin oluşumunun

temelleri atılır. Babadan beklenen, annenin aşığı olarak çocuktan önce orada olması ve anne ve çocuk arasındaki ölümcül bir olma arzusuna engel olması ve üstbenliksel bir işlev üstlenmesidir (Zabcı,2020). Fakat bu çatışmanın çözülmemesi ya da babanın ruhsal olarak ödipal sahnede yer alamayışı, anne ile çocuk arasındaki simbiyotik bağı kesmemesi, çocuğun tümgüçlü anneyle başbaşa bırakır. Bu noktada Stoller (1979), bazı durumlarda babanın ruhsal olarak yokluğu sebebiyle ve fallik ve erkeksi bir annenin çocuğuyla varolan simbiyotik bağı kesmemesi sonucunda, çocuğun babayla özdeşleşemeyeceğini ve erkeksi bir konum oluşturamayacağını savunur. Bu çalışmanın hipotezleri de, bu bilgiler ışığında tartışılacaktır.

Bu bilgiler ışığında hipotezleri ele aldığımız zaman, trans kadınların düşlemsel dünyasında, anne ile oluşan simbiyotik bağ sonucu annenin nüfuz ediciliği karşısında babaya ve dolayısıyla babalık işlevine yeterli boşluk kalmayacağı, bu durumda da babasal üstbenliğin yetersiz oluşu beklenmektedir. Bu hipotezi sınamak için, Rorschach Testindeki IV. ve VI. Kartlar ayrıntılı olarak incelenmiştir. IV. Kart kişideki otorite imgesinin sembolüdür, annesel-babasal otorite karşısındaki konumu anlamamıza olanak sağlar. Özellikle VI. Kart ise, fallik uzantılara sahiptir ve baba imgesi hakkında bilgi veren kartlardan biridir. Otorite ve baba imgesi hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacak olan bu kartlar birlikte ele alınmıştır. Bu kartlarda, katılımcıların ne tür tasarım oluşturacağı ve oluşturulan tasarımın narsisistik olarak değerli bulunup bulunmayacağı, tasarımın aktif ya da pasif, ne nitelikte bir tasarım olacağı gibi konular üzerinde durulacaktır.

Rorschach testinde IV. Karta verilen yanıtlarla, katılımcıların otorite karşısında kendisini nasıl konumladığı araştırılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların heterojen bir grup oldukları düşünülürse, birbirinden farklı birkaç nokta göze çarpmaktadır. Katılımcıların bazılarının, IV. Kartta endişe uyandırıcı ve fallik cevaplar verdikleri görülmektedir; *“Chicago bulls logosu”, “korkunç bi canavara benzetiyorum bunu kocaman bi dev kuyruğu var kocaman ayakları var”, “bu güçlü bişey bu da bence bi yaratık kafası küçük ve bedeni büyük”, “burda da böyle bi devasa korkunç bi yaratık var”*. Bu grupta, “yaratık” yanıtının sıklıkla verildiği görülmekle beraber, bu imgenin kastratif endişeyi açığa çıkardığı düşünülebilir.

Mesafe almak ise, yine endişeyi uzaklaştırma çabası olarak ortaya çıkabilmekte olduğu gibi, babasal imgenin bir yabancı ve tekinsiz bir imge gibi görünmesi sebebiyle de olabileceği düşünülmektedir. “*bunu da tanıdığımı düşünmüyorum*”, “*gökyüzünde uçan ejderha değil de yaratık kanatlı bi yaratığı üstten görüyomuşum gibi*” şeklindeki yanıtların yanı sıra, “*Burda uzun bi yol görüyorum perspektif şekilde ağaçlı kenarları ormanlık (...)*” gibi yanıtlar da verdiği perspektif duygusuyla beraber bize mesafe almayı düşündürebilir.

Diğer yandan bazı katılımcıların IV. Kartta gördükleri imgeyi değersizleştirdikleri hatta fallik uzantıyı dahi narsisistik açıdan değersiz buldukları görülmektedir. “*Bu kötü biri kötü biri sanki kendini savunmak için ceket almış üstüne çelikten gri ya. (...) Kuyruğu da var kötülük geliyor burdan.*” şeklindeki ifadede, fallik uzantının değersiz bulunduğu işaret edilmektedir, bu da biyolojik yönden erkek olarak doğan ve biyolojik olarak kadın olmak için cinsiyetini değiştirmek isteyen katılımcılarda, erilliğin reddi kavramını düşündürmektedir. Bunun yanı sıra IV. Kartta verilen, “*böcek*”, “*leğen kemiği*”, *kedinin poposu anüsü*”, “*kurbağa*” gibi yanıtlarda ise, otorite imgesinin değersiz bulunan imgelerle düşlemsel dünyada yer edindiğini görmek mümkündür.

Freud, (1923) çiftcinsellik kavramı ve Oidipus kuramıyla ilgili şunları söylemiştir; “Bu nedenle her iki cinsiyette de eril ve dişil cinsel eğilimlerin görece gücünün Oidipus nitelikli durum sonucunda babayla mı yoksa anneye mi özdeşleşim olacağını belirlediği görülmektedir.” Oğlan çocuğunun, babasına dair çiftedeğerli bir tutum ve annesine yönelik şefkat içeren nesne seçiminin yanı sıra babasına karşı şefkat içeren dişil bir konumda kaldığı da olabilmektedir. Bu noktada, rekabet sonucu oluşan özdeşleşimlerden ziyade, çiftcinselliğin çetrefilli doğası sonucu, farklı sonuçlar oluşmuş olur.

Lacan, fallus ile penis arasındaki ayrımı yapan kişidir. Bu noktada, penis anatomik bir veriyken, fallus psikanalitik anlamda bir kavramdır. İnsan cinselliğini örgütleyen öge ise, penis değil de, erkek organının üzerinde temellenen tasarımıdır. İğdiş edilme

kaygısının odaklandığı merkezi nesne, penisin ruhsal tasarımıdır (Nasio,2001.Akt.Abrevaya,2002). Buradan hareketle, özellikle VI. Karttaki fallik uzantılar ve nasıl sembolize edildiği de incelenmiştir. Fallik uzantılar dikkat çekiyor mu, bu kartlara narsisistik açıdan değerli bulunuyor mu gibi problematikler açısından, IV ve VI. Kartlar analiz edilmiştir.

Özellikle VI. Kartta fallik uzantıların, erkek cinselliğine gönderme yaptığı ve buna dair düşlemleri ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Buna bağlı olarak, “*şeye benziyo çınar ağacı yaprağına benziyo şurda fazlalığı var*” gibi bir yanıtla fallik uzantı fazlalık olarak görülmüştür. Yine benzer şekilde, “*vajinaya benzettim diycem ona benziyo aslında şey olmasa*”, “*...Onun dışında şurayı bişeye benzetemedim*” gibi yanıtlarla da, fallik uzantının görülmek istenmediği, sembolize edilerek yanıtlanamadığı görülmektedir. Görülmek istenmeyen ve tanınmayan babasal otoriteyi düşündüren fallik imgeler, VI. Karttaki uzantıların da kapatılmasına sebep olmuştur. “*kar tanesi gibi*” yanıtında ise, fallik otoritenin bir bakıma dondurulduğu ve işlevsiz hale getirildiği düşünülebilir. Otorite imgesinin banal şekilde verildiği “*post*” yanıtında bile, “*dekoratif yere kesilmiş atılmış gibi çok ilgimi çekmiyor*” denilerek narsisistik açıdan değersizlik ve otorite imgesinin pasif konumda görülmesi yorumunu yapmak mümkündür. “*Kuyruğu da var kötülük geliyor burdan*”, “*çok çirkin bi yaratık*” gibi yanıtlar, yine fallik imgenin değersiz bulunduğunu bize düşündürebilir. Bununla paralel olarak, trans kadınlarla yapılan öngörüşmede de “*...Ben ona pipi diyorum küçük çocuklar gibi hiçbir anlam ifade etmiyor bana...*” şeklinde söylemler olduğu görülmektedir. Fallik uzantının bir şekilde yok sayılması, karta dahil edilmeden tasarım oluşturulması ya da narsisistik açıdan yetersiz bulunması ise, erilliğin reddini akla getirmektedir. Erilliğin reddi durumunun ise, baba ile kurulan özdeşleşimde bir gedik açabileceği gibi, baba işlevinin yetersiz kaldığında ortaya çıkabileceği bir durum olarak da düşünülebilir.

Lacan, kadınlığın ya da erilliğin üstlenilmesinde Oedipus karmaşasının temel rol oynadığından bahseder. Baba, bu karmaşada enstest yasağını temsil edendir. Baba bir simge olarak, temel gösteren olan annenin yerine geçmiştir, yani metaforik bir işlevi

vardır. Lacan’a göre iğdiş edilme, babanın, anneyle çocuk arasındaki narsisistik ve imgesel bağı kesmesi şeklindedir. İğdiş edilme, ödipal dönemde yaşıntılanan kastrasyon endişesinin ötesinde, annenin çocuğunu rahmine döndürme ve çocuğun anneyle bütünleşme arzusunun yasaklanması anlamına gelir (Abrevaya,2002). Babanın ruhsal olarak yokluğu durumunda ise, çocuk tümgüçlü anneyle baş başa kalacaktır. Cinsiyet kimliği, annenin çocuğun otonomisine müdahalede bulunmasıyla sekteye uğrar. Anne, çocuğu kendi uzantısı gibi görmemelidir. Bu durumda kalan oğlan çocuğu, ayrılma sonrası annesi tarafından yutulma endişesi yaşayabilir. Çocuğun sembiyotik anneden ruhsal olarak ayrılmaya çalışırken, özdeşleşim için uygun nesneler arar. Baba, özdeşleşim figürü olarak çocuğun ruhsal dünyasında olabilmelidir.

Cinsiyet farklılığının kabulü, bilindiği gibi belirgin biyolojik bir cinsiyete ait olduğumuzun kabulünü ve diğer cinsiyete olan aidiyetimizden vazgeçmemizi gerektirir. Bu kabul, çocukluk cinsiyet kuramlarının terk edilmesi yani her şeye kadir büyümlü düşünceden vazgeçilmesi ile olanaklıdır (Guignard,1999, Çev.Habip,2003). Freud, Benlik ve Altbenlik makalesinde, (1923) her iki cinsiyette de eril ve dişil eğilimlerin gücü olduğunu ve Oidipus karmaşasının sonucunda anneyle mi yoksa babayla mı özdeşleşim kurulacağını belirleyicisi olacağını ifade etmektedir. Buna göre doğuştan gelen çiftcinsellik, olumlu ya da olumsuz Oidipus arasındaki mücadeleye yön verir ve karşıcinsel ya da eşcinsel özdeşimlerde belirleyici rol oynar. Otorite figürü olarak, babanın ruhsal dünyadaki yokluğu sonucunda, annenin nüfuz edici varlığından söz etmek mümkündür. Babanın ruhsal dünyadaki yokluğu, çocuğu annenin tümgüçlü varlığıyla baş başa bırakabilir. En azından bu, çocuğun bilinçdışı algısında öyledir ki annenin arzuları varoluşsal bir tehdit oluşturur ve narsisistik bir çöküş olarak “iğdiş edilme kaygısının altında uçsuz bucaksız bir açılım” olarak tanımlanır (Kristeva, 2014) Trans kadınların IV ve VI. Kartlardaki yanıtlarına bakılırsa; “*rahim*”, “*vajina*”, “*leğen kemiği*”, “*örümcek poposu*”, “*mürekkep balığı*”, “*ejderha*”, “*vatoz*” gibi yanıtlar, daha çok kadınsı figürlerin baskın olduğu annesel bir otorite imgesi bulunduğu yorumunu yapmamızı sağlar.

Baba imgesinin izini sürerken, öngörüşme notlarında da katılımcıların babalarına dair negatif bir duygulanım içerisinde oldukları görülmektedir. *“O kadar silmişim ki yaşı bile hesap etmek istemiyorum.”*, *“Kötü bi baba ilgisiz alakasız sevgisiz”*. *“Babam el gibiydi”*, *“Babam sabah çıkar evden akşam gelir ve asla yüzünü görmem”* gibi örnekler buna örnektir. Katılımcıların babalarının ruhsal yokluğu sonucunda, bu boşluğu doldurmadıkları için onlara öfke de duyduğu söylenebilir.

TAT’de ise, baba imgesiyle ilgili bilgi toplamak amacıyla 2 ve 7BM ve 6GF kartları incelenmiştir. 2. Kartta, anne-baba ve kız çocuğundan yola çıkılarak, bu ödipal üçlünün oluşturulamadığı görülmektedir. Genellikle kızın ve annenin olduğu, ancak erkeğin yani babanın hikayeye dahil edilmediği ya da dahil edilmek istenmediği, ödipal üçlünün kurulmakta zorlanıldığı hikayeler göze çarpmaktadır. Karttaki erkek figürün dahil edildiği durumlarda ise, *“...Erkeğin daha uzakta durmasını isterdim...”* şeklinde, uzaklaştırılmak istendiği görülmektedir; güçlü ve fallik bir öge olarak öne çıkan anne ve çocuk çiftinde, nüfuz edici anneden, babaya boşluk kalmadığı görülebilir. 6GF kartında ise, çocuk ile baba çiftinin arasında sınırsız ve ödipal yasağın delinmesine mahal veren, babanın istismar edici ve kızın buna sınır koymakta zorlandığı hikayeler oluşturulduğu görülmüştür. 6GF kartıyla, babasal yasağın oluşumundaki zorluk göze çarpmaktadır.

Yine TAT’nin 7BM kartında da, ödipal yasağın delindiği ve çocuk ile babanın çift haline geldiği, annenin ise uzaklaştırıldığı senaryolar oluşturulduğu görülmüştür. TAT’deki 7BM kartına bakarsak, eşit konumda olmayan iki kişinin görülmesi beklenmektedir ancak daha çok arkadaş konumunda, iki kişinin görüldüğü hikayeler anlatılmıştır. Bu kartta ödipal yasağı öğreten ve içselleştiren baba imgesinden ziyade, günlük hayata vurgu yapılan hikayeler, ya da karttaki baba imgesinin kötülüğe sevk ettiği senaryolar oluşturulduğu görülmüştür. Güçlü ve yasağı temsil eden bir baba imgesinin verilemediği, babasal yasağın tanınmadığı ve fallik gücün kabul edilemediği, hatta belki de babaya öfkenin yansıtıldığı türde yanıtlara rastlanılmaktadır.

Çalışmanın hipotezi kapsamında, babanın yokluğunda anneyle oluşan simbiyotik bağı koparmakta zorluk yaşadığı düşünülen trans kadınlar adına, annenin de düşlemsel dünyadaki yerini daha iyi anlayabilmek adına, Rorschach Testindeki I, VII ve IX. Kartlar da incelenmiştir. Kız ya da erkek olsun her çocuk, gözlerini hayata açtığı anda ruhsal düzeyde onu temellendiren ilk ilişkiyi, annesiyle kurar. Ve çocuğun cinsel gelişimi, yani ödipal çatışmanın çözümü anneden uzaklaşmakla gerçekleşir. Anne ile ayrılmanın ve babanın araya girmesinin zor olduğu durumlarda, çocuk; anneyle oluşan simbiyotik bağın devamlılığının sağlanması riskiyle karşı karşıya kalabilir.

Annenin oğlunun fallik davranışlarına saygı duyması ve bu durumdan rahatsız olmaması; babasıyla oğlan çocuğunun özdeşleşimi gibi faktörler, cinsel kimliğin oluşumunu kolaylaştıran faktörler olarak düşünülebilir (Mahler,1975).

Bu noktada, trans kadınların babalarıyla ilgili karşımıza Stoller çıkmaktadır. Stoller, cins kimliği bozukluğu yaşayan erkek çocuklarıyla ilgili, annenin tümgüçlülüğüne dair, kutsanmış sembiyoz hipotezinden bahseder;

“Başlangıçtan beri anne, oğlu ile yüce bir bütünlük içinde olduğunu hisseder. Bu birlikteliğin bozulmaması için elinden gelen her şeyi yapar. Anne ve oğlu her gün daha da yakınlaşırlar. Dışarıdan biri için bunu anlamak zor olabilir. Anne oğlunu kendisine yakın tutmak için gittiği her yere onu da götürür. Uykusunun önemli bir bölümünde bile oğlan çocuğu annesinin kollarındadır çünkü annesine göre oğlu sık sık uyanmaktadır. Yaşamının ilk yıllarında sürekli annesinin kucağında daha sonra da annesi ev işlerini yaparken onunla aynı odadadır. Anne gözlerini oğlundan ayırmaz. Oğlan çocuğu annesini banyoya gittiğinde de takip eder ve annesi banyo yaparken de o annesinin yanındadır” (Stoller,1975)

Çalışmaya katılan trans kadınların anneleriyle ilişkilerine bakıldığında ise, “*Bize adadı kendini cinsel olarak hiçbir ilişkisi yok sürekli bizimle ilgileniyor hiç ayrı kalamayız.*”, “*Sürekli şükran duyduğum bir anne hayatımın olmazsa olmazı tek dayanağım başka dayanağım yok.*”, “*Hep onunlayım her gece bu rezil işten çıkıp*

yanına gidiyorum beraber uyuyoruz.” Şeklindeki yanıtlar, anneyle ilişkinin simbiyotik boyutta yaşantılandığını düşündürmektedir. Bazı katılımcılar ise, daha çok nüfuz edici ve otoriter bir anne figürü çizmişlerdir; “Annem katı bi anne bi fiziksel şiddet görmedim ben küçüklüğümde bu yana.”, “Biraz otoriter ve katıdır çok fazla sevgisini göstermese de sevdiğini anlayabildiğim bi anne (...) Bir şey olduğunda onun iznini almam gerekir.”, “Düşünceli aslında ama bi taraftan da düşüncesiz yani ikisi arası bişey babaya göre biraz daha baskın (...) hayatta nasıl davranmam gerektiğini neler yapmam gerektiğini hepsini kendisi yönlendirmek istiyο bizim kurallarımız gibi”.

Bu noktada, uygulanan projektif testlerde de tümgüçlü anne imgesinin nüfuz edici ve simbiyotik bağı koruyan bir figür olması beklenmiştir. I. Karta verilen “koala yüzü”, “örümcekle kelebek arası bişey”, “ejderha”, “yengeç”, “kızgın bir surat”, “böcek”, “siyah bacaklı hamam böceği” gibi yanıtlar, annesel imgenin nüfuz edici ve saldırgan yanını vurgulayan imgelerdir. Aynı zamanda “siyah bacaklı böcek”, “sonundaki iğne gibi olan şey” gibi yanıtlar içerik açısından incelendiğinde, annesel imgenin fallik uzantılarının dikkat çektiği ve trans kadınlarda anne imgesinin fallik ve kastre edici nitelikte bulunduğu bilgisine ulaşabiliriz.

Aynı zamanda teste giriş kartı olması ve annesel imgeye gönderme yapan bu karta verilen yanıtlar, annesel tasarımın güven verici, kapsayıcı ve narsisistik olarak değerli bulunmadığını göstermektedir. VII. Ve IX. Kartlarda ise, ayrışamama sorununu düşündüren simbiyotik tarzda yanıtlar verildiği görülmektedir. VII. Kartta verilen “iki köpeğin dudak dudağa öpüşmesi ve suda yansıması”, “Bi tane kadın aynadan kendine bakıyomuş gibi”, “Sanki bunlar kardeş çok benziyolar aynı gibiler”, “Kardeşler diye düşündüm şu bağ olduğu için”, “Aralarında sıkı bi bağ var” gibi bakışmak ve aradaki bağa vurgu yapılan, anneyle ruhsal dünyada simbiyotik tarzda bir bağın olduğunu düşündüren yanıtlardır. VII. Kart ile beraber değerlendiren IX. Kart ise, arkaik anne imagosunun tasarımlanması zor, perseküte edici imgeler olduğu görülmüştür.

TAT’de annesel imgenin nasıl temsil edildiğini anlamak için, 5 ve 6BM kartları incelenmiştir. 5. Kartta; gözetleyen, denetleyen, otoriter ve fallik anlamda güçlü

figürler verilmiştir. 6BM kartında ise, yine otoriter bir anne figürü belirmektedir ve senaryolar genellikle erkeğin anneye kendisini affettirmesine dayalı olmakla beraber, aradaki simbiyoz kopmamakta ve ayrılık gerçekleşmemektedir.

Andre Green, (1990) erkeksiliği sergileme ihtiyacının, erilliği yitirme korkusuyla ya da iğdiş edilme endişesiyle, diğer yandan da anneyi çağrıştıran kadınsılık karşısında duyduğu kaygıyla ilişkilendirir. Bu bağlamda kadınsılığın yol açtığı tehdit, anneyle enstest ilişkisine girebilme ihtimaline denk düşer. Freud ise, 1922’de yazdığı “Medusa’nın Başı” metninde iğdiş edilme problematiğinden bahseder. Kesik başla iğdiş edilme arasında bağlantı kurarak, iğdiş tehdidinde inanmak istemeyen erkek çocuğunun annenin genital organıyla karşılaştığında duyduğu dehşetten bahseder. Ayrıca Medusa’nın saçlarının yılan şeklinde temsil edilmesi, fallik bir imge olması ve çok fazla olması yönüyle kastrasyon tehdidinin azalmasını simgeler.

Lacan’a göre baba, genital anlamda eril olduğu için anneye arzuladığı nesneyi verebilir konumdadır. Fallus’a sahip olan eril bir baba olduğu ölçüde, erkek çocuğu babası ile özdeşleşim yaşayabilecektir. Lacan, ödipal çatışmanın çözümünü bu şekilde görür, çocuğun erilliği de bu şekilde vaat edilmiş olur.

Lacan, Baba’nın Yasası ile yasaklara gönderme yapmaktadır. İlk olarak anneyi oğluna yasaklamak, yani enstest yasağıdır. Ancak tek enstest yasağı bu değildir, baba-oğul eşcinsel ilişkiyi yasaklamak da buna dahildir. Pozitif ödipal ilişki anneyle, negatif ödipal ilişki ise babayla yaşanabilecek enstesti yasaklamayı içerir. Bir diğer unsur ise soy zinciri oluşumu ve dölleme işlevidir. Oğlun da kendisi gibi dölleyici olmaya hak kazanmasıyla, soy zinciri diyalektiği, oğula yasakları çiğnemedi babası gibi olma olanağını sağlayacaktır (Parman,2002).

Baba, çocuğun yaşamına bir yabancı olarak dahil olur. Babalık, annenin söylemi dolayısıyla gerçekleşen, tanınması için biyoloji ve toplum arasındaki aracının yani annenin işaret etmesine ihtiyaç duyan bir olgudur. Baba ancak ötekinin düşlemi olarak var olabilir, psikanalist Jacques Bril’e göre de, bu yüzden baba korku verici ve rekabet uyandırıcıdır, çocuğun ölümcül dürtülerini ilk yansıtma hedefi olmaması mümkün değildir. Yalnız babalık olanaksızdır, babayı birinin tanıtmaması gerekir (Parman,2014).

Bu kişi de tabi ki annedir, annenin Baba'nın Yasası'nı kabul etmesi, ruhsal dünyasında babaya duyduğu arzu ve çocuğa babayı işaret etmesi, olması gerekendir. Annenin de bunu yapabilmesi için dişil konumu kabulü gerekli bir unsurdur.

Penot'ya göre, (2001) biyolojik babalık ile ruhsal anlamda babalık işlevini gören kişiler birbirinden ayrı kişiler olabilir. Bu şekilde, babalık işlevinin döllenme işlevinden ziyade toplumsal ve simgesel bir işlev taşıdığı ifade edilmektedir. Bu noktada, özellikle psikotik bozukluklarda görülen babalık tasarımının değerersizleştirilmesi, özellikle de Lacan'ın babanın adının düşmesi olarak tanımladığı duruma uygun düşmektedir. Düşme terimi, babalık işlevinin gerçeklik yargısına sahip olmak için gereken işlemleri yapma konusunda başarısız olduğu anlamına gelir. Penot'ya göre babalık işlevi, cinsiyetten bağımsız olarak gelişen bir olgudur; bazı kadınların hayat arkadaşı olarak başka bir kadını seçmesi şeklinde olması, cinsiyet önceliğinin bulanıklaşan bir kavram olduğu anlamına gelebilmektedir. Buna göre, babaya bir aktarımın olabilmesi için, çocukta kendisine yönelik bir yatırım yaratma yeteneğine sahip bir baba ve üçüncü kişi olarak babanın kendisine yatırımına bağlı olarak bu ilişkiyi kolaylaştıran bir anne gerekmektedir (Penot, 2001).

Çalışmanın hipotezlerini kapsamında, baba imgesinin yetersiz kalışı, kartlarda verilen fallik imgelerin narsisistik olarak değerersiz oluşu ve IV ve VI. Kartlardaki yanıtlardan hareketle görülebilmektedir. Babanın zdeşim kurulan ve anneye bağın ayrılmasına hizmet eden bir üçüncü olarak görülmesinden ziyade, mesafe alınmak istenen ya da yokluğundan dolayı öfke uyandıran bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Belki de nüfuz edici annenin babayı anne-baba-ocuk üçlüsüne dahil etmemesi sonucu baba araya girerek yasasını koyamamaktadır. Baba imgesinin mesafe alınarak yabancı bir imge olarak konumlandırılması ya da babanın yokluğu sonucunda ise, otorite imgesinin daha çok annesel yönde geliştiğini görebiliriz; çalışmanın bu hipotezinin de doğrulandığı sonucuna varılabilir. Ayrıca, trans kadınların anne imgesinin de kapsayıcı olmaktan ziyade, tmgl ve perseküte edici ve eril yönünün ağır basan, Stoller'ın da dediği gibi (1975) fallik yönden gl olan anne, belki de oğlunun eril bir gelişim sağlamasına tahammül edemiyor ve bunu bir

şekilde ketliyor olabilir; bu durumda da anne, simbiyotik olarak ayrılmaya izin vermeyen cinsten bir figür olarak ruhsal dünyada yer buluyor olabilir.

Transseksüalite hakkında yapılan psikanalitik çalışmalar ışığında bu çalışmayı incelemek için, psikanalizde transseksüalite konusunda yapılan çalışmalara göz atmak faydalı olacaktır. Transseksüellerde ilk nesne imgesi ile cinselleşmiş beden tasarımının Rorschach Testi ile değerlendirildiği bir çalışma, 2017 yılında yapılmıştır (Sarı,2017). Bu çalışmanın örneklemini trans kadınlar ve trans erkekler oluşturmakla beraber, Rorschach Testi kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, transların ilk nesne imgesiyle simbiyotik tarzda bir ilişki kurduğu bulgulanmıştır. Bunun yanı sıra, ilk nesne imgesinin fallik ve zarar verici boyutta düşlemsel dünyada yer buldukları, beden tasarımı oluşumda zorluk yaşandığı ifade edilmektedir. Sarı'nın tezi, bu çalışmada yer alan hipotezleri de doğrular niteliktedir, bu çalışmanın sonuçlarıyla da paralellik gösterdiği düşünülebilir. Bu çalışmada trans kadın ve trans erkeklerde ruhsal dünyanın farklı olabileceği düşünülerek ve daha detaylı çalışma yapabilmek amacıyla sadece trans kadınlarla çalışılmış olup, Rorschach Testi'nin üzerine TAT de uygulanmıştır. Bu çalışmada da, ilk nesneyle, özellikle anne imgesiyle, simbiyotik tarzda bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrılma sorununun yanında, bu ilişkinin, katılımcılar tarafından tehlikeli algılandığını söylemek doğru bir yaklaşım olacaktır. İki çalışmada da, annesel-çocuk çiftinin zamanı geldiği zaman baba tarafından ayrılması gerektiği; transseksüellerin anne imgesinin simbiyotik, ancak kapsayıcı olmaktan ziyade zarar verici nitelikte olduğu yönündedir.

Marchland'ın makalesi ise, özellikle transgender ve transseksüel gibi güncel terimlerin vaka sunumlarıyla beraber açıklamaları üzerinedir (2018). Kendisini sahip olduğu biyolojik cinsiyette hissetmeyip, karşıt cinsiyetin toplumsal cinsiyetine ait hisseden kişiler transseksüel olarak sayılmaktadır. Transgender kavramında, kişiler kendilerini karşıt cinsiyetten hissetmelerine rağmen, bütün bir cinsiyet geçişi talebinde bulunmazlar. Transseksüel kavramı ise, anatomik organlarını düzeltilmesi gereken bir hata olarak görür ve bunların değiştirilmesini talep eder. Derinlemesine incelendiğinde, gender sorunsalı daha çok narsisistik düzlemde, cinsiyetler ve

kimlikler arasındaki fark konusundaki karmaşa ile kendini göstermektedir. Bu çalışmaya katılan katılımcıların ise her biri cinsiyet değiştirme ameliyatı olmak istediklerini belirtmektedirler, hatta TAT'nin 16. Kartı, hemen hemen her katılımcıda bu tür düşlemlerin ortaya çıktığı bir malzeme haline gelmiştir; bir olgunun “*Şu an burda görmek istediğim şey ameliyatımı olmuşum kadın olmuşum yani olduğum organ beğeneceğim bi organ olmuş bununla ilgili bir sıkıntı yaşamamışım (...) burda güzel bi kadın var güzel bakımlı süslü hayata karşı başarmak için bişeyler yapmaya çalışan kimseye kendine laf söz ettirmek istemeyen güçlü bi kadın (...)*” yanıtı, bu süreçteki bireylerin düşlemsel dünyasının tamamen bu sürece ve oluşacak değişikliklere odaklandığını söylememizi olanaklı kılmaktadır.

Bu çalışma, kadın transseksüellerde baba imgesi ve otoritenin araştırılması üzerinedir, ancak babadan yola çıkarak elbette annenin ruhsal dünyadaki yeri de incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın eksik yönlerine odaklanmak gerekirse, bu çalışma düzeneği belki de aynı kişilerle cinsiyet değişimi sürecinin başlangıcında ve bitiminde yapılacak boylamsal bir çalışmayla da incelenebilir, kişilerin ruhsallığında ne tür değişimler olduğu bu şekilde görülebilir. Erkek transseksüellerle de baba imgesinin araştırılması, psikanalitik açıdan savunma düzeneklerinin incelenmesi, kadın ve erkek transseksüellerin ruhsallığında çeşitli karşılaştırmalar yapılması, bu alandaki bilgi eksikliğini giderecek ve yeni çalışmaların önünü açacaktır.

Bazı analistler, transseksüaliteyi “Yaratıcı bir edim” olarak görürler (Gozlan,2018). Fakat, Lemma'nın da dediği gibi (2019), trans konusunda önemli olan bedensel değişikliğin patoloji göstergesi mi yoksa yaratıcı bir edim mi olduğuna eşit uzaklıkta duran bir merakla, bireylerin düşlemleri ve korkularını sorgulamak olabilir. Ancak bu, bireyi önceden belirlenmiş ve “sağlıklı” olan yola zorlamak değildir. Bundan ziyade insanların kararlarının sonucunda ödeyeceği duygusal ve fiziksel bedellerin farkında olarak kendileri için mümkün olan en iyi yaşam formunu bulmalarında yardımcı olmak ve onları anlamak olabilir.

KAYNAKÇA

ABELIN,E.L.: 1975

“Some further observations and comments on the earliest role of the father”, **Int. J. Psychoanal.** 56: 293-302.

ABREVAYA,E.: 2013

“Ölü Anne Karmaşası”, **Psikanaliz Yazıları: Andre Green sayısı**, Bağlam Yayınları, sf.85-94.

AISENSTEIN,M.: 2015

The Question Of the Father in Psychoanal. Q., 84:351-362.

ALSANCAK-SÖNMEZ,B.: 2009

“Çocuk ve Cins Kimliği Bozukluğu”, **Cinsellik-Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi**, Sayı 11-12, s. 10-24, Kasım Aralık 2009.

ALVESSON,M.: 2008
ASHCRAFT,K.L.
THOMAS,R.

“**Identity Matters: Reflections on the Construction of Identity scholarship in Organization Studies**”, Organization, 15,pp:5-28.

AMIR,D.: 2018

“**Current Critical Debates in the field of Transsexual Studies**”, O. Gozlan, Londra:Routledge.

ANZIEU,D.: 2011
CHABERT,C.

“**Projektif Yöntemler**”, Bağlam yay.

BAŞARA-TURAN G.: 2012

“Türk Medenî Kanunu’nun 40’inci Maddesi Kapsamında Cinsiyet Değişikliği Ve Hukukî Sonuçları”, **TBB Dergisi**(103), s.245-266.

BEEMYN,G.: 2013

“A Presence in The Past: A Transgender Historiography” **Journal of Women’s History**, Vol:25, 4:113-121.

BENET,A.E.: 1999
SCHAEFER,L.C.
MELMAN,A.

Archives of Sexual Behavior,
Vol.28, No.1, 1999, pp:71-88.

CAN,Y.: 2019

“Döl Vermeyen Cinsellik”, **Cinsiyet Cinsel Kimlik ve Cinsellik**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, s. 53-66.

CARLSON, S.T.: 2010

“Transgender Subjectivity and the Logic of Sexual Difference, **Differences: a Journal of Feminist Cultural Studies**,” 21 (2), 46-72

CASEMENT,P.: 1985

On Learning from the Patient.
London: Tavistock.

CAVANAGH,S.L.: 2018

Transgender Embodiment: A Lacanian Approach, **Psychoanalytic Review**, 105(3), 303-327

CHABERT,C.: 2020
AZOULAY,C.
VERDON,B.

Manuel du Rorschach et du
TAT:Interpretation Psychanalytique,
Dunod.

COATES,S.: 1990

**“Ontogenesis of Boyhood Gender
Identity Disorder”**, J. Amer. Acad.
Psychoanal, 18: 414-438

DIAMOND, M.: 2002

“Sex and Gender are Different: Sexual
Identity and Gender Identity are
Different”, **Clinical Child
Psychology&Psychiatry**, July 2002,
vol 7 (3), 320-334.

DIAMOND,M.J.: 2017

The Missing Father Function in
Psychoanalytic Theory and Technique:
The Analyst’s Internal Couple and
Maturing Intimacy, **The Psychoanalytic
Quarterly**, Volume LXXXVI, Number4

DUFOUR,J.: 2014

“Baba Cinayeti, Tümgüçlülüğün
Ölümünden Doğan Gerçeklik (Freud’un
Keşfinden Lacan ve Bion’un
;Yaklaşımlarına)”, **Baba İşlevi**, Bilgi
Üniversitesi Yayınları, sf.49-65.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ: 1991

**International Statistical Classification
of Diseasesand Related Health
Problems 10th Revision**,(Çevrimiçi),
[http://www.anadoluissagligi.com/img/fil
e_1071.pdf](http://www.anadoluissagligi.com/img/file_1071.pdf) (Çevrimiçi:05.12.2019).

ERDEM,N.: 2014

“Freud’un Kuramında Baba İşlevi”,**Baba işlevi**, Bilgi Üniversitesi Yayınları,sf.15-21.

ERTEN,Y.: 2019

“Cinsiyet, Cinsiyet, Granit ve Gökkuşığı”, **Cinsiyet Cinsel Kimlik ve Cinsellik**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, s. 73-83.

EIZIRIK,C.L.: 2015

“The Father, the Father function, the Father Principle: Some Contemporary Psychoanalytic Developments.” Psychoanal. Q., 84:335-350.

FLANDERS,S.: 2019
FRUHAUF,T.

“Eşcinsellik Konusu Üzerine: Freud Ne Demişti?”,Yıkım, “Günümüz Ergenini Anlamaya Psikanalitik Gözlem ve Düşünce ne Katabilir?”, Çev:Padar,P., **Hangi Otorite**, Bağlam Yayınları,s.9-47.

FREUD: 1887-1902

“La Naissance de la Psychanalyse, Lettres a Fliess, Notes et plans” (Psikanalizin Doğuşu, Fliss’e Mektuplar, Notlar ve Planlar), Çev. A. Berman, PUF, 1956.s.198.

: 1905

“Three Essays on The Theory of Sexuality”, **The Standard Edition of The Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Vol:VII**, 1905, The Hogarth Pressand The Institute of Psycho-Analysis, London, 1974.

: 1909 “Analysis of a Phobia in a five-year-old Boy”, **The Standard Edition of The Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Vol: X**, 1909, pp.1-149.

: 1910 “Leonardo da Vinci and a Memory of His Childhood, SE 11.

: 1910 “The Future Prospects of Psycho-Analytic Therapy”, SE. 11, Vintage, Londra,2001, pp.141-151.

: 1913 “Totem and Taboo”, **The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Vol: XIII**, pp:1-162.

: 1922 “Medusa’nın Başı”,**Psikanaliz Yazıları Erkeklik Sayısı**, Çev:Kurtul,A.,Sonbahar 2002,Bağlam Yay., s:45-47.

: 1923 “**Haz İlkesinin Ötesinde/Ben ve İd**”, Çev:Babaoğlu,A., İstanbul Metis,2001.

: 1924 “**The Dissolution of the Oedipus Complex**”, Standard Edition 19:178

: 1925	“Some Psychical Consequences of the Anatomical Distinctions Between the Sexes”, SE 19.
: 1930	“Civilisation and its Discontents”, Standard Edition 21:57–145.
: 1937	“Analysis Terminable and Interminable”, The Standart Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume xxiii (1937-1939): MosesandMonotheism, An Outline of Psycho-Analysis andOther Works, s.209-254.
: 1939	“Moses and Monotheism: Three Essays,” Standard Edition 23:3–137.
: 1998	“Aşk Alanında Evrensel Aşağılama Eğilimi Üzerine”, Cinsellik Üzerine, Çev:Budak,S.,Öteki Yay.,s.248.
GERARD,C.: 2010	“Le Striangulations Precoces- Un Prealable a la Scenep Primitive”. Re vue française de psychanalyse: Scenep Primitive. Ed. M: Bertrand, M. Papageorgiou, LXXIV, Ekim, s. 1125-1139, Paris: PUF.

GIDDENS,A.: 1991

“Modernity and Self Identity”,
Cambridge:Polity.

GREEN,A.: 1990

“Le Complexe de Castration”, PUF,
Paris,s.47.

: 2005

“Configurations of Thirdness”, **Key
Ideas for a Contemporary
Psychoanalysis**, London and Newyork:
Routledge, 187-201

GHEROVICI,P.: 2017

**“Transgender Psychoanalysis: A
Lacanian Perspective on
Sexual Difference”**, Routledge, pp. 198,

GOLSE,B.:2005
MIJOLLA,S.
PERON,R.

**“Dictionnaire internationale de la
Psychanalyse”**, Hachette.

GUIGNARD,F.: 2003

“Anneyle Ensest Yasağının Bekçiliğini
Yapan ‘Kökensel Kaya’ ‘Anneye mi
Yoksa ‘Kadın’a Özgü Olan mıdır?”,
1999, (yay.haz. Habip,B), **Kadınlık
Yeniden**, İstanbul, İthaki, s. 61-79.

HANSBURRY, G.: 2005

“Mourning the Loss of the Idealized
Self: A Transsexual Passage”,
Psychoanalytic Social Work, 12:19-35.

HEALEY, E.: 2014

“Sexual Orientation and Gender Identity”, The Spinnes Press.

HOUZEL,D.: 2002
EMMANUELLI,M.
MOGGIO,F.

“Dictionnaire de psychopathologie de l’enfant et de l’adolescent”,PUF,Paris.

KAYAALP,L.: 2006

“Ergenlikte Cinsel Kimlik Dalgalanmaları”, **Ergenlik-Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi**, Sayı 5-6, s. 17-24, Kasım-Aralık 2006.

KERNBERG,O.F.: 1995

“Aşk İlişkileri, Normallik ve Patoloji”,Ayrıntı yayınları, çeviri Abdullah Yılmaz,s. 22-35.

KIRSHNER,L.A.: 2011

“Winnicott ve Lacan Arasında: Psikanalizin Öznesini Geri Çağırma”.,Çev: Aküzüm,N.,Gökalp,P.,**Psikanaliz Yazıları: Donalt W. Winnicott sayısı**, s.131-141.

KLEIN,M.: 1928

“Early Stages if the Oedipus Conflict”, International Journal of Psychoanalysis 9:167-180.

: 1930

“The Importance of Symbol-Formation in the Development of the Ego”. **International Journal of Psychoanalysis** 11:24-39.

: 1937

“**Love, Hate and Reperation**”, London: Hogarth.

: 1945

“The Oedipus Complex in the Light of Early Anxieties”. **International Journal of Psychoanalysis** 26:11-33.

KRISTEVA,J.: 2014

“**Reliance, or Maternal Eroticism.**” J. Amer. Psychoanal. Assn., 62:80.

KÖROĞLU, E.: 2001

“Amerikan Psikiyatri Birliği: Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı, Yeniden Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR)”, **Amerikan Psikiyatri Birliği**, Washington DC, 2000’den çeviren Köroğlu, E., Hekimler Yayın Birliği, Ankara2001. 2013“DSM V Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı” Amerikan Psikiyatri Birliği, Çeviren: Köroğlu E.,HYB Yayıncılık.

LADAME,F.
CARLSBERG,
HEYMANNS,P.
NAZIRI,D.
PANITZ,D.

Yeniden Yaratım ve Cinsellikler,
A.İstanbul Bilgi Üniversitesi
Yayınları, Çev: Taşkıntuna,
Nilgün.İstanbul 2017,s:161-183.

LAPLANCHE,J.: 1968
PONTALIS

Vocabulaire de Psychanalyse, Paris:
PUF, (1967).

LAPLANGE,J.: 2007

“Gender, Sexand the Sexual”, **Studies in
Gender and Sexuality**, no:8.

LEMMA,A.: 2019

**“Geçici Kimlikler: Trans Kimlikler
Üzerine Bazı Psikanalitik
Düşünceler”**, Çev: Tanık-Sivri, M.,
Bilgi Üniversitesi Yayınları Psikoz
Sayısı, 107-130.

CURTI,L.: 2019
ROLLE,L.
GERINO,E.
TROMBETTA,T.
CALDARERA,A.M.

Transsexualism and Psychoanalytic
Perspectives: Gender Theories and
Clinics

MARCHAND,J.B.: 2018

“Transseksüalizm ve Transgenderizm:
Biyolojik Cinsiyet ve Cinsel Kimlik
Farkı Arasındaki Soyutlama ve
Şekillendirilebilirlik” Çeviren:
KristinŞeğikoğlu, **Cinsellik-Yansıtma
Psikopatoloji ve Projektif Testler
Dergisi**, Sayı 29, s. 23-36, Haziran 2018.

MAHLER,M.:1975
PINE,F.
BERGMAN,A.

“The psychological birth of the human infant”, Basic books.

MELTZER,D.: 1968

“Arşiv Çalışmaları: Doland Meltzer’in Cinsellik Üzerine Yayınlanmamış Makalesi”, **Uluslar Arası Psikanaliz Yıllığı 2017: Yılım Yeniden Yaratım ve Cinsellikler**, Çev:Day,A., İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 189-207.

MILLOT, C.: 1990

“Horsexe: Essays on transsexuality”, New York: Autonomedia.pp:116-187.

MILON,A.:2005

“La realite virtuelle: Avec ou sans le corps.”, Paris: Editions Autretemps.

NAHON,C.: 2003

“Les transsexuels: d'une certaine vision de la difference”. **Cahiers de psychologie clinique** 2003/1 (20): 217-230

: 2006

“La trans-sexualité ou l'en-dehors des formes (défiguration, déformation, déchirement)”, **Cliniques méditerranéennes** 2006/2 (74): 5-26

NUTTBROCK,L.: 2014
BOCKTING,W.
ROSENBLUM,A. ve ark.

“Gender Abuse and Major Depression Among Transgender Women: A Prospective Study of Vulnerability And Resilience”. **Am J Public Health** 104:2191-2198.

ÖZATA, B.: 2012

“Transseksüel Bireylerde Cinsiyet Dönüştürmenin Ruh Sağlığı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri”,
Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi,
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı.

ÖZATA YILDIZHAN,B.: 2018
YÜKSEL,Ş.
AVAYU,M.
NOYAN,H.
YILDIZHAN,M.

“Cinsiyet Disforisi olan Bireylerde Cinsiyet Değiştirmenin Ruh Sağlığı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri”, **Türk Psikiyatri Dergisi** 29(1): 11-21.

OVESEY,L.: 1973
PERSON,E.

“Gender Identity and Sexual Psychopathology in Men: A Psychodynamic Analysis of Homosexuality, Transsexualism, Tranvestism”, **Journal of American Academy of Psychoanalysis**, sayı 1(1),s. 53-72.

PARMAN,T.: 2001

“Babalar, Mahrem Yabancılar”,
Psikanaliz Yazıları: Yalnızlık sayısı,
Bağlam yayınları, Sonbahar 2011, s.79-84.

: 2002

“Erkek olmak ya da üçü için olmak”,
Psikanaliz yazıları: Erkeklik sayısı,
Bağlam yayınları, s.27-38.

: 2006

“Ailenin Yaşamsal Döngüsünde Ergenlik krizinin yeri”, **Ergenlik-Yansıtma psikopatoloji ve projektif testler dergisi**, sayı 5-6, s. 11-16, Kasım-aralık 2006

: 2014

“Baba Oğul İlişkisinde Şiddetin İletimi”, **Psikanaliz yazıları: Şiddet ve Şiddetin İletimi**, İlkbahar 2014,s.67.

: 2019

“Bir Ergenlik Sorunsalı Olarak Otoriteden Otoriterliğe”, **Hangi Otorite**, Bağlam Yayınları,sf.120-134.

PENOT,B.: 2001

“Bir Psikanalistin Bugün Babalık İşlevi Üzerine Söyleyebileceği Ne Olabilir?”, Çev:Talat Parman, **Psikanaliz Yazıları: Yalnızlık Sayısı**, Bağlam Yayınları, s.71-78.

PİRİM-DÜŞGÖR,B.: 2009

“Erkeklerde Yeme Bozuklukları ile Cinsel Kimlik Bozuklukları Arasındaki ilişki Üzerine Kaynak Taraması”, **Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi**, sayı 11-12,kasım-aralık 2009

QUINODOZ,J.M.: 2016

“**Freud’u Okumak**”, Bağlam yay., Çev.:Bahar Kolbay, Özge Soysal,s.111.

REHMAN,J.: 1999
LAZER,S.
BENET,A.E.
SCHAEFER,L.C.
MELMAN,A.

“The Reported Sex and Surgery
Satisfactions of 28 Postoperative Male
to-Female Transsexual Patients”
Archives of Sexual Behavior volume 28,
Pages 71–89

ROSS, J.M.: 1979

“Fathering: a review of some
psychoanalytic contributions on
paternity”, **International Journal of
Psychoanalysis**, 60, pp.317.

SALAMON,G.: 2010

“Assuming a body: Transgender and
the rhetorics of materiality”, New
York:Colombia University Press, pp.40.

SARI,A.S.: 2017

“Transseksüellerde İlk Nesne İmgesi
ile Cinselleşmiş Beden Tasarımının
Rorschach Testiyle
Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış
Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
Üniversitesi

STERBA,R.: 2013

“The First Dictionary of
Psychoanalysis”, Karnac, London,
pp.57.

STOLLER,R.J: 1975

“Sex and Gender”, Vol 2, London,
Hogarth Press.

:1979

“Fathers of Transsexual Children”.
Journal of the American Psychoanalytic
Association, 27, pp.837–866.

SUNGUR,M.Z.: 1999
YALNIZ,Ö.

**“Transeksüalite: İlgili Kavramlar ve
Cinsiyet Düzenleme Girişimleri”**,
Klinik Psikiyatri 1999;1:49-54

ŞAHİN,A.: 2019

“Büyütmeyen Otorite”, Hangi Otorite,
Bağlam Yayınları, 135-156.

TANIK-SİVRİ,M.: 2014

**“Yeminli Bakireler: Dişilin ;Reddi
Baba İşlevi”**, **Baba işlevi**, Bilgi
Üniversitesi Yayınları, sf.121-129.

TROWELL, J.,: 2002
ETCHGOYEN, A.

**“Setting the Scene”, The importance of
fathers: A psychoanalytic re-
evaluation, The Institute of Psycho-
Analysis, London, pp.3-16.**

: 2002

**“Psychoanalytic ideas about fathers”,
The importance of fathers:
A psychoanalytic re-evaluation,
The Institute of Psycho-Analysis,
London, pp.18-34.**

Toplumsal Dayanışma İçin : 2017
Psikologlar Derneği (TODAP)

**Psikologlar için LGBTİ’lerle
Çalışma Kılavuzu**, sf.15-21.

TUNABOYLU-İKİZ,T.: 2007

“Rorschach Testinin Psikanalitik Yorumu-I”, Bağlam yayınları.

:2007

“Türkiye’de Projektif Yöntemlerle yapılan Klinik Çalışmalar”, **Psikanaliz ve Projektif Testler- Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi**, Sayı 7-8, s.11-18, Kasım-Aralık 2007.

:2010

“Klinik Görüşmelerde Projektif Testlerin Yeri”, **Psikanalitik Yönelimli Klinik Görüşmeler**, Bağlam yayınları, sf.107-115.

TUNABOYLU-İKİZ, T.,: 2009
ERDEM-ATAK, İ.,
PİRİM-DÜŞGÖR, B.,
ZABCI, N.

Rorschach Kodlama Kitabı: 2 Yetişkin Normları, Bağlam Yayınları, İstanbul.

TURAN,Ş.: 2015
AKSOY-POYRAZ,C.
İNCE,E.
SAKALLI-KANİ,A.
EMÜL,H.M.
DURAN,A.

“Cinsiyet Değişirme Ameliyatı İçin Psikiyatri Kliniğine Başvuran Transseksüel Bireylerin Sosyodemografik ve Klinik Özellikleri”, **Türk Psikiyatri Dergisi**2015;26(3): 153-60.

ÜNLÜ, A.: 2012

“Bazı Değişkenlere Göre Okulöncesi Çocuklarının Cinsiyet Rolü Davranışlarının İncelenmesi
“,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

WINNICOTT, D.W.: [1958] 1990

“The capacity to be alone”, In **The Maturation Process and the Facilitating Environment**, London: Karnac Books and The Institute of Psychoanalysis, pp. 29–36.

: [1970] 2010

“On The Basis for Self in Body”, **Psycho-analytic Explorations**, Londra: Karnac, pp:1413-1423.

YAVUZ, A.E.: 2009

“Kadın Cinselliği”, **Yansıtma: Cinsellik**, s.209-225.(Çeviri)

ZABCI, N.: 2020

“Babalar ve Kızları: Bir Bakışın Öyküsü”, **Çocuk ve Ergen Cinselliği**, YKY Yay., sf:61-72.

ZUPANCIC, A.: 2012

“**Sexual Difference and Ontology**”. E-flux, 32: 1-10

EKLER

EK-1.BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

T.C. İstanbul Üniversitesi

Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Ayşe Elif Yavuz Sever danışmanlığında Ayşegül Güner tarafından yürütülen “Transseksüel Kadınlarda Baba İmgesi ve Otoritenin Projektif Testlerle İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasına davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı trans kadınların baba imgesi ve otorite açısından projektif testlerle değerlendirilmesidir. Araştırmada sizden tahminen 2 saat ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 4 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakm hakkına da sahipsiniz. Görüşme bilgileri yalnızca görüşme esnasında yazılan notlar aracılığıyla edinilecektir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya guneraysegul@gmail.com e-posta adresi ve 05367659213 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının:

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

İletişim Bilgileri

e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını; ☐ kabul ediyorum ☐ kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

EK-2.ÖN GÖRÜŞME FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER

Kendinizi tanıtır mısınız?

Ad-Soyad:

Tercih ettiği isim:

Yaş:

Eğitim durumu/Meslek:

Medeni durumu/Evliyse;

Evlilik hikâyeniz?

AİLE ÖYKÜSÜ

Anne babanız hayatta mı?

Anneniz kaç yaşında ve ne işle uğraşır, nasıl bir annedir?

Babanız kaç yaşında ve ne işle uğraşır, nasıl bir babadır?

Anne-baba evlilik hikayesi, istenen bir çocuk muydu?

Kardeşleriniz var mı? Varsa kaç yaşındadırlar, cinsiyetleri nedir, neler yapıyorlar, ilişkileriniz nasıldır?

ÇOCUKLUK ANISI VE RÜYA

Bir çocukluk anınızı anlatabilir misiniz?

Aklınıza gelen bir rüyayı anlatabilir misiniz? Tekrarlayan rüyalar görür müsünüz?

GELİŞ NEDENİ

Hayatınızda yolunda gitmeyen bir şey var mı?

Aileniz cinsiyet değişikliğine nasıl bakıyor?

EK-3 : Örnek Rorschach Protokolü

Olgu 12, 18 yaşında;

YANITLAR	ANKET	KODLAMA
I.KART: kartal. Ama sonradan anladım ne olduğunu iki tane insan.	şöyle genel. Kanatları kanat gibi şunlar bi de rengi. Şey gibi dönüyolar ya ne diyolar onlara beyaz elbiseli.	
II.KART: iki kişi böyle yapmış birbirine karşı bi dayanışma var orda	elleri. tutuyolar bu da şey kelebek gibi bişey	
III.KART: iki tane insan böyle eğilmiş birbirlerine bakıyolar aralarında kalp var.	belleri falan eğik böyle kafaları.	
IV.KART: kurbağa. Zıplıyor gibi. Başka bişey göremedim. Bu testten sonra nolcak ki ne ne yapılca	bacakları. açmış zıplar pozisyonda.	
V.KART: yarası.	kanatları ayakları filan küçücük. (telefonu çaldı)Telefonu açmasam daha iyi değil mi.	
VI.KART: ejderha. Çok saçma cevaplar vermiyor muyum alakasız.	şey onların buraları böyle şey ya dinozor değil ejderha evet. Buraları böyle şuraları kanatlı gibi yüzlü.	

VII.KART: bu sincap bunlar. Sincap iki tane. Bunlara anlam veremedim.		
VIII.KART: yaprak. İki tane kutup ayısı pembe. Şu aralarındaki o tutan şey gibi ortasında omurgası gibi bişey oluyo ya bunlar da işe bölümleri çizgiler arası çizgi çizgi oluyo ya		
IX.KART: geyik. Yok değil bilmiyorum. Şunlar kalbe benziyo pembe olanlar. Yeşiller bi coğrafya haritası gibi. Turuncu da geyiğe benziyo hafiften değil.		
X.KART: ee tarantulalar deniz atı deniz atları yine deniz atı. Şunlar melek gibi. Kurbağa gibi bi sürüngen. Tebrikler ruh hastasıınız (güldü) bi anlamları var mı bu kartların, genel kabul edilen bi anlamı	(melek?)uçuyo gibi eller açık kollar açık	

En sevmediği kart: 2 bu en olumsuz bu da

En sevdiği kart: 10 en olumlu bu

Ek-4 : Örnek TAT Protokolü

Olgu 12, 18 yaşında;

1. Bilemedim beceremem böyle edebiyatım kötü benim. Ders çalışıyo herhalde çok sıkılmış. Uykusu gelmiş gibi biraz. Önündekiler kitap mı kitap gibi ders çalışan bi çocuk.

(?) Sanki çocuğun ailesinin maddi durumu çok kötüymüş çocuk okula gitmekten pişmanlık duyuyomuş çok ciddiym ya gibi çalışmak istiyomuş gibi para kazanmak için. Sezercik tipi var bence çocuk işe girerdi hamallık yaptırırlardı çocuğa.

2. Yani burda ne olduğunu düşündüğümü söylüyim. Bence burda şey var ilişki durumu karışıklık. Birisi adamı seven birisi adamın sevdiği gibi sevdiği kadın ama birisini de kuma olarak almış bırakmamış. Bu kızın ailesi bence yok. Sonra bu kadın kötü kadın adamın sevdiği kadın bunu bırakcak sonra bunlar çok mutlu olacak ikisi.

3BM. Çaresizlik. Bence annesiyle babasıyla çok kavga etmiş. Arası çok kötü aşırı kötü hem de ve intiharı düşünüyö kız sonra bence intihar etmiş hatta bak evet evet intihar etmiş ölmeyi bekliyo olabilir şu an.

(?) Bence kıza kimse bakmıyor kız orda ya ölüyo ya da acı çekiyo.

4. Adam uzun bi yolculuğa çıkıyo önemli bişey için galiba bi amacı var. Kadın da bence çok üzgün bu durumdan dolayı ama adam bırakıp gitcek yani kararlı.

5. Kötü bi anne figürü sürekli çocuklarını gözetleyen gözleyen inceleyen hatalarını arayan bi anne gibi. Kaşları filan çatılmış böyle kapıyı aralamış içeri bakıyo.

(?) Kadın içerde kim varsa odada oraya kötü enerjisini bırakıp giderdi çok da bişey olmazdı.

7GF. Bence burdaki adam öğretmen ve öğrencisine aşık. Yani işadamı yo öğretmen öğretmen aklıma ilk o geldi.

(?) Bence adam kızı kullanıp bırakırdı.

8GF. Hımm bu kızın da yine üzüldüğü bişey var arkadaşlarıyla dışarıya oynamaya çıkamıyomuş gibi. Kızın tipinde şey de korku filmlerinde oynayan kız tipi var annesi de sanki bi sebebi olduğu için izin vermiyomuş gibi ama çok farklı bi sebep.

(?) Bence bu kız delirirdi evden dışarı bi şekilde çıkardı gece filan evde bulamazlardı yatağında.

9GF. Yani iki tane arkadaş dereye bişey yıkamaya gelmişler eski köylerde yapıldığı gibi ama birisi ağacın üzerinde gibi.

(?) Sonunda ya birisi dereye düşüp boğulcak ya bu salak ağaçtan düşcek gibi ama bu kötü niyetli evet bunda bi sıkıntı var kaşını kaldırmış bu da saf.

6BM. Hımm evladını reddetmiş bi anne. Evet annesi öyle. Çocuk da çok kötü bişey yapmış ve utancından o da bakamıyo ama annesi yine de içi gidiyo tabi evladı olduğu için gözlerinde o da var. Adamda da şey tribi var şu anda hımm beni red sanki çok iyi yerlere gelmiş de beni reddedemezsin diyip evden çıkacakmış gibi adam evden çıkar yani annesinin çok umursamayıp onu affetmesini

7BM. Bu filmlerdeki kötü adam gibi buna birisini öldürmesi için talimat veriyö. O da öldürüyor.

8BM. Adam morgda mı ne herhalde karnını deşiyolar hiç anlamadım sonu sonu nasıl biter ki bunun.

10. Çok mutlu yaşlı bi çift çocukları askere gitmiş ve sonra mutluluktan birbirlerine sarılmış gibi ya da çocukları başka bi şehirde evlenmiş gibi.

(?) Mutlu biterdi bunlar mutlu olmuşlar çünkü yüz ifadelerinde evet başardık istediğimiz oldu gibi bi ifade var.

11. Şelale. Şurda da dinazor kuyruğu var. Ormanın sonundaki bi şelale gibi hayvanları çok garip hayvanların olduğu bi yer gibi çok çizgi filmsi fantastik.

12BG. Göl sandal küçük tekne neyse artık. Ağaç dalları. Sonu nasıl olur bilemedim sonunu.

13MF. Karısı can vermiş. Adam kendini yani bundan kendini sorumlu tutuyo gibi ve bu adam delirir psikolojisi bozulur.

13B. Kimsesiz bi çocuk dağlarda falan büyür herhalde sonra terörist olur.

19. Çizgi film gibi farklı farklı evler var mağara gibi kar var kartal ağzını açmış bi kuş gibi burda bi de fırtına var sanki büyük hayvanlar filan ayağa kalkmış orayı yerle bir edecekler gibi.

(?) Bence bu kasaba şehir her neyse yok olurdu.

16. Masada yani bi sürü içecekler içkiler olurdu ve bi sürü tarz insan olurdu ya sohbet eden ve kendi halinde olan kendi halinde olup makyaj yapan birisi birisi resim çiziyö atıyorum alakasız şeyler yapan insanlar olurdu öyle canlandı (siz nerdesiniz?) ben de o masadayım.